

Slovenci bomo v teh dneh praznovali svoj kulturni praznik. Spominjali se bomo življenja in dela enega največjih sinov slovenskega naroda, v mislih preleteli dosežke naše kulture v minule letu, delali smele načrte za letošnje in prihodnja, predvsem pa skušali samim sebi in drugim okrog nas že enkrat in za vselej

do domače zemlje. Brez uporabi, vzgojenosti, umetnosti, znanosti in slovenskega knjižnega jezika ne bi bilo slovenskega naroda in ne lepe slovenske dežele s pokrajinami med rekami Sočo, Savo, Dravo, Muro in Rabo. Današnji slovenski človek (in z njim seveda tudi naš pomurski) nikakor ne bi smel pozabljati,

svojim ustvarjalnim delom tako kot on, ali pa morda še bolj zavzeto, borili proti nacionalnim in socialnim krivicam. Se več, njegova poezija je s svojo vero v moč in osvoboditev slovenskega človeka bodrila tudi našo partizansko vojsko. Prav zaradi Prešernove borbe za osvoboditev slovenskega človeka, za rast sloven-

vzhuditi v sebi in ljudeh okrog sebe željo po take vrste dobrinah. Kajti vse predobro bi se morali zavedati, da je v naši družbi vedno več takih, ki jim veliko ali skoraj vse pomenijo le materialne dobrine, zanemarjajo pa duhovne in narododovo blaginjo. Tako sicer materialno botat, raste njih »znanjja« življenjski standard,

nost te krajine, saj ti, taki, kakršni so, v naš prostor nikakor ne sodijo, sram vse, ki se bolj uničujejo naše kulturno-gospodarske spomenike, že tako dovolj uničene od zoba časa, pred katerim jih ni nihče prav branil, ker zanje pač nikoli ni bilo pravega denarja.

Nenazadnje bi moralo biti v dno duše sram vse tiste, ki

Ob slovenskem kulturnem prazniku

dopovedati, da kultura ni nekaj odvečnega, da ne sme biti nekakšno breme za našo družbo, da ni »zadnja med deklami«, temveč da je nujno potrebna za vsako družbo, toliko bolj za našo, ki jo zadnje čase tarejo gospodarske in druge težave.

Slovenska zgodovina nam priča, dokazuje in nas opominja, da je bila prav kultura — z vso svojo razvejanostjo in oblikami — tista, ki je slovenskega nesvobodnega človeka skozi čela stoletja budila k upornosti, ga hrabrila v boju proti zavojevalcem, dvigala njegovo narodno zavest in ponos, ga učila spoštovati materin jezik in gojiti ljubezen

da je skoraj vse tisto, kar ima in kar je, zraslo iz kulture naših prednikov in iz žrtev v naši narodnoosvobodilni borbi, torej iz vsega lepega, vrednega, odpovedujočega in žrtvojočega se, skratka — iz vsega človeškega in pravičnega.

Eden prvih Slovencev, ki je spoznal, da se je z umetnostjo moč boriti proti neznanju, nekulturnosti, nehumanosti in nesvobodi, je bil pesnik France Prešeren. Čeprav v svojem času nespoštovan, neupoštevovan in nerazumljen, je ta Gorenjec dobro vedel ali vsaj čutil, da bo njegova poezija dajala poguma in ustvarjalni zagnanosti naslednjim rodovom Slovencev, ki se bodo s

skega jezika, umetnosti in kulture nasploh, zaradi njegovega velikega pesniškega talenta, zaradi pronicljivosti in daljnovidnosti njegove misli in nenazadnje zaradi vloge, ki jo je njegova pesem odigrala med NOB, smo Slovenci dan njegove smrti — 8. februar — že ob bližajočem se koncu vojne izbrali za svoj kulturni praznik.

Danes, že štirideset let od konca narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije, je eden glavnih namenov praznovanja tega praznika ta, da bi ob njem samim sebi in vsem okrog nas skušali vcepiti misel, kako nam je vsem skupaj kultura potrebna ter

pada pa »notranja«. Premalo se zavedajo tega, da merilo za razvitost ne more biti le višina materialne ravni, temveč tudi stopnja kulturnih vrednot, sploh pa najbrž ne tega, da postajajo zaradi take enostranskosti iz dneva v dan bolj prazni, plehki in nevzgojeni, skratka — nekulturni. Vse take bi moralo biti resnično sram, sram pred njimi samimi in pred družbo.

Resnično sram bi moralo biti vse tiste, ki na leto ne preberejo niti ene, dveh, treh knjig, pa naj bodo le-te leposlovne ali strokovne, sram tiste, ki so skorajda nepismeni, v pomenu pisane in govorne besede, sram vse, ki odznotraj ne poznajo galerij v Murski Soboti, Lendavi in Ljutomeru, ali tiste, ki na leto niti enkrat samkrat ne obiščejo gledališke predstave, kina, proslave ali kake druge kulturne prireditve. Resnično sram vse, ki se poživljajo na pravila o lepem vedenju, ki onesnažujejo naše okolje in človeku vedno bolj otežujejo pravo sožitje z naravo, vse, ki tako ali drugače kazijo našo lepo pokrajino na obeh straneh reke Mure z nemogočimi vikendi, hišami in stanovanjskimi bloki, s katerimi rušijo skladnost in značil-

slabo delajo ali pa sploh ne, pa so za to plačani, nekateri celo zelo dobro... In končno vse tiste, ki v zadnjem času nekako zdvamljajo nad pridobitvami narodnoosvobodilnega gibanja na Slovenskem ali pa podcenjujoče in omalovažujoče gledajo na NOB v naši pokrajini. Tega prav gotovo ne moremo po razsežnosti gibanja primerjati s tistim v nekaterih drugih slovenskih pokrajinah, a odvijal se je tudi v našem prostoru, bil, kolikor je to bilo v tem prostoru mogoče, uspešen, in terjal zase nemalo človeških žrtev.

Proti takemu načinu mišljenja, dela in življenja nekaterih bi se morala večina (upam, da večina) vztrajno in nenehoma boriti. Boriti kot posamezniki in družba. Boriti predvsem s kulturo, torej z lastno vzgojenostjo, z znanjem, z umetniško besedo in sliko, večjo strokovnostjo, z boljšim delom, z branjem vredne literature, boljšim obvladanjem slovenskega knjižnega jezika, z bolj prijateljskimi medsebojnimi odnosi, z več sredstvi v kulturne namene, z obiskovanjem kulturnih prireditev ali s sodelovanjem na njih. Boriti vsaj približno tako, kot so se pred nami Prešeren, Levstik, Cankar, Župančič, Kranjec, Kardelj in drugi veliki (ali pa danes marsikomu že celo neznan) slovenski in pomurski predstavniki naše besede, misli in revolucije.

Sicer nikakor nečem trditi, da na področju kulturnega življenja v zadnjih letih v Pomurju kot posamezniki in družba nismo ničesar storili, saj bi to bila lažna trditve, hočem le povedati, da bi lahko veliko več, če bi imeli za kulturo več posluha, bili bolj regijsko povezani in če bi znali kaj več, kot smo že, prispevali k ohranitvi kulture, morale, umetnosti, vsega lepega, vsega človeškega. Morali bi se že enkrat tudi dovolj odkrito vprašati (pa to ne velja samo za našo regijo, ampak širše), ali dovolj cenimo in nagradimo delo kulturnih in prosvetnih delavcev, umetnikov in raziskovalcev, vprašati, ali nam ne bi bilo lažje več dajati, če bi bilo njih plemenito in vredno delo bolj spoštovano in nagradevano in če bi delali v boljših prostorskih in drugih razmerah. Kajti prej ali slej, sem prepričan, bomo spoznali, bomo morali spoznati, da kultura lahko človeka le bogatijo, osrečuje in dela dobrega. Pomagajmo sebi in njej, s svojim zgledom spodbujajmo ustvarjalnost, skupaj z drugimi iščimo lepo in našli bomo zadovoljstvo ali celo srečo.

Postanimo že enkrat častilci in nosilci vsega lepega, kulturnega, človeško vrednega! Če bomo uspeli postati taki, se bomo potrdili kot kulturni, zdravi posamezniki in narod in bomo prispevali svoj — sicer majhen, a vedno bolj potreben — kamenček v velik, odrešilni hodnik, ki bo vodil tudi iz naše gospodarske, politične in moralne stiske.

Geza Bačič

prof. Jože Vugrinec

Leto XXXVII
Št. 5

Murska Sobota
7. februar 1985

CENA 35 DIN

VESTNIK

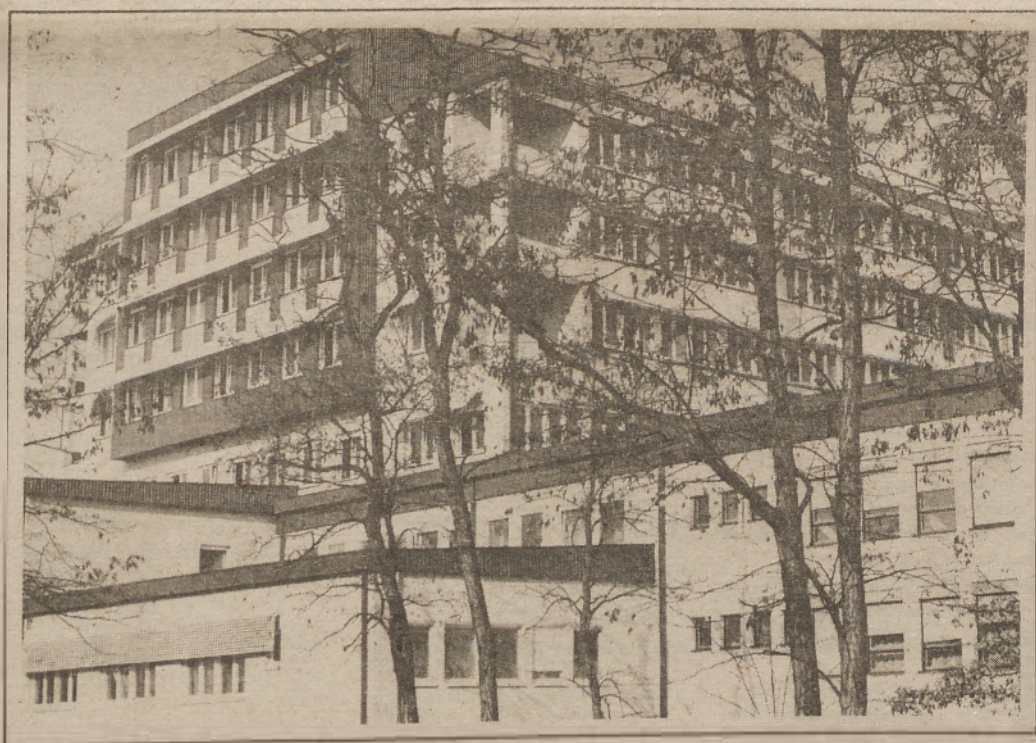
Odločimo se za boljše zdravljenje

Pred vami je posebna številka Vestnika, ki tudi tokrat dovolj zgovorno pričuje delavce, kmete, izobražence in druge občane Pomurja, da je hitrejši napredek in razvoj odvisen od nas samih, od združenih naporov, solidarnosti in odrekani.

V naši lepi pokrajini ob Muri sicer že dobri dve desetletji poznamo besede: samoprispevki, združevanje sredstev, vzajemnost, solidarnost in prostovoljno delo ljudi. Združeni in z različnimi akcijami smo si tako ustvarili bogatejšo in lepše življenje. V skoraj sleherni pomurski vasi smo povsem spremenili podoba nekdanj tako zaostalih krajev; vse manj je blatnih cest, iz cevi teče voda, v mnogih stanovanjih zvonijo telefoni, z gradnjo vrtcev in novih šol smo poskrbeli za vzgojo in šolanje svojih otrok, zdravstveni domovi in ambulante pa nam omogočajo, da boljše skrbimo za svoje zdravje. Nismo se sprijaznili s tem, da zaostajamo v razvoju za drugimi območji in se jezili na državo ali na nerazvitost. Odločili smo se za učinkovitejšo pot: s svojimi močmi in skupnimi močmi, pridnostjo in boljšim delom čim hitreje napredovati!

Vedno, kadar smo vedeli, kaj hočemo, kadar smo uskladjali in poenotili svoje interese, smo uspešno premagovali najodgovornejša naloge. Celotni gospodarski in družbeni razvoj našega območja Pomurja po osvoboditvi preveva pridnost delovnih ljudi in visoka samoupravna socialistična zavest. Kot da se ves čas zavedamo Kardeljevih besed o človekovi sreči, saj si jo resnično ustvarjamo tudi mi le s pridnim delom, samoupravljanjem in skupnimi solidarnostnimi akcijami.

Uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije zahteva od vseh nas še boljše delo, višjo produktivnost, večjo kakovost naših izdelkov, da jih bomo uspešno prodajali na tujem, in racionalno trošenje ustvarjenega dohodka. Seveda pa tudi druge

možnosti zbiranja sredstev, vzajemnost in solidarnost za reševanje družbenega standarda spadajo med stabilizacijske cilje.

V socialistični zvezi se pripravljamo na javne razprave o delovanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja in v tem okviru o svobodni menjavi dela na področju družbenih dejavnosti. Glede na šibko materialno proizvodno zmogljivost, nerazvito družbeno infrastrukturo in posebej glede na omejitve, ki jih dohodku postavlja še nizka delovna storilnost in razvite proizvodnih sil, bomo ustvarjali možnosti za zadovoljevanje naših potreb v šolstvu, zdravstvu, otroškem varstvu z razvitejšo neposredno svobodno menjavo dela in z drugimi oblikami zbiranja sredstev. Tudi v prihodnje bomo torej s skupnimi močmi, solidarnostjo in združevanjem sredstev izboljševali svoje življenje in standard, kar je nova potrditev življenjske moči socialističnega samoupravljanja.

V Pomurju si že deset let vztrajno prizadevamo, da si s skupnimi naporii ustvarimo boljše razmere za zdravstveno varstvo. Za nami sta že dva uspešna referenduma (leta 1976 in leta 1980), ko smo delovni ljudje in občani kar z 90-odstotno večino glasovali za gradnjo zdravstvenih objektov in šol v posameznih

občinah. Zbiranje sredstev za gradnjo bolnice v Rakičanu pa se je začelo že pred letom 1976, ko smo zgradili prvi del bolnišnice. V teh letih smo tako praktično zgradili ali dogradili zdravstvene domove, ambulante in lekarnice ter tako začasno zgradili objekte osnovne zdravstvene službe; zgradili pa smo tudi interni oddelek z rentgenologijo, skupno kuhinjo in pralnico bolnice v Rakičanu.

Od leta 1981 dalje uspešno in skladno s sprejetim referenduskim programom gradimo najbolj potreben objekt — kirurški oddelek bolnice. Kirurški oddelek je v zaključni fazi gradnje, toda še nam bo primanjkovalo sredstev za dokončanje, predvsem pa za opremo te sodobne bolnice, za katero v referenduskem programu nismo načrtovali dovolj sredstev. Kljub vztrajnim prizadevanjem osrednjega gradbenega odbora, investicijske službe, Pomurskega zdravstvenega centra in izvajalcev del so inflacij in podražitev opravile svoje. Predvidena sredstva zbrana s samoprispevkom in dohodkom OZD do konca februarja 1986 nam ne bodo zadostovala za dokončanje in opremo bolnice.

Na straneh Vestnika boste našli izčrпно poročilo o poteku dosedanje gradnje kirurgije in o racionalnem, odgovornem trošenju refe-

referenduskih sredstev, pa tudi predloge za zbiranje dodatnih sredstev, da bi lahko bolnico dokončali.

V imenu osrednjega gradbenega odbora za izvajanje skupnega referendumskega programa na področju zdravstva vas vse — delavce, kmete, izobražence, upokojence, mlade in druge občane — prosim, da gradivo pazljivo preberete in naše predloge podprete.

V prihodnjih dneh boste imeli vsi možnost, da se na svojih zborih delavcev v okviru obravnave zaključnih računov v TOZD in na zborih občanov v krajevnih skupnostih o predlogih odločite. Družbenopolitične organizacije v okviru pomurskega medobčinskega sveta SZDL so podprle predloge gradbenega odbora za dokončanje kirurškega oddelka bolnice. Četudi se zavedamo težkih časov, v kate-

So veselice naša
edina kulturna
potreba?

Stran 11.

Kakšni so stari
oddelki, kakšen bo
novi kirurški blok?
Pišejo zdravniki
na straneh
od 4 do 7.

Še niste naročnik Vestnika?
Premislite
o Vestnikovi
ponudbi na zadnji strani!

V ameriški vojni bazi Fort Stewart se je posebna pehotna divizija z 10.503 možmi spremenila v ujetniško taborišče: oficirji in podoficirji nosijo uniforme sovjetskih vojakov, se pogovarjajo po rusko in igrajo vlogo sovjetskih ujetnikov. Na drugi strani, delajo podobno tudi v Sovjetski zvezi, kjer nosijo vojaški uniforme ameriških zračnih in pomorskih desantnih enot. Naloge teh »specialistov« so vsestranske, predvsem pa namenjene zaledju. Na sliki: vsakdanji prizor iz Fort Stewarta — preprečen je poskus bega.

Svojevvrsten ultimat

Vatikan je dvema nikaragovskima ministroma dal ultimat — v petnajstih dneh naj bi se odrekla funkciji v sandinistični vladi. Gre za zunanjega ministra Miguela d'Escota in ministra za izob-

raževanje Ernesta Cardenala. Oba sta namreč duhovnika in po vatikanskim merilih ne gre, da bi duhovniki sodelovali v nekakšni komunistični vladi. Omenjenima duhovnikoma tako kot vsem drugim

duhovnikom v Nikaragvi, ki imajo politične funkcije, so že leta 1979 ukazali, naj upoštevajo pravila, ki jim prepovedujejo aktivno sodelovanje v političnem življenju.

Potres zaradi enega samega nacista

Pretekli teden je le malo manjkalo do razpada sedanje koalicijske avstrijske vlade, odstopa kanclerja in predčasni parlamentarni volitve.

Opozicijska ljudska stranka je zahtevala odstop obrambnega ministra Friedhelma Frischenschlagerja in izredno zasedanje parlamenta, na katerem je po poimenem glasovanju 98 poslancev glasovalo za to, da Frischenschlager ostane minister, 80 poslancev pa je bilo proti.

Politični potres, ki je odmeval tudi preko avstrijskih meja, saj je na primer 34 poslancev evropskega sveta podpisalo posebno povelje, v kateri so zahtevali ministrov odstop, je povzročil vojni

zločinec Walter Reder, nekdanji SS-sturmbannführer, eden od krivcev za pokol 1830 civilistov v italijanskem kraju Marzabotto in okolici oktobra 1944.

Rederja so v Italiji leta 1951 kot vojnega zločince obsodili na doživetno ječo. Po številnih intervencijah, ki so prihajale iz Avstrije, so ga leta 1980 na vojaškem sodišču v Bariju pomilostili in mu dosodili še pet let, do julija letos. Italijani so z zahtevo po absolutni tajnosti pretekli teden Rederja predali Avstriji, kjer naj bi prestopil v preostanek kazni. Z vojaškim letalom so ga prepeljali na graško vojaško letališče, kjer naj bi ga — vlada je to zanikala —

pričakal nihče drug kot sam obrambni minister. In to je izšlo sode dno. Minister Frischenschlager je svoje dejanje obžaloval, kar pa javnosti ni moglo več pomiriti.

•Avstrija je tako na nekoliko nenavaden način stopila v leto, ko bo vsa napredna javnost slavila 40. letnico zmage nad mračnjskimi silami nacizma in fašizma. Številni glasovi v prid vojnemu zločincu Rederju pa kažejo tudi na to, da mnogi Avstrijci še niso premagali neslavnih časov tretjega rajha.

Če je izhodišče napačno

Mnogi zdajšnji nesporazumi okrog (ne)funkcioniranja samoupravljanja izvirajo iz različnega pojmovanja in uporabe družbene lastnine. To je nedavno izrečeno v nekem televizijskem pogovoru o uresničevanju samoupravljanja, gospodarskega in drugih sistemov, ki še vedno niso dosledno uresničevani na prenekaterem področju.

O tem, da ima lastnina v socializmu značaj nelastnine, kajpak ne kaže filozofirati, ker je to praktično neuporabno. Koristneje je videti, kako lastninski odnosi delujejo na primer v Beogradu. Na primer pravim zato, ker odnose kakršni so — ali nastajajo — v Beogradu, posnemajo po vsej ožji Srbiji, a zaznavni so tudi drugod — kakšnih podobnih variantah.

V Beogradu na primer, si je nekdo izmislil, da ima stanovanjsko posloplje status pravne osebe. Tako je nastala praksa nesamoupravnega gospodarjenja s stanovanjskimi sredstvi. Pametni Beograščani komentirajo to v obliki ugotovitve: nekdo je bleknil neumnost, in star odnos v stanovanjskem upravljanju je ostal živ. Seveda je ostal živ tudi tisti, ki je bleknil to neumnost, in tisti, ki so jo uzakonili, pa tudi sodišča, ki jo uporabljajo kot zakonitost.

Tako se v Beogradu, pa tudi še marsikje, ukvarjajo s hišami, ne pa stanovanj. Dogaja se celo, da se bojujejo s stanovanjci pri uporabljanju stanovanjskih sredstev, ker bi stanovanjci radi iz vreče, v katero so zvezani. A ve se, da se pravi delati iz nekoga norca — zvezati ga v vrečo in klicati ven.

Beograjski župan namreč že leta poziva Beograščane k snagi, urejanju glavnega mesta in podobnim aktivnostim, čeprav dobro ve, da Beograščani nimajo nobene besede v upravljanju s stanovanjskim dinarjem in stanovanjskimi posloplji, torej materialno bazo, na kateri bi temeljila takšna njihova aktivnost. Čim je namreč stanovanjsko posloplje pravna oseba, stanovanjci posameznih stanovanjskih celot v velikih mestnih poslopljih nimajo nobene besede, niti pravice do samoorganiziranja in odločanja o namenski uporabi skupnih prostorov, načina urejanja posloplij in njihove okolice, da o čem drugem v silih in še kje ne govorimo. S stanovanjskim dinarjem torej upravljajo zgoraj, kakor je bilo nekoč, ko je bilo namesto združenja sisov stanovanjsko podjetje. Seveda so v rabi še vedno tisti stanovanjski servisi nekdanjega podjetja, ki porabijo denar za vzdrževanje, preden je kaj prida narejenega in zato pač stanovanja propadajo, ne da bi jim bilo mogoče kakor koli pomagati. Zraven tega pa lahko beremo v časnikih, poslušamo po radiu in zvemo na televiziji, da si sisovski uradniki gradijo stanovanja na račun tekočega vzdrževanja stanovanjskih posloplij, da združen sis prodaja stanovanja po bazarjnih cenah, čeprav ni za to registriran, da gradijo dvakrat večja stanovanja kot pa so predvidena, ker da števila zgrajenih stanovanj ne prikazujejo po dejanskem številu, temveč po računskem povprečju. In še marsikaj se dogaja, kar poznavalci razmer vedo, o čemer pa pristojni ne pripovedujejo in celo nočejo videti v javnosti — tudi če so raziskave novinarjev dokumentirane, češ da ne kaže vznemirjati ljudi s temi zadevami.

Le tako mimogrede kapne kakšen podatek v javnosti, kot na primer, da je veliko stanovanjskega denarja šlo tudi za gradnjo kongresnega centra, kar daje slutiti, da se za marsikaj nenamenskega. In tisto, da delijo stanarino šele po treh mesecih, kar daje slutiti, da negujejo anonimni kapitol...

Vse to zaradi tega, ker je lastninski odnos opredeljen s statusom pravne osebe za stanovanjsko posloplje, ne pa za stanovanjce, in ker so stanovanjci „organizirani“ po poslopljih, ne pa po hišnih številkah, ki so dejansko temeljne celote stanovanja. Ali prevedeno v samoupravni jezik: pod oblikami samoupravljanja je zavestno združeno vsebina odnosov kapitala, ki omogoča sisom paradržavno delovanje, pa z roko v roki z administracijo družbenopolitičnih skupnosti, čemur bojuje tudi SZDL in druge organizacije, ne na koncu ZK. Posledice slabega gospodarjenja pa pokrivajo z odvzemanjem delov stanovanj za ponovno razdeljevanje in se pri tem ne strmujejo sprejetja temu ustreznega neustavnega zakona, ki krepi moč nesamoupravnega delovanja do zaskrbljujočih razmerij. Vse pa bi bilo drugače, če bi bilo upravljanje stanovanj v rokah stanovanjcev in bi sis deloval delegatsko — iz temeljnih celot stanovanja! Tako je lahko le, če je izhodišče napačno.

Od stanovanjcev
Viktor Sirec

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Ob zgrešeni investiciji tudi o imenih

Problem kombinata Feni je bil zaradi težavnosti in zapletenosti skoraj tri leta predmet intenzivnih in žolčnih razprav v makedonskem sobranju ter vseh družbenopolitičnih strukturah in organizacijah združenega dela v Makedoniji, sedaj pa je doživel svoj epilog. Delegati vseh treh zborov sobranja so namreč soglasno sprejeli ukrepe, ki jih je predlagal republiški izvršni svet, o poravnavi obveznosti do domačih in tujih investitorjev, ki so svoj čas financirali gradnjo te največje zgrešene investicije vse makedonske bazične industrije.

Gre za program, ki ureja celotne finančne obveznosti, nastale zaradi realizacije „projekta Feni“, in za novi zakon, s katerim kombinata Feni sredstva za vračilo tujih dolgov, vendar samo za letos.

Delegati so po ostri in več ur trajajoči razpravi soglasno sprejeli poročilo komisije sobranja o ugotavljanju kolektivne in osebne odgovornosti v zvezi s sprejetjem sklepa o gradnji kombinata Feni. Sobranje je takratnemu predsedniku sobranja, ki mu je predsedoval Nikola Minčev, in izvršnemu svetu Makedonije izreklo „javno kritiko“, ker „v času sprejemanja sklepa o gradnji kombinata Feni nista izpolnila svoje ustavne obveznosti.“ Nikoli Minčevu, ki je kot takratni predsednik sobranja osebno odgovoren, ker je s svojim ravnanjem prispeval k preprečitvi razprave o gradnji kombinata v makedonskem sobranju, so izrekli družbeni ukrep „javno obsodbo“. O tedanjem predsedniku izvršnega sveta SR Makedonije Ksentu Bogojevu pa je bilo rečeno, da bodo začeli postop-

pek za njegovo odstavitev s položaja člana sveta republike.

Glede usode največje makedonske zgrešene naložbe — Feni, v katero so poleg 11,2 milijarde dinarjev vložili še (z obrestmi) 474,8 milijona dolarjev, ni več dilem in praznih upov. Razblinile so se še zadnje utvare, da se da kaj storiti, vsaj z uvoženo rudo in uvoženo električno energijo. Nihče več ne upa, da bodo odložili sklep o zaprtju te industrijske zmogljivosti, od katere so pričakovali, da bo takrat, ko bo začela redno proizvajati, z 2.300 delavci, rudarji, metalurgi in drugimi visoko strokovnimi kadri, zadovoljevala skoraj vse potrebe domače industrije po feroniklju in samo z izvozom te kovine ustvarila 152 milijonov dolarjev na leto. Takrat, ko so programirali proizvodnjo in izvoz Fenija, je to pomenilo dve petini deviznega priloka od celotnega izvoza republike. Zdaj so ti upi padli v vodo. Le še malo kdo verjame, da bo ta sodobna tovarna znova začela delati in da bo donosna, saj se bo čez nekaj let spremenila v staro železo in

tudi sedanja tehnologija bo takrat zastarela.

Pa vendar — Feni je tu, objekt so sicer zaprli, obveznosti pa niso šle pod ključ. Po osmih mesecih, odkar so delegati vseh treh zborov makedonskega sobranja odločili, da bo Feni nehala delati, je sobranje na predlog republiškega izvršnega sveta sprejelo zakon o zagotavljanju sredstev za pokritje dela obveznosti, ki so nastale z zgraditvijo te velike zmogljivosti. V ta namen so uvedli davek od dohodka organizacij združenega dela v višini 1,5 odst., tako da bi na leto dobili znesek 5.480 milijonov dinarjev. Poleg tega so uvedli še nov prometni davek od izdelkov in storitev v višini 2 odstotka, 2 odst. davka od osebnega dohodka od samostojnega opravljanja gospodarske in poklicne dejavnosti in davek na prihodek od premoženja in iger na srečo. Vse to naj bi letno dalo 6 milijard dinarjev. Ta znesek je trikrat nižji, kot bi ga potrebovali za odplačilo dolgov za Feni, zato bodo te davke zaračunavali letos in prihodnji dve leti.

Najbolj pa zaskrbljuje dejstvo, da bo že letos treba odplačati 72,8 milijona dolarjev tujih posojil. Lani so banke, ki so jamčile za ta posojila, plačale 37,4 milijona dolarjev, odplačati pa bo treba še 437,4 milijona dolarjev. V to vsoto je vračunanih 180 milijonov dolarjev obresti. Odplačevanje tolikšnih dolgov

globus

STOCKHOLM — Švedska vlada je sklenila, da bo tudi prihodnje leto namenila za pomoč državam v razvoju 1 odstotek bruto družbenega proizvoda.

WASHINGTON — Objavljeni tajni dokumenti ameriške obveščevalne službe dopuščajo možnost, da je bil Josef Mengele, najzloglasnejši še živi nacistični vojni zločinec, na koncu druge svetovne vojne ameriški vojni ujetnik. Poznavalci razmer trdijo, da živi danes 73-letni Mengele v Paragvaju.

BONN — V ZR Nemčiji je prišlo do političnih trenj zaradi revanšističnih stališč šlezjskih Nemcev, ki so jih ob koncu vojne pregnali iz Šlezije. Kancler Kohl je odpovedal svoj govor na predvidenem zborovanju Šlezijcev junija v Hannoveru, ker je glasilo šlezjskih nemcev »Der Schlesier« objavilo članek, v katerem avtor trdi, kako bo zahodnonemška vojska osvobodila Šlezijo.

PRETORIA — Na jugu Afrike je prišlo do hude železniške nesreče. Ko je lokalni vlak naletel na progi na prazen vlak, je bilo ranjenih 386 potnikov.

ATENE — Grška vlada zahteva, da Američani pospravijo svoje rakete v Grčiji. ZDA imajo v tej državi štiri vojaške baze.

MADRID — Pred dnevi so odprli kopensko cesto med Gibraltarjem in Španijo. Leta 1969 je general Franco Gibraltar povsem ločil od Španije, britanska kolonija pa je Gibraltar od leta 1713.

OSLO — Neki norveški list je objavil novico, da bodo letošnjo nagrado za mir najbrž podelili amerišnemu predsedniku Ronaldu Reaganu. Imen predlagateljev niso omenili.

LONDON — Oxfordska univerza britanski premierki Thatcherjevi ne bo podelila častnega doktorskega naziva. To je izzvalo burne proteste, na univerzi pa so svoj sklep utemeljili s trditvijo, da je preveč zmanjšala dotacije za šolstvo.

PŠENICE BO DOVOLJ

Svetovni pridelek pšenice lani je znašal 516 milijonov ton, za letos pa napovedujejo rahlo povečanje — 520 milijonov ton. Na bistveno povečanje ne računajo v azijskih državah, pač pa drugod po svetu. Izjema je le Kitajska. Žetev v Indiji je bila zadovoljiva.

Ugodne napovedi prihajajo iz Južne Amerike, Latinske Amerike in iz Mehike, kjer naj bi lanski pridelek letos presegel za deseter odstotkov. V ZDA napovedujejo okoli 70 milijonov ton pridelka, čeprav bodo zasedali nekaj manj površin kot lani. Boljšo žetev kot lani pričakujejo v Kanadi in v Avstraliji.

V vzhodni Evropi letos ne pričakujejo posebnega povečanja pri-

delka pšenice: Sovjetska zveza računa na 80 milijonov ton, kar pa bo za približno 20 milijonov ton premalo. V Evropski gospodarski skupnosti pa trdijo, da se bo pridelek pšenice letos nekoliko povečal.

Čeprav so se cene pšenice na mednarodnem trgu nekoliko pomirile, je v zadnjem času opaziti rahle pocenitve. To velja še posebej za južnoameriško ponudbo.

Za močno Ameriko

Ameriški obrambni minister je pred dnevi v senatu Sovjetsko zvezo obdolžil za oboroževalno tekmo. Hkrati je tudi poudaril, da se ZDA ne smejo odreči novim oboroževalnim programom, ker to med drugim krepi ameriški pogajalski položaj v Zenevi. Minister se je zavzel za močno Ameriko, za kar se po njegovih besedah ves čas zavzema tudi Reagan. Šeal je, da so ZDA v preteklosti ravnale napak, ker v boju za dosego svojih ciljev niso dovolj posegale po sili.

Po sili pa bi morali poseči le v nuji, ko bi bili ogroženi ameriški življenjski interesi.

Z močjo socialistične solidarnosti za naše zdravje!

Pred nekaj več kot štirimi leti smo v Pomurju dokazali in potrdili našo skupno pripravljenost in solidarnost za izboljšanje razmer v zdravstvu. Danes lahko ugotovimo, da smo prispevana združena sredstva skrbno in uspešno uporabili. Skoraj popolnoma je dograjen nov kirurški blok v Rakičanu, ki bo sedanji in prihodnji generaciji nudil najdragocenejšo — ohranitev ali vrnitev zdravja. Po temeljitih presojah in razpravah v organih, ki vodijo gradnjo kirurgije ter v družbenopolitičnih organizacijah, predlagamo, da z naporom občanov, delavcev in kmetov in vseh drugih združimo sredstva za čimprejšnjo usposobitev kirurgije. Iz poročila je razvidno, da smo zbrana sredstva za gradbeni del uporabljali zelo varčno in gospodarno.

Ob programu nismo predvideli večjega deleža sredstev za opremo, ki je najpomembnejši in precej večji izdatek. Predlagamo, da se v javni razpravi opredelimo za dodatno zbiranje sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije. V sedanjih razmerah je izredno pomembno čim hitreje in gospodarno naložiti zbrana sredstva. Gospodarske težave in naraščanje življenjskih stroškov, pesti vse, v biki za boljše delo, varčevanje in zmanjšanje vseh vrst porabe pa tudi pri nas nismo brez uspehov.

Toliko bolj je torej pomembno, da presodimo, kam nameniti zaslužen dinar. Enotna, solidarna akcija je hkrati edina pot za boljše razmere v bolnišničnem zdravstvu, posebno v kirurgiji.

V akciji zbiranja dodatnih sredstev predlagamo, da se odločimo za enodnevne zasluzke v l. 1985 in 1986, prispevke iz skladov skupne porabe, prispevke kmetov, obrtnikov, zdomcev, upoko-

jencev, prostovoljne akcije občanov, kulturne in telesnokulturne prireditve ipd. Del sredstev bomo pridobili tudi s prodajo sedanjih objektov in iz republiškega solidarnostnega sklada.

Pričakujemo, da bi v tej akciji zbrali 690 milijonov din. Dosedanji objekti, zgrajeni s samopriskevki, dokazujejo našo pripravljenost, odgovornost za razvoj zdravstva v Pomurju, za hitrejši napredek naše pokrajine. Podoba naših krajev se spreminja prav zaradi solidarnosti in enotnosti vseh, ki smo življenjsko in delovno povezani v Pomurju.

Akcija je pomemben prispevek za boljše prostorske razmere v zdravstvenem varstvu, omogoča pa tudi hitrejši razvoj, standard, skupno srečo in lepšo prihodnost vseh Pomurcev.

Tudi v dosedanjem obdobju smo uspešno premagali mnoge težave in ovire, prav zaradi složnosti in enotnosti, znani smo ceniti našo skupno korist. Ponovno dokažimo moč socialistične solidarnosti, saj bo to dragocen in neizbrisni prispevek sedanje generacije prihodnjim generacijam.

Delavci, kmetje, obrtniki, upokoenci, delavci v tujini, delavci v svobodnih poklicih prispevajo svoj delež za naše zdravje in za lepši jutri. Združimo se in dokažimo moč naše enotnosti in solidarnosti. Namenimo tudi druge akcije, kulturne, športne prireditve, gradnji in opremljanju kirurgije.

Vsakdo naj prispeva skladno s svojimi možnostmi, prispevki pa naj bodo enakovredni prispevkom delavcev. Vlagamo v svoje zdravje, ob uspehu pa bomo srečni in zadovoljni prav vsi.

BORIS PREJAC

PREDLAGAMO, DA SE DELOVNI LJUDJE, KMETJE, OBR-TNIKI, UPOKOJENCI IN OBČANI, KI OPRAVLJAJO POKLICNE DEJAVNOSTI, V JAVNI RAZPRAVI OPREDELJO DO NASLED-NJIH OBLIK IN VIŠIN DODATNEGA ZBIIRANJA SREDSTEV ZA DOGRADITEV IN OPREMLJANJE KIRURGIJE:

- enodnevni bruto OD delavcev ozdov Pomurja v letu 1985 in enodnevni bruto OD zaposlenih v letu 1986 (povprečni prispevek je 1.450 din neto in 1.750 din bruto prispevki iz skladov skupne porabe (po ZR za leto 1984);
- kmečka gospodarstva — prispevek v višini 3 odstotka od katastrskega dohodka v letu 1985 in v letu 1986, kar ustrezno enodnevni bruto OD delavcev;
- samostojni obrtniki in občani, ki opravljajo poklicne dejavnosti, skladno z višino BOD in ostanka čistega dohodka (prispevek se prizna kot strošek poslovanja);
- prispevki upokoencev in zdomcev.

PRISPEVAJMO DANES — ZA VEČ ZDRAVJA JUTRI

BO STOLETNICA KIRURGIJE V RAKIČANU?

Neustavljiv zob časa v Ulici arhitekta Novaka 4

S potrpljenjem ni „zdravo mazati“ ne bočnikov ne zdravnikov — Muzej-ska vrednost opreme, da o nosilih sploh ne govorimo

Ob misli na Hipokratovo prise-gu, zbir načel o liku zdravnika, smo se na utesnjenih hodnikih in strmo rezanih stopnicah stare soboške kirurgije v ulici Arhitekta Novaka 4 zalotili pri rahlo tvegani, a kasneje v kratkotrajnem pomenku pred dopoldansko „vizito“ z dr. Borovškom, ostalim zdravniškim osebjem in kajpak čakajočimi bolniki potrjeni domnevi, kako je potrpljenje „božja mast“, nerodno je le to: kdor se z njo „maže“ je (in ostane) siromak. Še iz časov razsajanja trahoma, vsakovrstnih okužb in sorodnih nadlog je ljudstvo ob Muri vajeno čakati in upati, se odpovedovati in garati. Se je splačalo? Odgovor bo dala selitev v Rakičan.

Niso nam prebudo zamerili, če smo se v pritličju nenadejano znašli v eni od operacijskih sob, kjer je zdravniška ekipa ravnokar operi-

Dr. Miloš Borovšek: „Vsi smo ljudje in vsak človek osebnost zase. Ne moremo vedno ugoditi vsaki drobnji želji.“

rala. Baje se to kar pogosto prime-ri, saj vsem, če najmanj pa tistim, ki se prvič znajdejo v več desetletij starih, večkrat obnavljanih in dozi-danih prostorih, ne gre štet v zlo, če jih občutek za znajti se za-pusti. V mavčarni se nismo oglasili, saj je bilo na hodniku na nosilih precej takih z mavcem in zavoji, bolj ali manj vdanih v usodo, od blizu in daleč. Poklicna radoved-nost se je lahko prepičala — za ti-stega, ki resda ni posvečen v skriv-nosti medicine, pa ima vsaj glede težnosti in drugih fizikalnih zakoni-tosti razčiščene osnovne pojme — o dokaj tveganih selitvah bolnikov iz nadstropja v nadstropje, iz sobe v sobo. Druge, kjer so v te namene dvigala in splojdnost pripomoč-ki, ročne spretnosti in sile medicins-kih sester, „bratov“ in zdravnikov koristneje porabijo, ne da se mo-raj — kot v stari soboški kirurgiji — s težaštvom prebijati do mesečne plače in sta vedno znova na preiz-kušnji poklicna etika in profesio-nalnost.

KRAJ ZDRAVLJENJA — STA-TUSNI SIMBOL

Po dogovoru nas je sprejel prvi mož, predstojnik soboške kirurškega oddelka dr. Miloš Borovšek, ki je v svoji 30-letni karieri opravil nad 10 tisoč večjih, zahtevnejših operacijskih posegov. Tako kot de-cembra 1980, ko smo se odločili za gradnjo kirurgije, je bil tudi to pot voljan obuditi nekaj drobcev iz preteklosti „jubilanta“ na Arhitekta Novaka 4 v Murski Soboti.

„Stavba današnjega kirurškega oddelka je bila postavljena že leta 1893. Deset let po vselitvi v bolnišnico so uvideli, da je postelji pre-malo in zato dogradili tri sobe, vanje pa namestili 18 postelj. Bolnišnica se je razvijala in pridobivala na pomenu. Prej so jo lahko dobili obdani soboške občine zdravili v Szombathelyu ali nemški Radgoni, sčasoma pa jo spričo nesebičnega dela dr. Škrilca, dr. Vučaka in drugih začeli sprejemati za svojo.“

Potemtakem je bilo zdravje že nekdanji privilegij bogatih? Danes bi moralo biti bistveno drugače. Pa je?

„Gotovo. Bogatejši so pač iskali pomoč tam, kjer so jo lahko dobili in jo plačali. Včasih je pomenilo statusni simbol, če si lahko pove-dal: zdravljen sem v Gradcu, na Dunaju, v Budimpešti ali v nemški Radgoni. Reče pa so bili vezani na ta kirurški oddelki, ki je bil osnova za celotno bolnišnico. Šele 1902. so dogradili stavbo, v kateri je bil nameščen interni oddelki.“

KIRURGIJA NA DESNEM BREGU MURE?

Kirurgija se je širila, opremlja-la ... „Leta 1933 je primarij dr. Vrbnjak uvedel strogo aseptično delo, leta 1936 je opravil prvo transfuzijo krvi in začel operirati zlomljene kosti. Pripravljen je skrat-ka dobro osnovo za dobro delo, vendar je moral leta 1941 oditi v Ljubljano. Vojne so tiste, ki pusto-šijo in ob vrnitvi leta 1945 je našel izropano hišo. S pomočjo UNRRE in Unicefa mu je uspelo po-novno začeti delo. Že takrat so za-čeli razmišljati o gradnji nove bolnišnice, resda ne na tej lokaciji, ampak neke na desnem bregu Mu-re, ker so računali, da bo vojna in bo spet ta del ozemlja izgubljen za Jugoslavijo. Potem je prišel arhi-tekt Novak in s svojimi sodelavci izdelal predlog za gradnjo bolnišni-ce v Rakičanu. Najbolj je bila ta ideja živa v času, ko je bil pred-sednik okrajnega ljudskega odbora tov. Čačinovič. Po njegovem odho-du pa je zamrla. Takrat smo imeli izdelan tudi projekt z izračuni, koliko bi vse skupaj stalo, toda za-radi ukinitve okraja je vse padlo v vodo.“ se je razgovoril dr. Borov-šek.

in Unicefa mu je uspelo po-novno začeti delo. Že takrat so za-čeli razmišljati o gradnji nove bolnišnice, resda ne na tej lokaciji, ampak neke na desnem bregu Mu-re, ker so računali, da bo vojna in bo spet ta del ozemlja izgubljen za Jugoslavijo. Potem je prišel arhi-tekt Novak in s svojimi sodelavci izdelal predlog za gradnjo bolnišni-ce v Rakičanu. Najbolj je bila ta ideja živa v času, ko je bil pred-sednik okrajnega ljudskega odbora tov. Čačinovič. Po njegovem odho-du pa je zamrla. Takrat smo imeli izdelan tudi projekt z izračuni, koliko bi vse skupaj stalo, toda za-radi ukinitve okraja je vse padlo v vodo.“ se je razgovoril dr. Borov-šek.

ZAVLAČEVANJA IN MUZEJ-SKE VREDNOTE

Kdaj je prišlo do zamisli, da bi

gradili nov kirurški oddelki, naš sogovornik ne ve, dejstvo pa je, da je potreba zanj ves čas. Zgradba na nekdanji Kolodvorski ulici je bila nazadnje dograjena 1952 in še zdaleč ni omogočala solidnega opravljanja zdravniškega poslanstva. Hočeš-nočeš, morali so prista-jati na vsakovrstne kompromise in recimo kupovati stare stavbe v Murski Soboti, da so lahko odprli ušesni in očesni oddelki. Dobili so stavbo ob cerkvi za pljučni oddel-ek. Dogradili so interni oddelki.

„V nadaljnjem razvoju smo naj-prej zgradili infektološki oddelki, nato otroški oddelki, saj so se mo-rali naši otroci poprej zdraviti na Ptuj, v Mariboru in drugih krajih, no, in slednjič je na vrsti še kirurški oddelki. Vendar, če bomo še zavla-čevali, se bomo preselili v že zasta-rel oddelki, kajti objekti je bil pro-

— spričo njene muzejske vrednosti — najmanj dva tisoč sodobnih luči; je iz leta 1934.“

DO ŠTIRI TISOČ KILOGRA-MOV PERILA NA MESEC

Kolikokrat dnevno se morajo zdravniki in njihovi sodelavci po-vzpeti po ozkih in strmih stopnicah z bolniki na nosilih ali drugače „otovorjeni“ ni znano, zato pa so dovolj zgovorni tile podatki: „Me-sečno morajo prenesti tudi po štiri tisoč kilogramov perila in najmanj trikrat dnevno hrano za 80 bolni-kov.“

Gotovo je vredno dodati še od-govor dr. Borovška na vprašanje, kako se bolniki odzivajo na kako-vost storitev. „S posebnim trudom in zavzetostjo pri delu poskušamo pomanjkljivosti stavbe popravljati. Ker pa smo vsi ljudje in vsak človek

Na prvi pogled ni videti tesno, a tistemu, ki je že bil na starem kirurškem oddelku, je vse jasno.

jektiran pred 6 leti,“ je z dobršno mero previdnosti dodal dr. Borov-šek.

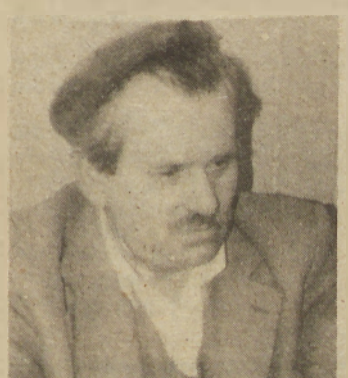
Kar so nam kasneje potožili ne-kateri „operativci“ starega kirurškega oddelka (Erika Žilavec, Mar-jan Volmut, Mira Milošević, Ma-rija Jančar in Gizela Cigut) je pred-stojnik takole predstavil: „V skoraj sto let stari stavbi imamo danes 12 sob za odrasle bolnike z 80 poste-ljami, v otroški sobi imamo 10 po-stelj, v sobi za intenzivno nego in nadzor pa 4 postelje. Vse sobe so prenatrpane s posteljami. V sobah, kjer bi po mednarodnih in nacio-nalnih normativih smele biti le tri, imamo po šest ali sedem postelj, v največji pa 12. Mnogokrat moramo sem nameščati še zasilna ležišča, posebno ko je naval bolnikov večji. Hodniki so ozki, ni dnevnih sob, niti drugih pomožnih prostorov, ki so za bivanje bolnikov in nego sodelavcev nujno potrebni. Poprečna zasedenost oddelka je nihala od 95,4 odstotka v letu 1978 do 111,1 odstotka v letu 1976 in 1982. Ta na-trpanost otežuje preprečevanje okužb med bolniki, s skrajnimi na-pori pa sodelavci vzdržujejo red in higieno v sobah. Operacijska miza je iz leta 1936.“

Imamo ultravijolično luč, za ka-tero bi nam danes proizvajalec dal

osebno zase, ne moremo vedno ugoditi vsaki drobnji želji. Strokovno delo je tudi moteno, vendar se naši sodelavci udeležuje-jo podiplomskega izobraževanja, tako da smo po tej plati „na teko-čem“. Ko pa prihaja do kakih bolj zapletenih posegov, se povezuje-mo s Kliničnim centrom v Ljubljani in zlasti mariborsko bolnišnico, s katero imamo sklenjen samoupravni sporazum o sodelovanju. Po drugi strani pa nam tako imenova-na zelena knjiga in sporazum o strokovnem sodelovanju v Slove-niji določata, kaj smemo delati, oziroma kaj lahko opravimo pri nas in kaj moramo poslati v druge višje organizirane bolnišnice. Naša je regionalna in pokriva območje vseh štirih pomurskih občin. Veči-noma nam to uspeva. Najdejo pa se posamezniki, ki imajo posebne zahteve in želje glede svojih bolezi in hodijo po pomoč drugam, če-prav bi jih lahko enako dobro oskrbeli pri nas. Podobno kot ne-koč, le da je zdaj statusni simbol zdravljenje v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu ali celo v tujini.“

Ob koncu obiska smo se pomu-dili še pri nekaterih bolnikih in ob slovesu ponovno sklenili: s potrpljenjem pa res ni „zdravo maza-ti“ ne bolnikov ne zdravnikov.

BRANKO ŽUNEČ
Foto: Albert Abraham

IZIDOR VUČAK iz Beznovec je okrog zavlačevanja gradnje po-murskega kirurškega oddelka že prav nestrpen, čeprav ga sam ne rabi, vsaj zdaj ne:

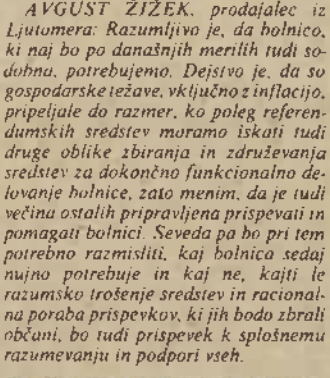
»Bil bi čas, da bi dogradili ta objekti. Tudi to akcijo smo pripra-vljeni speljati in to čimprej, saj se cene nenehno zvišujejo. Zukaj bi Pomurci iskali zahtevnejšo zdrav-niško pomoč po drugih bolnišni-cah? Menim, da bi morali v vsaki vasi pripraviti organizirane nabi-ralne akcije in tako poskrbeti za hitrejšo dograditev. Ni časa za odlašanje!«

51900-763-30297

Na posebnem zbiranju-ku 51900-763-30297, ka-mor delovni ljudje in občani, razna društva in organizacije nakazujejo prispevke za zgraditev ki-rurgije, se je do 31. de-cembra 1984 zbralo že 10.818.907,00 dinarjev sredstev. V tej vsoti so upoštevani prispevki ne-kdanjega čistega poso-jila, nakazila namesto vencev in drugi prostovo-ljni prispevki. Znesek se je povečal zlasti v drugi po-lovici lanskega leta, odkar po nakazilu prispevka po-slijejo družinam umrlih svojcev sožalnice.

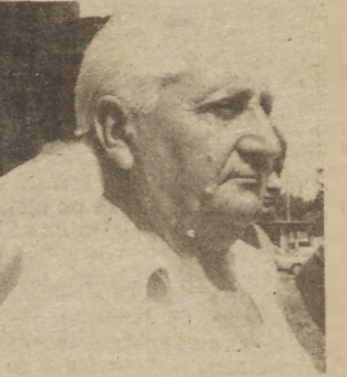
JOŽE FEHER — Lendava: Kako zagotoviti dovolj sredstev za čim hitrejšo dograditev kirurškega bloka bolnišnice v Murski Soboti? To je danes osrednje vprašanje pogovorov skoraj povsod. O tem se govori tudi na ulici, v lokalih, na sestankih, še več pa sebo, ko se bo začela široka družbenopolitična akcija za zbi-ranje sredstev, da bo lahko bolnišnica dokončno usposobljena že v prihodnjem letu. Lahko bi se sicer odločili za nov referendum, toda to bi pomenilo čakanje na končno rešitev problema še kakih 5 let. Če bo akcija dobro zastavljena, po-tem se ni bati, da ne bi uspela, seveda pa bo potrebno posebej aktivirati kmečko prebivalstvo.

AVGUST ŽIŽEK, prodajalec iz Ljutomer: Razumljivo je, da bolni-co, ki naj bo po današnjih merilih tudi so-dolna, potrebujemo. Dejstvo je, da so gospodarske težave, vključno z inflacijo, pripeljale do razmer, ko poleg referen-dumskih sredstev moramo iskati tudi druge oblike zbiranja in združevanja sredstev za dokončno funkcionalno de-lovanje bolnice, zato menim, da je tudi večina ostalih pripravljena prispevati in pomagati bolnici. Seveda pa bo pri tem potrebno razmisliti, kaj bolnica sedaj nujno potrebuje in kaj ne, kajti le razumsko trošenje sredstev in racional-na poraba prispevkov, ki jih bodo zbrali občani, bo tudi prispevek k splošnemu razumevanju in podpori vseh.

ROŽANJA BRENČELJ — samo-stojna fotografinja iz Apač: Vsekakor je dobro, če imamo urejeno ostalo zdrav-stveno varstvo, da dokončno uredimo tudi bolnišnično zdravstvo. Mislim, da je bolnica, še posebno pa kirurški blok, nujno potrebna za vse Pomurce, pa naj bo to za mlade ali starega, zato ver-jeto sedaj, ko smo prišli že tako daleč, ne bomo odnehal. Kako nadaljevati z zbiranjem sredstev? Slišala sem za raz-lične predloge. Mislim, da enodnevni zasluzek, ali pa celo dvodnevni, niti ni tako slaba možnost, saj smo dajali že za različne stvari, ki niso bile tako potrebne in pomembne. Zato ob tej življenjsko pomembni zadevi verjetno solidarnost pride še bolj do izraza, saj bomo dali za svoje potrebe.

JOŽE BUKOVEC — Trimlinci: Menim, da je skrajni čas, da se konča gradnja bolnišnice v Murski Soboti. Urejene zdravstvene razmere so namreč prvi pogoj za normalno delo človeka, saj ve, da mu ob boleznih lahko hitro poma-gajo in nudijo sodobno zdravstveno nego. Občani so tudi doslej dali svoj prispevek za gradnjo in ni razlage, da ga ne bi dali tudi sedaj, saj bo s tem kirurški blok menda usposobljen. Na vasi se še nismo dogovorili o konkretni akciji, toda ta bo gotovo uspela; vsak ho dal svoj prispevek za gradnjo — tako delavec kot kmetovalec. Veseli bomo, da bo bolniš-nica čim prej dograjena.

Kirurgijo gradimo solidarnostno za boljše zdravstveno varstvo delovnih ljudi in občanov Pomurja

Pogovor s Stefanom Vučakom — pomočnikom direktorja PZC Murska Sobota

Izvajanje referendumskega programa na področju investicij v zdravstvu, ki so skupnega pomurskega pomena, poleg investicijske službe pri Pomurskem zdravstvenem centru, ki nenehno bdi nad izvajalčevimi deli, da bi le-ta potekala v skladu z dogovorjenimi roki in cenami, skrbno spremlja tudi pomočnik direktorja PZC Stefan Vučak. Z njim smo se pogovarjali o poteku dosedanje gradnje najzahtevnejšega zdravstvenega objekta v Pomurju — kirurškega bloka soboške bolnišnice s spremljajočimi objekti.

Kakšna je pravzaprav bila začetna ideja o izgradnji bolnišnice na lokaciji v Rakičanu?

Ideja o izgradnji splošne bolnišnice na lokaciji v Rakičanu je nastala takoj po osvoboditvi kot posledica pereče problematike hospitalnega in specialističnega ambulantnega zdravstvenega varstva v pomurski regiji, ki jo je bilo moč le na ta način reševati celovito. Zaradi stalnih epidemij kužnih bolezni je leta 1953 bil zgrajen na lokaciji v Rakičanu najprej infektiojski oddelek. Leta 1955 je Svet za zdravstvo LR Slovenije sprejel sklep o izgradnji bolnišnice v Murski Soboti z zmogljivostjo 418 bolniških postelj, leta 1961 pa je Izvršni svet LR Slovenije izdal odločbo, s katero se potrjuje investicijski program Splošne bolnišnice Murska Sobota na lokaciji v Rakičanu, kjer naj bi se postopoma zgradili vsi bolnišnični objekti v skupno zmogljivostjo 640 bolniških postelj. Če takrat je Izvršni svet LR Slovenije utemeljil to svojo odločbo s tem, da stari bolnišnični objekti v mestu Murska Sobota ne ustrezajo več in da ta lokacija bolnišnice ne dopušča več njenega racionalnega širjenja, katerega so vedno bolj zahtevale razmere na po-

dročju zdravstvenega varstva prebivalstva te pokrajine ob reki Muri. Na osnovi tega je bil leta 1965 v Rakičanu zgrajen sodoben pediatrični oddelek s 84 standardnimi bolniškimi posteljami. Leta 1969 je bila na pobudo Sekretariata za zdravstvo SR Slovenije imenovana posebna strokovna komisija z nalogom, da prouči razmere v tej bolnišnici in poda strokovno mnenje glede njenega nadaljnjega razvoja. Tako je bil spet sprejet in vsestransko družbeno verificiran investicijski program za obdobje 1971—1975, po katerem so se nato na lokaciji v Rakičanu zgradili ginekološko-porodniški oddelek, interni oddelek, pulmološki oddelek, rentgenski oddelek, oddelek za transfuzijo krvi in centralni biokemični laboratorij, infektiojski oddelek pa je dobil svoje prostore v objektu pediatričnega oddelka.

Tako so na treh različnih lokacijah v mestu Murska Sobota ostali kirurški, očni in ušesni oddelek ter centralna bolniška kuhinja in bolnišnična lekarna in tu se nahajajo še danes.

Kdaj in kako se je začela uresničevati ideja o izgradnji kirurškega bloka?

Idejno zasnovano izgradnjo kirurškega bloka na lokaciji v Rakičanu je pripravil Projektivni biro iz Murske Sobotice pod vodstvom dipl. ing. arh. Vlada Goldinskija, vendar se je po dolgotrajni javni razpravi idejne projekta resneje pristopilo k postopnemu uresničevanju te ideje, šele s poročilom posebne strokovne komisije, katero je imenoval Komite za zdravstvo in socialno varstvo iz Ljubljane dne 19. aprila 1979. Strokovna komisija se je sestala 11. julija 1979, si ogledala vse bolnišnične objekte na licu mesta ter proučila idejno zasnovo nadaljnje izgradnje bolnišnice, zlasti pa kirurškega bloka ter ostalih servisnih bolnišničnih objektov, kot so

bolnišnična pralnica, centralna bolnišnična kuhinja, kotlovnica, itd.

Strokovna komisija, ki so jo sestavljali priznani slovenski strokovnjaki s področja medicine, ekonomije in arhitekture, je pozitivno ocenila temeljni koncept arhitektonske in idejne zasnove tega operativnega objekta v povezavi z ostalimi bolnišničnimi objekti v Rakičanu. S tem je bila dokončno utemeljena investicijska izgradnja vseh bolnišničnih objektov na eni lokaciji v Rakičanu, s čimer bi bili odpravljeni številni ekonomski, medicinski in organizacijski problemi zaradi dislociranosti posameznih bolnišničnih oddelkov na raznih lokacijah.

Znano je, da smo že v obdobju 1976—1980 s samoprispevkom zbirali potrebna sredstva za gradnjo kirurškega bloka. Kako to, da se gradnja ni pričela že v tem času?

Res je, da se še danes postavljajo vprašanja, zakaj pravzaprav kirurškega bloka nismo pričeli graditi že v obdobju 1976—1980, saj je bil kirurški blok v resnici najpomembnejši objekt iz referendumskega programa za to obdobje. Vendar so razlogi dokaj preprosti: izgradnja bolnišnice v Murski Soboti je bila zajeta v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 kot investicija na manj razvitem in obmejnem območju in takrat smo zaradi tega zapisali v referendumskega programu, da pričakujemo solidarnostno sofinanciranje republiške zdravstvene skupnosti v višini 50 %, vseh investicijskih stroškov (skupna investicijska vrednost je takrat bila 90,2 milijona din). Ker je referendum za samoprispevek, ki je bil dne 25. januarja 1976, v vseh širih pomurskih občinah bil uspešen, se je pospešeno pristopilo k izdelavi idejnih projektov za gradnjo kirurškega bloka. Žal pa iz tega potem ni bilo nič. Že v prvem letu uresničevanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 je bilo v slovenskem merilu odločeno, da imajo v tem obdobju prioriteto le investicije v osnovnem zdravstvu in Zdravstvena skupnost Slovenije je sklenila, da v tem času ne bo sofinancirala gradnje bolnišničnih objektov. V Pomurju smo se znašli v težkem položaju, saj je bilo takoj jasno, da samo s samoprispevkom v tem obdobju

področju zdravstva, ki obsega izgradnjo kirurškega bloka ter servisnih objektov, kuhinje s plinsko postajo ter prostora za sežig smeti. Pri Pomurskem

po ponovnem uspešnem referendumu v vseh širih pomurskih občinah dne 14. decembra 1980 smo takoj pristopili k realizaciji referendumskega programa na

zdravstvenem centru, investitorju, je bila dne 14. aprila ustanovljena služba za investicije z nalogom strokovnega vodenja in kontrole uresničevanja celotnega investicijskega programa. Začeli smo intenzivno pripravljati tehnično dokumentacijo in elaborat za javni natečaj za oddajo del.

Javni natečaj je bil objavljen v Ur. listu SR Slovenije št. 15/81 in opravljen dne 22. junija 1981.

Dela so bila na osnovi temeljite analize vseh ponudbenih ele-

mentov ponudnikov oddana najugodnejšemu ponudniku, to je podjetju Slovenija ceste-tehnika iz Ljubljane z obvezo, da pri gradnji sodeluje tudi Konstruktor Pomurje iz Murske Sobotice.

Investicija je bila prijavljena SDK dne 26. junija 1981, gradbeno dovoljenje je bilo izdano dne 21. oktobra 1981, ko je bil tudi glavni izvajalec del uveden v posel, s čimer se je gradnja kirurškega bloka in ostalih objektov iz referendumskega programa dejansko tudi začela.

Ali ste pred pričetkom gradnje imeli kakšne težave?

Da. Najprej s finančno konstrukcijo za predvideni referendumski program. Ker je bila prva predračunska vrednost v cenah iz oktobra 1979 (din 482.947.200), je v času javne razprave zaradi tega doživela veliko sprememb, prav tako pa tudi zaradi racionalizacijskih sprememb (v prvih predračunskih vrednostih je bila npr. vključena tudi patologija). Dodatne težave nam je povzročal takrat novelirani Zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, vendar je bila naša investicija izvedena, saj je posebno delovno

telo pri skupščini SR Slovenije za odobranje investicijskih vlaganj dne 29. 09. 1981 našo investicijo odobrilo in dovolilo, da se gradnja prične. Končno smo imeli velike težave tudi s potrdilom Zdravstvene skupnosti Slovenije o zagotovitvi sredstev republiške solidarnosti pri financiranju investicije, čeprav so bila sredstva planirana v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana za obdobje 1981—1985, zato smo bili prisiljeni nekoliko zmanjšati investicijsko vrednost, v glavnem pa je bila izvedena oprema za kirurški blok. Investicijska vrednost je ob prijavi investicije SDK znašala din 563.119.000.

Kakšna sredstva so bila zbrana in kako so bila porabljena do konca leta 1984?

V obdobju od 1. 3. 1981 do 31. 12. 1984 so bila zbrana naslednja investicijska sredstva:

a) samoprispevek: (0,5 % od neto OZ)	M. Sobota Lendava Ljutomer G. Radgona	95.365.520,05 din 35.286.105,25 din 25.487.974,80 din 29.101.669,70 din	185.241.269,80
b) prispevna stopnja (0,6 % iz dohodka OZD, osnova bruto OZD)	M. Sobota Lendava Ljutomer G. Radgona	115.790.230,00 din 39.685.915,08 din 30.234.566,00 din 42.787.982,05 din	228.499.693,05 din 22.113.000,00 din

c) republiška solid. sred. d) drugi viri (prost. prisp. občanov, pres. SIS, sred. SOV, prodaja oces. odd., kredit DIS G. Radgona itd.)

SKUPAJ: 89.808.176,10 din
525.682.138,95 din

Skupaj s saldom z dne 28. 02. 1981 so znašala razpoložljiva sredstva v tem obdobju

Zbrana sredstva so bila v tem času porabljena za naslednje namene:

a) za obveznosti iz preteklega ref. obdobja (anuitete, toplotne podpostaje, pralnica, ZP Turnišče)

b) za tekoči referendumski program (kuhinja s plinsko postajo, prostor za sežig smeti, kirur. blok)

Medtem, ko je bila kuhinja s plinsko postajo ter prostor za sežig smeti predana svojem namenu že leta 1982 (vrednost skupaj din 45.697.001), so že dalj časa vsa investicijska dela omejena samo na izgradnjo kirurškega bloka, za katerega je bilo do 31. 12. 1984 porabljeno skupaj din 472.950.032,90 tekočih investicijskih sredstev. Gradnja kirurškega bloka je trenutno v najintenzivnejši fazi, končujejo se instalacijska dela, obrtniška dela pa so v polnem teku. Po približni oceni je potrebno na objektu opraviti tehnično le še cca 20 % vseh investicijskih del, ki pa pomenijo vrednostno še 40 % vseh sredstev zaradi izrednih podražitev v zadnjem času. Saldo sredstev dne 31. 12. 1984 je bil din 16.830.515,65.

Kako poteka gradnja?

Gradnja poteka povsem v odvisnosti od sprotnega dotoka sredstev in izredno racionalno.

Težave povzroča le neredni dotok sredstev, ki se v ta namen zbirajo pri občinskih zdravstvenih skupnostih.

Podobno je z dotokom republiških solidarnostnih sredstev, katere so v letu 1984 prvič vključena v financiranje. Tehnično bi bilo možno graditi bistveno

Kakšna je po vaši oceni vrednost še potrebnih del do konca izgradnje?

Vrednost še potrebnih del po cenah iz konca leta 1984 je po oceni naslednja:

1. Gradbena dela (po pogodbi)	7.800.000 din
2. Instalacijska dela (strojna in elektro)	104.000.000 din
3. Obrtniška dela (tlaki, znižani stropovi, dvigala, itd.)	209.200.000
4. Energetika (trafo postaja, dodatni kotli)	65.000.000 din
5. Zunanja ureditev (najnujnejša zunanja kanalizacija, ceste, razsvetljava)	30.000.000 din
6. Ostalo (dajatve, nepredvidena dela)	12.000.000 din
SKUPAJ	428.000.000 din

Iz rednega dotoka sredstev, to je iz sredstev samoprispevka do konca februarja 1986 (konec referendumskega obdobja) ter iz prispevne stopnje iz dohodka OZD v letu 1985 in v prvih šestih mesecih leta 1986, iz planiranih sredstev republiške solidarnosti in iz drugih virov se predvidevajo naslednja sredstva:

1. Saldo z dne 31. 12. 1984	16.830.000 din
2. Samoprispevek v letu 1985 in I; II 1986	140.000.000 din
3. Prispevna stopnja iz dohodka OZD (1985 + I; VI/1986)	243.000.000 din
4. Republiška solidarnostna sredstva (1985)	72.695.000 din
5. Drugi viri (prost. prisp. občanov, voščil. itd.)	2.475.000 din
SKUPAJ	466.000.000 din

Z navedenimi viri financiranja (upoštevane tudi zneske 38 milijonov din za podražitve) bi

lahko z vsemi deli na objektu končali (razen dokončne ureditve okolice, kamor spada uredi-

tev parkirišč, zelenic itd.), ostane pa v celoti odprto vprašanje opremljanja objekta, torej do-

končne funkcionalne usposobitve objekta za normalno delovanje.

Kako bo z opremljanjem objekta?

Vrednost opreme, ki je v glavnem iz uvoza, se ocenjuje na osnovi zbranih ponudb tujih in domačih dobaviteljev v cenah ob koncu leta 1984 takole:

1. Nemedicinska oprema (ponudba Lesnine)	165.000.000 din
2. Medicinska oprema (tuji in domači ponudniki):	
— instalacijska nujna oprema (podstavki za operacijske mize, operacijske luči, kirurški oz. anestezijski stativi, znižani stropovi)	45.000.000 din
— druga nujna oprema za vse tri oddelke (8 operacijskih miz MAQUET s priborom, centralna sterilizacija, 5 rtg aparatov, itd.)	320.000.000 din
— ostala medicinska oprema za kirurški, očni in ušesni oddelek	120.000.000 din
SKUPAJ:	650.000.000 din

Glede na financiranja opremljanja kirurškega bloka sta možni v bistvu le dve variantni rešitvi, do katerih se je po potrebo najprej opredeliti:

a) zagotoviti potrebna sredstva s podaljšanjem samoprispevka za naslednjih 3 — 5 let; v tem primeru objekt še najmanj 4—5 let ne bi bil vseljav, po drugi strani pa bi imeli izredne podražitve, ki bi lahko tudi potem povzročile bojazen, da objekt še vedno ne bi bil dokončno opremljen.

b) zagotoviti potrebna sredstva z akcijami takojšnjega dodatnega zbiranja sredstev, ki bi morale čimprej dati rezultate, da bi se izognili podražitvam; v primeru uspeha v teh akcijah bi lahko objekt usposobili za funkcioniranje do konca leta 1986.

V kolikor bi se odločili za drugo variantno rešitev, je možno financiranje opreme in dokončanje investicije rešiti na več načinov:

A) Objekt opremiti v celoti z novo opremo; v tem primeru bi bilo potrebno zbrati po cenah iz decembra 1984 skupno 650 milijonov din; ocenjujemo, da teh sredstev z dodatnimi akcijami ne bi bilo možno zbrati, razen če bi večji del tega zneska pokrili z republiški solidarnostnimi sredstvi; v tem primeru bi morali zagotoviti še dodatna sredstva za podražitve, pokritje tečajnih razlik, odškodnino za zagotovitev deviz, itd., pri urejanju okolice, pa bi lahko pomagale OO ZSMS v Pomurju; ta način prinaša najugodnejšo rešitev problema in normalen zaključek investicije in tudi najbolj optimalne strokovne pogoje dela na novi kirurgiji.

B) Objekt le delno opremiti z novo opremo; v tem primeru bi morali kljub vsemu na vsak način zagotoviti vsaj novo nemedicinsko opremo (din 165 milijonov), novo instalacijsko opremo (din 45 milijonov) in le 50 % druge nujne medicinske opreme, pomembne za vse tri oddelke (din 160 milijonov) ter 50 % potrebne opreme po posameznih oddelkih (din 60 milijonov) — skupaj bi torej morali v tem primeru zbrati 430 milijonov din; zmanjšanje opreme gre na račun zmanjšanja števila rtg aparatov (namesto 5 le 2), celoten izpad

1. Dva enodnevna bruto zaslužka vseh zaposlenih v I. 1985 in 1986	110.000.000 dg
2. Sredstva skupne porabe OZD za izgradnjo kirurgije v letu 1985 in 1986	40.000.000 din
3. Prispevek kmečkih gospodinjstev v letih 1985 in 1986	30.000.000 din
4. Prispevek obrtnikov v letih 1985 in 1986	20.000.000 din
5. Odprodaja sedanjih objektov kirurškega in ušesnega oddelka v letu 1985	40.000.000 din
6. Prostovoljni prispevki občanov in druge akcije v letu 1986	8.140.000 din
7. republiška solidarnostna sredstva v letu 1986	371.860.000 din
8. Sredstva prispevne stopnje iz dohodka OZD (VI-XII/1986)	70.000.000 din
SKUPAJ:	690.000.000 din

Z navedenimi akcijami, ki predpostavljajo pri financiranju investicije predvsem bistveni del z republiških solidarnostnih sredstev v letu 1986 in nadaljevanje zbiranja investicijskih sredstev iz prispevne stopnje iz do-

Kaj menite o uspešnosti navedenih akcij in možnosti vselitve v novi objekt do konca leta 1986?

Čeprav je v tem trenutku to težko z gotovostjo trditi, pa sem vendarle prepričan, da bodo akcije uspele. Porok za to je že doslej izkazana velika pripravljenost naših delovnih ljudi in občanov, da prispevajo sredstva za čimprejše dokončanje tega prepotrebne objekta: do konca leta 1984 je se tako s prostovoljnimi prispevki občanov in OZD (odstopljene obveznice cestnega posojila, denarna darila namesto vencov, itd.) zbralo skupno din 10.818.907,70; organizirajo se po lastni iniciativi športna srečanja

centralne sterilizacije in substerilizacije ter manjšega števila monitorjev in narkoznih aparatov v anestezijski in reanimaciji; vse to bi seveda močno okrnilo strokovno medicinsko delo na novi kirurgiji in pogostovalno prenos nekaterih medicinskih aparatov iz sedanjih oddelkov, seveda če bodo ustrezali spremenjeni organizaciji dela in instalacijskemu sistemu v novem objektu; tudi v tem primeru bi morali zagotoviti še dodatna sredstva za podražitve, pokritje tečajnih razlik, odškodnino za zagotovitev deviz, itd., pri urejanju okolice pa bi morala pomagati mlinarica; navedeni način reševanja financiranja opreme je manj ugoden, saj predvideva v strokovno medicinskem smislu slabše pogoje dela, vendar pomeni še zadovoljivo rešitev problema ter nakazuje možnost nabave manjkajoče opreme iz amortizacijskih sredstev novega objekta po aktiviranju.

C) V novi objekt v glavnem prenesti opremo iz sedanjih oddelkov; v tem primeru bi morali zagotoviti sredstva na vsak način le za instalacijsko opremo (45 milijonov din), del nemedicinske opreme (85 milijonov din), del nujne medicinske opreme, pomembno za vse tri oddelke (160 milijonov din) in del opreme po posameznih oddelkih (30 milijonov din); skupaj torej 320 milijonov din; tak način bi bil strokovno medicinsko popolnoma nesprejemljiv, saj predstavlja prenos večine stare, iztrošene in nesodobne opreme iz sedanjih oddelkov v nove prostore, kar bi bilo tudi tehnično težko izvedljivo, saj te naprave ne ustrezajo novemu instalacijskemu sistemu, niti novi tehnični izvedbi večine novejših medicinskih opreme; ta način tudi ne bi pomenil skoraj nobenega izboljšanja v načinu zdravljenja (novi bi bili le zidovi), kar pa si kljub težki gospodarski situaciji v tem trenutku prav gotovo nihče ne želi.

Najrazdalnejša rešitev v tem trenutku, tako kot je bila vsa dosedanja gradnja, bi bila, če bi na vsak način čimprej zbrali potrebna sredstva in objekt funkcionalno usposobili za normalno delovanje; v tem trenutku bi se morali opredeliti do naslednjih akcij zbiranja dodatnih sredstev:

in srečanja glasbenikov, od katerih se ves izkupiček namenja za gradnjo kirurškega bloka; čeprav smo šele na začetku akcij za dodatno zbiranje sredstev, so nekatere OZD že nakazale sredstva v višini enega ali celo dveh enodnevnih zaslužkov zaposlenih delavcev sledeč pravilu; kdor prej da, dvakrat da. Pomurski delovni ljudje in občani se torej vse bolj zavedamo, da si predvsem z lastnimi odrekami lahko zgradimo svoj boljši zdravstveni standard, boljši jutri.

TO, ČEMUR SMO ŽE PRIPOMOGLI

Napotili smo se »po sledi« tistega, kar smo v Pomurju že zgradili s pomočjo samoprispjevka na področju zdravstva. To so nove zdravstvene ambulante (Razkrižje, Črenšovci, Gornji Petrovci), dispanzerji (Gornja Radgona, Murska Sobota, Beltinci, Ljutomer), lekarne (Ljutomer, Črenšovci, Beltinci, Gornji Petrovci) in obnovljene ambulante (Radenci, Apače, Videm ob Ščavnici, Križevci pri Ljutomeru); za ambulanto v Bučkovcih pa so kupili manjkajočo opremo. Pri tem pa niso vštete pridobitve regijskega pomena, za katere smo združevali sredstva v vseh pomurskih občinah.

Naš denar smo torej vložili v zdravje — mar ni to naše največje bogastvo? Če ne nam, pa se bo obrestovalo našim otrokom ali bližnjim.

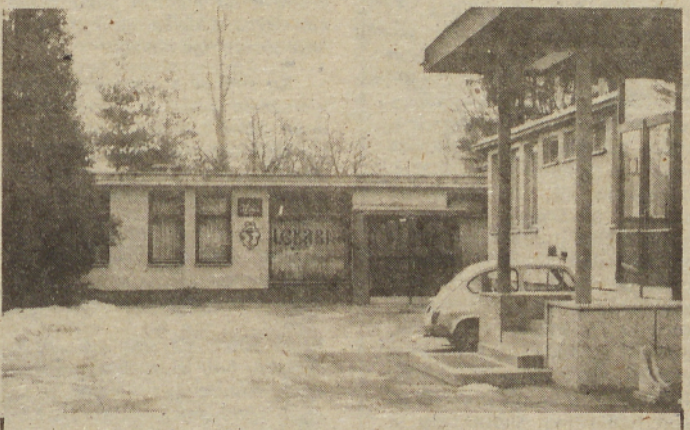

MURSKA SOBOTA — Preden so v občinskem središču zgradili prizidek, so nekatere službe delale v dokaj utesnjenih in neprimernih prostorih — v enem prostoru tudi po dva zdravnika. Zdaj je precej drugače, boljše. „Pridobili smo nove prostore za zdravstveno varstvo otrok, šolskih otrok in mladine, dispanzer za psihohigieno in zdravstveno varstvo žensk. Tako smo se obenem lahko tudi ustrezno kadrovsko okrepili, saj so denimo prej v otroškem in šolskem dispanzerju delali, 4 zdravniki, zdaj pa jih je že 8. Tako smo lahko v določenih službah tudi uvedli celodnevno delo in ob sobotah dopoldne. S sistematičnimi pregledi pa odkrivamo prezgodnja obolenja in poskušamo preprečevati posledice,“ nam je dejal direktor zdravstvenega doma Murska Sobota Ignac Gerič. Za te pridobitve so občani s samoprispjevkom zbrali skoraj 13 milijonov dinarjev.

LJUTOMER — V občinskem središču so do zgraditve prizidka nekatere zdravstvene dejavnosti delale v skrajno neprimernih in utesnjenih prostorih. Zdaj temu ni več tako. V novem prizidku so dobili sodobne prostore za dispanzer pediatrije in medicine dela, prometa in športa, otroški in šolski dispanzer, ginekološki dispanzer in patronažno-babiško službo. Poleg tega so uredili tudi lekarno, kot to zahtevajo najnovejši predpisi. „Tako smo dispanzerske službe končno lahko precej bolj uredili in jih približali človeku. Nujno pa bi potrebovali še oddelek za delo, kamero,“ nam je med drugim dejala direktorica zdravstvenega doma Ana Žerdin. Iz referendumskega programa so za prizidek vložili čez 9 milijonov dinarjev.

GORNJI PETROVCI — Pred nekaj leti je bila zdravstvena postaja v kletnih prostorih šole, kjer je bilo pretesno in tudi vlažno. Zdaj stoji v Petrovcih nova zgradba, ki je dovolj prostorna tako za osnovno zdravstvo kot tudi zobozdravstveno službo. Ker je blizu glavne ceste in tovarne Mura, je tudi bolj dostopna. Pa še lekarno so lahko uredili v njej in prostore za »priročne« laboratorij, tako da občanom ni treba na vsak specialistični pregled v Mursko Soboto. Okrepili so se tudi z vozilom za zdravstveno nego na domu in patronažno službo. Potrebovali bi sicer še enega zdravnika, vendar je prej potrebno najti stanovanje. Ker je zdravstvena ambulanta v novi stavbi, je tudi šola pridobila potrebne prostore za celodnevno delo. Iz referendumskih sredstev so za naložbo v Gornjih Petrovcih namenili okrog 11 milijonov 600 tisoč dinarjev.

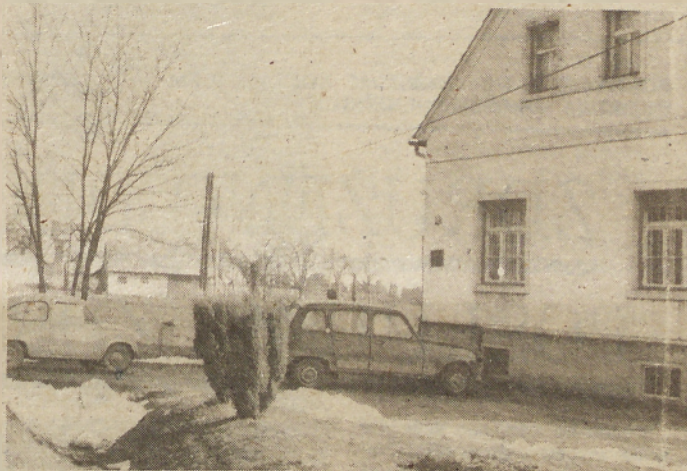

BELTINCI — V prizidku k ambulanti, ki so ga v soboški občini najprej zgradili s pomočjo samoprispjevka, je osnovno zdravstvo pridobilo prostor za otroški in šolski dispanzer ter možnosti za širitev dejavnosti (zdravstveno varstvo delavcev), obenem pa so uredili tudi novo lekarno. Tako je v Beltincih nastal večji zdravstveni center, ki zadovoljuje potrebe dokaj velikega okoliša soseske in lendarjske občine. Največ pa so pravzaprav pridobili otroci, saj je zaupje namenjena sodobno opremljena specialistična ambulanta, v kateri dela priznana otroška zdravnica dr. Žorkova. Za gradnjo prizidka v Beltincih so s samoprispjevkom zagotovili blizu 3 milijone dinarjev.

APAČE — Zdravstvena ambulanta je v stavbi, ki so jo zgradili že leta 1900, in to že tedaj kot zdravniško hišo. Medtem je seveda večkrat načel zobčasta. S sredstvi referendumskega programa so jo leta 1979 delno obnovili, tako da je dr. Radašin, ki je prišel v Apače pred 14 leti, še kar zadovoljen z delovnimi razmerami. Prostorji so namreč prenovljeni, imajo centralno kurjavo, okrog stavbe so novi žlebovi, postavljen je tudi strešni vod in za silo je zakrpana celotna streha. Le fasado bo, kot kaže, treba kmalu obnoviti. Za urejanje okolice pa dr. Radašin veliko postori sam — ker je to njegov konjiček. Obnova ambulante, kot so se dogovorili z referendumskim programom, pa je stala milijon 252 tisoč dinarjev.

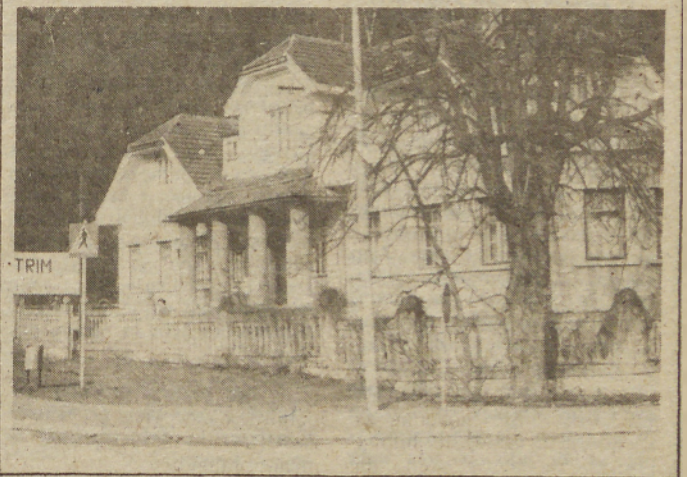

RAZKRIŽJE — Hkrati z gradnjo postopja osnovne šole so v krajevni skupnosti Razkrižje (na Šafarskem) zgradili tudi zdravstveno postajo z ambulanto. Zanj so iz referendumskega programa namenili 1.824.723 dinarjev. Žal lekarna še ne deluje, je pa toliko večje zadovoljstvo med krajsani nad osnovno zdravstveno službo. Ljudem pač ni treba vselej k zdravniku v Ljutomer, saj lahko vsako sredo obiščejo zdravnika splošne prakse v domači ambulanti. Enako zobozdravnika. V zdravstveni postaji na Šafarskem pa opravljajo tudi sistematične preglede otrok. Tamkajšnja šola obiskuje 172 otrok, vrtec pa 40 malčkov. Zdravstvena ambulanta je priključena na centralno gretje šole, kar je prav tako velika pridobitev. Seveda pa je ceneje, kot pa bi bilo posebno ogrevanje.

VIDEM OB ŠČAVNICI — Morda je zdravstvena postaja pri Vidnu ob Ščavnici preveč oddaljena od središča vasi, toda v sedanjem času si pač ni moč privoščiti gradnje nove. Pred leti so stavbo preuredili, s čimer so pridobili dva dodatna prostora, v katerih naj bi uredili lekarno. Žal so se med tem spremenili normativi, ki jih je treba izpolniti za lekarno (postali so zahtevnejši), tako da ta še ne deluje. No, centralno gretje, razna popravila na objektu in drugo so tudi pridobitve. Za vse to so iz sredstev, ki smo jih zbirali z referendumom, nakazali 674.000 dinarjev.

RADENCI — Poleg zdraviliških dejavnosti v okviru Radenske imajo v Radencih tudi splošno zdravstveno ambulanto in zobno ordinacijo. Tam že dvajseto leto kot medicinska sestra dela tudi Ivica Simokapčev. Prav dobro se spominja, kako je bilo še takrat, ko zdravstveni dom ni bil obnovljen. »Nič kaj prijetna ni bila zunanost stavbe, še slabše pa je bilo znotraj. Ker ni bilo centralne kurjave, sem morala nalogati tri peči in hkrati sprejemati še paciente. V zelo slabem stanju so bila tudi ila. Zdaj je seveda precej bolje. Da bi tudi knjižni blok soboške bolnišnice uredili, kol je to potreba današnjega časa, smo zdravstveni delavci pri nas že v decembru prispevali v ta namen enodnevni zasluzek.«

BUČKOVCI — Del sredstev, ki so jih zbirali v letih 1976–80, so namenili tudi za opremo zdravstvene postaje v Bučkovcih. Za 300.000 dinarjev so kupili osnovno opremo za potrebe zdravstvene službe. Zdravstvena postaja je v stanovanjskem bloku. To pa ni najbolj primeren prostor. Občani tega krajevnega središča si želijo zdravstveno službo v ustreznih prostorih. Tudi zdravnik naj bi delal več dni, ne pa kot je zdaj, ko prihaja v ambulanto le enkrat tedensko.

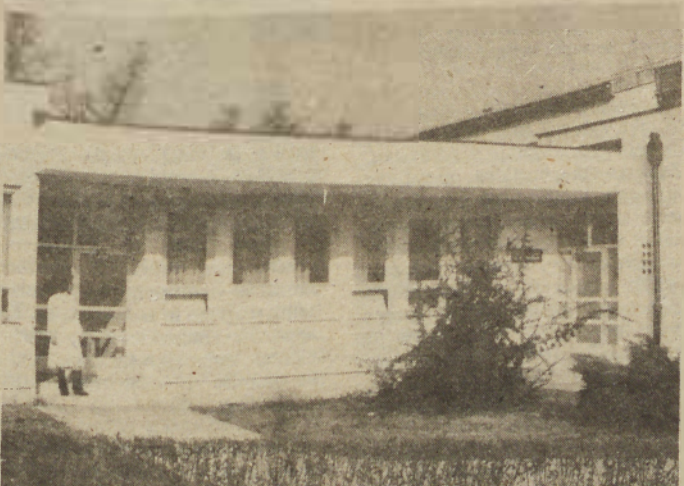
Pripravila: STEFAN SOBOČAN
JOŽE GRAJ

ČRENŠOVCI — Ta vas je eno izmed večjih krajevnih središč lendarjske občine. Vrsto let je zdravnik delal v neprimernih prostorih v gasilskem domu, zato je bila razumljiva želja tako zdravstvenih delavcev kot občanov Črenšovca in okolice, da bi zgradili nov objekt. Z uspešno izvedenim referendumom o zbiranju samoprispjevka so bila zagotovljena sredstva tudi za črenšovsko zdravstveno postajo. V njej je ambulanta splošne medicine, splošna zobna ambulanta, šolska zobna ambulanta, patronažna služba in babiška služba. Pomen objekta, za katerega je bilo od samoprispjevka plačano 2.235.287 dinarjev, je velik tudi zaradi lekarne, ki so jo uredili. Zadnja tri leta imajo v Črenšovcih zdravnika „pri roki“ vsak dan.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — Na zdravstveni postaji v Križevcih pri Ljutomeru, v kateri dela dr. Ljubica Gašparac, smo ob našem obisku poklepetali z medicinskima sestrama Marjano Gavex in Martino Rudolf. Povedali sta, da imajo po obnovi stavbe zdaj še kar dobre razmere za delo. V prejšnjih letih so namreč prekrili stavbo in uredili centralno gretje. Sicer pa to zdravstveno postajo obiskujejo ljudje z območja 20 vasi. Ambulanta je odprta vsak dan ob 7. do 15. ure. V prihodnje si bo treba še prizadevati za nadaljnjo posodobitev opreme, pa tudi proščje stavbe bo treba v bližnji prihodnosti urediti.

GORNJA RADGONA — Zdravstveni dom v Gornji Radgoni je postal pretesen za organizacijo sodobne zdravstvene službe, zato je bil potreben prizidek. Del so se lotili takoj, ko so to potrebo zbrali dovolj sredstev. Samoprispjevki so bili odločeni: za dispanzerski prizidek so iz sredstev samoprispjevka dali 8.848.398 dinarjev. Kot prizidek so povedala direktorica radgonskega zdravstvenega doma Marjia Kuzma, so v prizidku uredili vse za delo otroškega šolskega dispanzerja, mladinskega zobozdravstva, kliničnega laboratorija, psihologa in logopeda. Prizidek je ustrezno povezan s „starim“ zdravstvenim domom, kar je dokaz, da se tudi z različnimi prizidki k starim objektom lahko primerno reši prostorska stiska.

HITREJE, BOLJE, UDOBNEJE

S preselitvijo kirurškega, očesnega, ušesnega, oddelka oddelka za anestezijsko in reanimacijsko, lekarno in dela RTG oddelka v novo stavbo v Rakičanu bo izpolnjena davna želja Pomurcev, da bodo na enem mestu združeni vsi bolnišnični oddelki in medicinske službe. S tem so dane nove možnosti za organizacijo najvažnejših bolnišničnih oddelkov. Odpadli bodo zamudni in neprijetni transporti bolnikov, osebja in materiala, prenašanje in hoja med posameznimi stavbami oddelkov v sami Murski Soboti in Rakičanu. Na enem mestu bodo vsi operativni oddelki in s tem možnosti za združitev, racionalizacijo in boljše izkoriščanje mnogih medicinskih dejavnosti. Te dejavnosti so bile do sedaj zaradi dislociranosti oddelkov organizirane posebej za vsak posamezni oddelk. Tu mislim predvsem na uvajanje enotne instrumentarske službe, centralne sterilizacije in anestezijske službe.

Tako imenovana enota za nujno medicinsko pomoč (ali urgentni blok) je v bolnišnici novost. V to enoto bodo prihajali najtežji bolniki z hudo ogroženimi življenjskimi funkcijami. V tej enoti bo vedno strokovno usposobljena ekipa specialistov (kirurg, anesteziolog), ki bo pri takšnih bolnikih lahko takoj ustrezno ukrepala ter jim z novo in moderno opremo reševala življenje. V sklopu tega bloka sta tudi 2 operacijski sobi z vso potrebno opremo, tako da bodo lahko takšni bolniki tudi takoj operirani, ne da bi jih bilo potrebno prenašati ali prevažati.

Večina operativnih psegov bo v centralnem operacijskem bloku. COB je funkcionalna enota, kjer so združene vse operacijske sobe za posamezne oddelke z ustreznimi opremo in pripadajočimi pomožnimi prostori. Predvideno je, da bo v tem bloku operacijska soba za posredno kirurgijo in ortopedijo, dve operacijski sobi za trebušno kirurgijo in urologijo, ena soba za ginekološke operacije, ena za ušesne in ena za očesne operacije. S pridobitvijo teh operacijskih sob bo delo lahko sporedno na več operacijskih mizah. S tem bo

odpadlo za bolnika tako neprijetno čakanje na operativni poseg, ki lahko traja tudi do šest ur. Zgodilo se je celo, da predvidena dneva bolnik sploh ni prišel na vrsto za operacijo. Operacijske sobe bodo sodobno opremljene in bodo bolnikom nudile največje udobje in varnost. Uvajanje bolnika v narkozo bo v za to posebej namenjenih prostorih, v tišini, brez hrupa, in prijetnih za oko. Šele uspavani bodo bolniki odpeljani v operacijsko dvorano. Tako bolnik ne bo več občutil strahu in neprijetnega občutka, ki ga dobi, ko vidi bleščečo se opremo operacijske sobe z aparaturami, lučmi in podobno.

Po končanem posegu bo bolnik odpeljan v poseben prostor, ki je v sestavi operacijskega bloka. To je tako imenovana zbujevalnica, v kateri se bo bolnik mirno zbujal iz narkoze pod strokovnim nadzorom zdravnika anesteziologa in usposobljenih medicinskih sester. Zbujenega bolnika bodo potem v njegovi postelji dopeljali na oddelk. Če pa bolnikovo stanje ne bo zadovoljivo, ga bodo iz zbujevalnice odpeljali v enoto za intenzivno nego in terapijo. Ta

enota bo usposobljena za zdravljenje najtežjih bolnikov. Opremljena bo z najmodernejšimi aparati in ostalo opremo, ki bo potrebna za kontrolo in podporo važnih življenjskih funkcij. Tu bodo najtežji bolniki okrevali pod skrbno kontrolo posebej za to usposobljenih zdravstvenih delavcev.

Na samih oddelkih bo imel bolnik primerno udobje. Bolnike bodo prevažali v ogretyh dvigalih in tako ne bo več mučnega prenašanja po stopnicah, ki je sedaj enak neprijetno tako za bolnika kot za zdravstvene delavce. Bolniške sobe so z 2, 3 in 6 posteljami, prijazne, svetle in udobno opremljene.

Vsaka soba ima svoj sanitarni voz (stranišče in kopalnico), bolnik pa bo imel v sobi vidano omarico za osebne predmete. Sobe bodo opremljene z modernimi kliničnimi napravami za poziv sestre in ostalega negovalnega osebja, imele bodo telefonski priključek in priključek za televizijo. Vsak oddelk ima dnevni bivalni prostor in jedilnico.

Na oddelku so še tako imenovani funkcionalni prostori, ki so namenjeni za delo z bolniki. Sem spadajo sestrski delovni prostori, čajna kuhinja, prevezovalnice, posebne kopalnice za nepokretne bolnike in ostali pomožni prostori.

Otroci imajo zase posebej opremljen del, ki bo prilagojen najmodernejšim zahtevam humanega zdravljenja mladega bolnika. V sklopu tega bodo tudi prostori za igro in učilnica za pouk v bolnišnici. Za potrebe rehabilitacije bolnikov bo v kleti sodobno opremljena fizioterapija, kjer bodo bolniki po operaciji okrevali pod

strokovnim vodstvom fizioterapevta.

Kakor vidimo, so prednosti, ki jih bo prinesla preselitve operativnih oddelkov v novo stavbo v Rakičanu, velike. Dvignila se bo kakovost in strokovnost dela, uvedle dodatne medicinske službe in diagnostični posegi in s tem zmanjšal nepotreben odziv v druge regije. Skrajšale se bodo čakalne dobe, racionalizirala se bo lahko dežurna služba. Uporabnik zdravstvenega varstva bo imel v novi bolnišnici zagotovljeno vse udobje in visoko kakovost dela od začetne ambulantne oskrbe do končne rehabilitacije. Izvajalci zdravstvenega varstva pa se bomo lahko še bolj posvečali kakovosti dela, kajti delo nam bo v marsičem olajšano.

Sodobna oprema, lahek in enostaven transport bolnikov in koncentracija vseh potrebnih medicinskih služb na enem mestu bo prihranila mnogo časa in odpravila slabo voljo.

Dr. Nikolaj Szepesy

HELENA BALEK, kmetovalka iz Nerađavca: „Pravkar grem iz zdravstvenega doma v Gornjih Petrovcih, kjer sem bila na pregledu pri zdravniku. Ni bilo treba dolgo čakati in tudi sicer je zdaj marsikaj drugače, bolje, kot je bilo še takrat, ko je bila zdravstvena ambulanta v šolski stavbi. Bila sem seveda že tudi v soboški bolnici, na srečo le kot obiskovalka, in videla sem, da so tam slabe razmere za bolnike in najbrž tudi za zdravstvene delavce. Zato bom tudi jaz prispevala dodatna sredstva, ki jih bodo zbirali za dograditev nove kirurgije. Kolikor bo treba dati, bom pač dala. Ne le delavci, tudi kmetje moramo prispevati, saj bolnico vsi potrebujemo.“

FRANC LUBI iz Bučevca: „Ko predstavnik križevske krajevne skupnosti že od začetka spremljal priprave na gradnjo pomurskega kirurškega oddelka, zato je toliko lažje strnil svoje mnenje: „Ko smo se v preteklem srednjoročnem obdobju z referendarnim odločili za zbiranje sredstev za gradnjo pomurskega kirurškega oddelka, smo domala vsi imeli v mislih boljše zdravstveno varstvo. Zavedamo se, da sam objekti še ne pomeni rešitve, zato podpiram prizadevanja za dodatno zbiranje sredstev in sodobno opremljenost.“

Kljub temu, da smo pri gospodarjenju bolj na tistem, da standard delavcev in kmetov pada, kljub temu sem prepričan, da bo solidarnostna akcija uspešna. V naši krajevni skupnosti smo v lanskem letu izglasovali krajevni samoprisevek za uresničitev nekaterih najnujnejših nalog, vendar sem prepričan, da občani ne bodo odpovedali tudi pri tej skupni, tako potrebni naložbi.“

Feri Maučec

POGOVOR Z DR. JOŽETOM KOČJANČIČEM — PREDSTOJNIKOM RENTGENOLOŠKEGA ODDELKA SOBOŠKE BOLNIŠNICE.

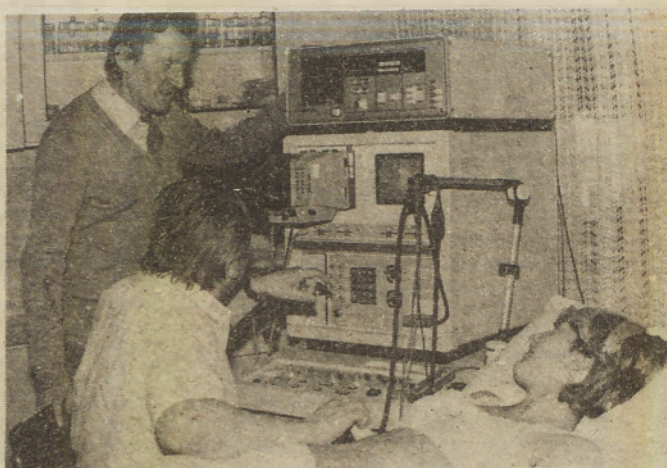
ZDRUŽENO DELO IMA POSLUH ZA ZDRAVSTVO

Pomursko združeno delo ima veliko razumevanja za zdravstveno dejavnost. To razumevanje se kaže v najrazličnejših oblikah in akcijah. Poleg pomembnega deleža pri gradnji pomurskih zdravstvenih objektov, združeno delo pomaga tudi pri nakupu sodobne medicinske opreme. Tako je pred nedavnim prispevalo sredstva za nakup aparature za ultrazvočno diagnostiko, ki je bila potrebna za delovanje ambulantne za ultrazvočno diagnostiko pri soboški bolnišnici.

O pomenu te akcije in delovanja ambulantne smo se pogovarjali z dr. Jožetom Kočjančičem, predstojnikom rentgenološkega oddelka soboške bolnišnice, ki vodi oddelk od leta 1973.

— Kakšen pomen pripisujete v zdravstvu pomoči združenega dela v Pomurju?

„Pomursko zdravstvo ima malo aparatur, ki so v večini izrabljene in zastarele, razpoložljiva sredstva za zdravstvo pa niti ne zadostajo za pokrivanje tekočih potreb, kaj šele za obnavljanje in nakup novih aparatov, ki jih terjata sodobna medicina. Zato mislim, da je pomursko združeno delo priskočilo na pomoč zdravstvu naše regije v trenutku, ko smo v nezavidljivem položaju. Za nakup ultrazvočne aparature je združeno delo prispevalo dve tretjini sredstev, eno tretjino pa zdravstvo. Če tega razumevanja ne bi bilo, bi bila naša bolnišnica še danes brez te potrebne aparature, ki pa smo jo že tako dobili med združnimi bolnišnicami v Sloveniji. Zato se v imenu naših bolnikov zahvaljujem združenemu delu Pomurja, da nam je omogočilo, da v ultrazvočni diagnostiki uspešno dohitevamo ostale zdravstvene centre v Sloveniji. Upam, da bomo v kratkem uspešno vzporedno korakali z njimi. Zdravstveni delavci Pomurja, predvsem pa bolniki, računamo tudi v prihod-

Ambulanta za ultrazvočno diagnostiko v Splošni bolnišnici Murska Sobotna

nje na tako razumevanje in pomoč združenega dela Pomurja in širše družbene skupnosti. Zavedamo se, da z lastnimi sredstvi zdravstva nismo sposobni dograditi in opremiti tudi nove kirurgije. Naša želja je torej, da v okviru danih možnosti čimprej dobimo opremo, s katero bomo lahko sledili sodobni medicinski znanosti, predvsem pa pomagali našim bolnikom do hitreje diagnoze in zdravljenja. Na ta način se bomo tudi najbolj oddolžili združenemu delu za njegov prispevek.“

— Kaj pomeni delovanje ultrazvočne ambulantne pri soboški bolnišnici za delovne ljudi in občane Pomurja?

„V medicini imamo ultrazvočno diagnostiko za mlajšo metodo, čeprav so v Sloveniji in Jugoslaviji že vrsto let ultrazvočni centri. Ta diagnostika se je najbolj uveljavila v ginekologiji in porodništvu, pri obolenju trebušnih organov in kardiologiji. Prednosti ultrazvočne diagnostike so, da je neškodljiva in neboleča, da se lahko ponavlja, je hitra in enostavna ter omogoča pregled pacienta tudi v

postelji. V naši bolnišnici se z ultrazvočno diagnostiko ukvarjajo zdravniki raznih področij: kardiologi preizkušajo obolenja srca in ožilja, ginekologi opazujejo razvoj nosečnosti, bolezni, napačne in razna ginekološka obolenja, rentgenologi in gastroenterologi pregledujejo z ultrazvokom žolčnike, žolčne vode, jetra, trebušno slinavko in ledvice. Zlasti je ultrazvok pomemben pri diagnostiki tumorjev teh organov ter žledodčnih in ledvičnih kamnov. Če pa diagnoze vedno ne moremo postaviti z ultrazvokom, je to dopolnilna metoda, ki skupaj z drugimi medicinskimi preiskavami pomaga razvozlati obolenje oziroma postaviti diagnozo. Ultrazvočna ambulanta deluje za bolnišnične paciente praktično vsak dan, medtem ko ambulantne paciente pregledujejo v sredo in petek od 10.30 dalje, v nujnih primerih pa vsak dan in ob vsakem času. Z ultrazvočno aparaturom je odpadla dolga čakalna doba, ko smo jih pošiljali v druge zdravstvene centre, predvsem v Maribor in na Ptuj, odpadlo pa je tudi močno in drago prevažanje.“

92 let kirurškega oddelka v Soboti

Težje zdravstveno-higienske, še posebej pa socialnoekonomske razmere, ki so bile proti koncu 19. stoletja v Prekmurju, ki je bilo ob vsem tem tudi slabo ali skoraj nikakor povezano z ostalo Slovenijo, so narekovala že pred več kot 100 leti potrebno po bolnišničnem varstvu v tem delu naše domovine.

Trde življenjske razmere mnogostrovnih družin, v katerih so ljudje v veliki meri obolevali in umirali zaradi tuberkuloze in drugih nalezljivih obolenj, zlasti pa so obolevali zaradi kužnega očesnega obolenja — trahoma, so prebivalce prisile k razmišljanju o gradnji bolnišnice. Priprave in gradnja so bile dolgotrajne. Takratna županijska oblast je pristala leta 1875 na graditev bolnišnice, šele novembra 1893 pa so jo predali namenu. Namenjena je bila revnejšim slojem takratnega prebivalstva: imela je 24 postelj v štirih bolniških sobah. Po prvih uspešnih zdravstvenih posegih v bolnišnici so pridobili zaupanje ljudi, število posegov je naraslo in kmalu je bilo potrebno graditi nove prostore. Zdravstvene razmere so narekovala potrebo po sprotne dograjevanju objekta. Leta 1936 je bila bolnišnica razdeljena na kirurški, porodniški, splošni (interni) ter infekcijski in trahomski oddelk.

II. svetovna vojna je pustila bolnišnico v izredno žalostnem stanju: zidovi so se krušili, omet je odpadal, okna so bila razbita, v stavbi so bile stenice itd. Delo v takih razmerah je bilo izjemno težavno, saj je primanjkovalo bolniškega osebja, opreme skorajda ni bilo, manjkala so zdravila in sanitetni material.

Kmalu po osvoboditvi je posebna strokovna komisija ugotovila, da prostor v mestu ni najbolj primeren za nadaljnjo gradnjo bolnišnice. Določena je bila nova lokacija v Rakičanu, kjer so kmalu začeli graditi nujno potrebni oddelk za nalezljive bolezni (1953) in kasneje tudi otroški oddelk (1965). Kljub večkratnim popravilom in nadgradnji tudi interni oddelk kmalu ni bil več primeren, in tako je bil ob podpori širše družbenopolitične skupnosti leta 1974 zgrajen nov oddelk za notranje in pljučne bolezni, 1978 pa dozidan rentgenološki oddelk.

Tako je Pomurje dobilo bolnišnico, ki pa je deloma ostala še v mestu (kirurgija, ušesni in očesni oddelki) ostali del pa je bil zgrajen v Rakičanu.

Čeprav so se delovni ljudje in občani v Pomurju v letih od 1976 do 1980 odločili za gradnjo dispanzerskih prostorov in bolnišnice, je bila v tem obdobju dana prednost osnovnemu zdravstvu, zato je kirurški blok moral počakati z začetkom gradnje.

Bolniki, ki so se doslej zdravili na kirurškem oddelku, dobro poznajo prostorsko stisko, ki je kljub večkratnim dograditvam in popravilom ostala: oddelk je skrajno nefunkcionalen s premalo nujno potrebnih prostorov za normalno strokovno delo, ki tudi že dolgo ne ustrezajo zahtevam sodobne medicine in higiene: premajhne bolniške sobe, nobenih dnevnih prostorov, ena sama operacijska soba z neustreznimi pomožnimi prostori, premalo prostorov za specialistično-ambulantno dejavnost in še vrsta drugih pomanjkljivosti.

Razvoj medicinske znanosti in tehnike zahteva tudi ustrezne širše in ožje specializacije v zdravstvu. Zapletena diagnostična, operativna in ostala terapevtska tehnologija terja dobro organizirano sodelovanje raznih specializiranih zdravstvenih kadrov, hkrati pa tudi raznovrstne laboratorije, diagnostično in terapevtsko opremo, dragocene aparature in instrumente. Nagel razvoj industrije in tehnike, zlasti kmetijske mehanizacije in prometa, ter urbanizacija zahtevata ustrezno sodobno bolnišnico, ki mora približati bolnišnično in specialistično ambulantno pomoč prebivalstvu.

Vse to je narekovalo gradnjo kirurškega bloka v Rakičanu.

Čeprav je bilo že večkrat povedano, kaj bomo pridobili v novem kirurškem bloku, naj ne bo odveč, če nekaj pomembnejših dejstev okrog razporeditve prostorov ponovimo v dokaz, da smo med gradnjo ostali pri prvotno dogovorjenem načrtu. Novi kirurški blok bo imel naslednje prostore:

V kletnih prostorih bo centralna sterilizacija za vso bolnišnico, v njih bodo tudi fizioterapija, garderobe za bolnike in bolniško osebje ter drugi prostori, ki so potrebni za normalno delovanje operativnih oddelkov.

Prostori v pritličju so namenjeni specialističnoambulantni dejavnosti kirurškega, očesnega in ušesnega oddelka, rentgenološki dejavnosti za potrebe operativnih oddelkov pri sprejemanju bolnikov ter za urgentne operacijske storitve.

Prvo nadstropje je namenjeno za pripravo in operacije vseh kirurških dejavnosti, to je kirurškega, očesnega, ušesnega in ginekološko-porodniškega oddelka ter za intenzivno terapijo in nego.

Drugo nadstropje je namenjeno hospitaliziranim bolnikom kirurškega oddelka. V tem in tretjem nadstropju bo po 60 postelj, ki bodo nameščene večinoma v dvoposteljnih in triposteljnih sobah ter eni sobi z več posteljami. V četrtem nadstropju so prostori za hospitalizirane bolnike očesnega in ušesnega oddelka. Znatno manjše peto nadstropje je namenjeno za učence zdravstvene šole, za hospitalizirane otroke, ki se bodo lahko tukaj igrali in učili; tu bodo predvidoma tudi centralna knjižnica in drugi funkcionalni prostori vseh dejavnosti tega bloka. Med prvim in drugim nadstropjem je tehnična etaža. Del te bo namenjen za lekarniške prostore, ki bodo rabili splošni bolnišnici.

Celotni kirurški blok bo povezan z internim ter rentgenološkim oddelkom, preko mostu pa bo povezan tudi z porodniško-ginekološkim oddelkom. Tako bodo vzpostavljene najkrajše poti za konziliarne preglede in preiskave v laboratoriju in na rentgenu, odpadli pa bodo tudi dosedanja utrudljivi prevozi.

Z zgraditvijo kirurškega bloka splošne bolnišnice v Rakičanu bodo na skupni lokaciji vsi bolnišnični oddelki ob nujnih pomožnih oddelkih: skupne kotlovnice, pralnice in kuhinje.

Za bolnike bo to pomenilo mnogo boljše razmere za bivanje na oddelkih, predvsem pa boljše nego in zdravljenje. Z izboljšanimi bivalnimi razmerami bodo odpadle številne nevedčnosti, ki jih imajo sedaj na kirurškem oddelku: težave pri negovanju in zdravljenju, možnosti obiskov in povezava s svojci, pogrevanje hrane itd. Zaradi manjšega števila postelj v sobah bolniki ne bodo motili drug drugega, enako tudi bolniško osebje ne bo motilo drugih bolnikov pri opravljanju nege in zdravljenja. Vsi težji bolniki se bodo zdravili v ustrezno opremljenih prostorih za intenzivno nego, kjer bodo pod stalnim nadzorom zdravstvenih delavcev. Tako se bo bistveno povečala varnost in izboljšala kakovost zdravstvenih storitev.

Splošna bolnišnica bo na ta način racionalizirala in deloma tudi pocenila svoje poslovanje: organizirano bo skupno dežurstvo vseh kirurških dejavnosti ob enovitem delovanju anesteziološke in instrumentarske dejavnosti, hkrati bo samo na enem mestu laboratorijska in rentgenološka dejavnost. V isti zgradbi bo na voljo sodobna fizioterapija, ki je zlasti pomembna za poškodovance-tek pa se zdravi zlasti na kirurškem oddelku zelo veliko. Z uvedbo centralne sterilizacije bo to delo bolj strokovno in racionalnejše. Za zagotovitev neprekinjenega bolnišničnega varstva bo število izvajalcev manjše z večjo možnostjo skupinskega dela.

Z dograditvijo in funkcionalno usposobitvijo kirurškega bloka splošne bolnišnice v Murski Soboti bomo dobili v Pomurju sodobno in funkcionalno bolnišnico, ki bo nudila ustrezno strokovno medicinsko pomoč. Na ta način bomo lahko zgodaj odkrivali in ustrezno zdravili bolezni in poškodbe, preprečevali invalidnost in s tem pomagali k boljšemu zdravstvenemu varstvu in hitrejšemu gospodarskemu razvoju Pomurja.

Dr. Jože ŠUMAK

Očesni bolniki v novi bolnišnici

Sedanja stavba očesnega oddelka v Murski Soboti še neka-ko ustreza današnjim medicinsko-tehničnim predpisom in strokovnim zahtevam. Zaradi odvisnosti in funkcionalne povezave z drugimi oddelki bolnišnice, s funkcionalnimi službami in s preskrbovalnimi enotami pa je zgrajitev novega očesnega oddelka samoumevna. Očesni oddelki so imeli bolnišnični del v četrti nadstropju. Operacijska soba bo v sklopu operacijskega traktata, v priležju pa bodo štiri ambulante.

Velika pridobitev za otroke Pomurja bo šolska in predšolska ambulanta, ki bo imela svojo čakalnico in štiri prostore za zdravniške preglede ter ortoptično-pieoptične vaje za slabovidne in škleče otroke. V primerjavi s sedanjimi razmerami je to za strokovno delo velikega pomena. Sedanja otroška ambulanta v Murski Soboti ima le en prostor. V njem dela zdravnik, pomaga mu medicinska sestra. V istem prostoru dela tudi administrativka in navzoč je otrok s spremstvom. Če hočemo otrokom omogočiti sodoben način zdravljenja, moramo poskrbeti tudi za potrebne aparate. Brez teh zdravljenj slabovidnosti ni izvedljivo. Zato v imenu prizadetih otrok pozivamo Pomurce, da s svojo solidarnostjo pomagajo našim otrokom do zdravja.

Bolniki z glaukomom — po- višanim očesnim pritiskom — bodo v novem oddelku dobili ambulanto in prostor za preiskave. V tem bo mogoče nemoteno opravljati zahtevne preiskave očesnih funkcij (merjenje očesnega pritiska, določitev vidnega polja in ostrine vida, obremenitvene teste itd.).

Ležeči bolniki bodo dobili lepe, udobne sobe in dva dneva prostora za obiske.

Otroci dobijo vrtec in šolsko sobo, kjer se bodo učili in igrali.

Novi prostori pa bodo brez pomena, če jih ne bomo opre-mili z ustreznimi aparati, brez katerih ni mogoče zdraviti očesnih bolnikov.

Dr. Lea Talanyi — Pfeifer

NADA DJEKOVSKI, učiteljica, doma iz Križevca v Prekmurju: „Zdaj zbiramo za gradnjo nove kirurške denar s samoprispevkom, za katerega smo glasovali pred 4 leti. Če smo se takrat v Pomurju odločili, da bomo s skupnimi močmi zgradili ta objekti, potem si sedaj moramo prizadevati, da dela ne bodo zastala. Seveda bi bilo premalo, če bomo postavili le zgradbo, ki bo sicer dovolj prostorna, zdravstveni delavci pa bi v njej morali uporabljati staro opremo. Še slabše bi bilo to za bolnike, saj je sodobna medicinska oprema lahko velikokrat odločilnega pomena pri zdravljenju. Podpiram torej prvo varianto za zbiranje dodatnih sredstev, ki bi prinesla najboljše rešitve. Vem, da se ne bo tako lahko odločevali dvema enodnevni zaslužkom, toda če vemo, da je zdravje največje bogastvo, potem se bo ta denar marsikomu bogato obrestoval.“

Otorinolaringološki oddelki v novi stavbi kirurškega bloka

Pred dobrimi 20 leti so v M. Soboti v bolnišnici delovali osnovni oddelki bolnišnice, in to kirurški, interni, ginekološko-porodniški, pljučni in infektološki. Številni bolniki so iskali svoje otorinolaringološko zdravje na bližnjih oddelkih v Mariboru, Szombathelyu in Gradcu. Med vojno so se Prekmurci zdravili na otorinolaringoloških oddelkih na Madžarskem, predvsem v Szombathelyu, ljudje iz sosednje Prlekije pa v Mariboru in Gradcu. Po drugi svetovni vojni je pretežni del prebivalcev Pomurja iskal zdravje na otorinolaringološkem oddelku v Mariboru. Nekateri rutinske posege, zlasti nujno prvo pomoč, pa je nudil takrat edini kirurg v soboški bolnišnici, ki je bil zato tudi usposobljen.

Pred več kot 90 leti je bila zgrajena v M. Soboti, v današnji Kerečičevi ulici, za takratne faze srednje velika priležna stavba, ki jo je pozneje kupil takratni zdravnik soboške bolnišnice dr. Škrlec. Tu je opravljal svojo zasebno prakso ter tudi stanoval. Po drugi svetovni vojni sta bili v stavbi higienska postaja in ambulanta splošne medicine. Takratni zavod za socialno zavarovanje je stavbo nadzidal in jo uporabljal do leta 1963, ko se je preselil v novo stavbo in je staro, za svoje potrebe že neuporabno zgradbo, podaril splošni bolnišnici. Nujna obnovitvena dela so bila opravljena v dobrih treh mesecih. Aprila 1963 je kolektiv splošne bolnišnice po odprtju novega otorinolaringološkega oddelka tako v stari stavbi dobil nov oddelki. Oddelki je dobil tudi najnujnejšo opremo.

Stavba stoji na vogalu Kerečičeve ulice ter je stara že več kot 90 let. Doživela je številne obnove. Lega ob prometni cesti je zelo neugodna, neugodna pa je tudi oddaljenost od ostalih oddelkov bolnišnice. Lokacija sama je tudi neprimerna, saj leži med stanovanjskimi zgradbami, s katerimi deli skupno dvorišče. Zgradba je majhna in ozka. Hodniki so ozki, bolniki nimajo potrebnih dnevnih prostorov, primernih sanitarij. Tudi zdravstveni delavci oddelka delajo v zelo težkih razmerah, saj stavba nima funkcionalnih prostorov. Bolniško osebje se mora preoblačiti na podstrešju v zasilnih garderobah.

Oprema je bila že ob odprtvi oddelka pred več kot 20 leti zelo skromna, tako da je komaj zadostovala potrebam. Verjetno smo edini oddelki v naši republiki z več kot 40 let starim avtoklavom, ki pa dela dobro.

V razdobju 20 let smo uspeli do-

biti nekaj nujnih aparatov in instrumentov, kot so nov, sodoben operacijski mikroskop, aparat za narkozo, endoskopski aparat s hladno lučjo ter instrumentarij. V tem času so aparature že zastarele, saj se medicina z veliko hitrostjo razvija.

V prvih letih po ustanovitvi je delal na oddelku le eden otorinolaringolog, ki je organiziral otorinolaringološko službo v bolnišnici ter začel z delom v specialistični ambulanti in na oddelku. Sedaj delajo na oddelku trije zdravniki specialisti, od katerih sta dva magistra znanosti iz otorinolaringološke stroke. Uspeli smo tudi organizirati avdiološko-vestibulološko ambulanto za obolenja naglušnosti in vrtoglavice, kar je pomembna pridobitev za našo bolnišnico. V vsem tem obdobju smo z lastnimi močmi usposobili medicinske sestre, tako da imamo danes za našo stroko usposobljene instrumentarke, sestre v specialistični otorinolaringološki ambulanti, sestre v hospitalnem delu oddelka in v avdiološko-vestibulološki ambulanti. Organizirano imamo otorinolaringološko specialistično ambulanto, sprejem naših pacientov v hospitalno zdravljenje ter operacije naših bolnikov. Na oddelku smo v vseh teh letih sprejeli 1.350 bolnikov, opravili približno 1.400 operativnih in do 10.000 ambulantnih pregledov letno. Delo na oddelku smo organizirali tako, da smo sposobni nuditi otorinolaringološko pomoč in zdravljenje za prebivalce Pomurja neprekinjeno 24 ur dnevno. Na oddelku opravljamo skoraj vse rutinske operativne posege iz naše stroke ter le redko katere zaradi pomanjkanja aparatov pošiljamo na kliniko. Veliko pozornost posvečamo v naši službi tudi

preventivni dejavnosti, zlasti okva-ri sluha, okvari ravnotežnostnih aparatov, alergoloških ter ostalim obolenjem iz naše stroke.

Zadnja leta opažamo, da število hospitalnih bolnikov upada. Kljub temu je oddelki še vedno prezaseden celo leto. Število ambulantnih pregledov narašča, kar ustreza današnjim ciljem zdravstva v naši republiki.

Kolektiv oddelka je s skrajnimi naporci, v neustreznih delovnih razmerah, uspel s potrpljenjem naših bolnikov nuditi zdravstveno varstvo otorinolaringološkim bolnikom v Pomurju. Vidimo, da se je otorinolaringološka služba v Pomurju rojevala težko in počasi z velikim trudom delavcev oddelka, posebno pa še z veliko zagnanostjo zdravniškega kadra, z veliko potrpežljivostjo in razumevanjem naših bolnikov in se tako razvila, da smo prebivalci Pomurja lahko najo-ponosni. Ob pogledu na prehojeno pot imamo danes čvrste temelje, medtem ko se nam pogled nehote obrača proti Rakičanu, na novo stavbo, v kateri bomo tudi mi, delavci otorinolaringološkega oddelka, našli boljše delovne razmere, naši bolniki pa boljše možnosti za svoje zdravljenje.

Na novem otorinolaringološkem oddelku v Rakičanu bomo imeli dve ambulanti, tako da ne bomo imeli v naših specialističnih ambulantah čakalne dobe in bolnikom ne bo treba več čakati na sprejem. Ob naših specialističnih ambulantah bomo imeli tudi organizirano avdiološko-vestibulološko ambulanto ter bomo na ta način lahko dvigali strokovno raven našega dela. Operacijske prostore bomo imeli v skupnem operacijskem bloku z ostalimi operativnimi oddelki, tako da bo služba poenotena, cenejša in strokovno na višji ravni. Bivalni prostori naših bolnikov bodo boljši. Tudi oprema novega oddelka, nemedicinska oprema (bolniške postelje, omare itd.) bo sodobna. Ob preselitvi na novi oddelki bomo preselili iz starega oddelka tudi nekatere aparature in instrumentarij, ki nam bodo tudi v prihodnje še dobro služili, nujno pa moramo dobiti še manjkajoči in nujno potreben instrumentarij in aparature, tako da bomo lahko v novi, modernizirani stavbi z modernim nemedicinsko opremo ob novi moderni medicinski opremi, s potrebnimi medicinskimi delavci, lahko tudi prebivalcem Pomurja nudili strokovno otorinolaringološko pomoč na ravni, kot jo imajo ostali prebivalci Slovenije; kajti navsezadnje nam nič ne pomaga nova stavba z novo nemedicinsko opremo brez ustreznih moderne medicinske opreme.

Dr. Jože Požun

SUZANA ZAVEC, osnovnašolka iz Kušanovca: „Doma sem iz kmečke družine. Tudi jaz bom nagovarjala starše, naj prispevajo dodatna sredstva za dograditev kirurškega bloka, kajti če nimam ne bo potrebna pomoč, bo morda meni ali komu drugemu. Enkrat sem že bila na zdravljenju na oddelku za uho in grlo, kjer so mi operirali mandeljne. Slišala sem, da bo tudi ta oddelki dobil nove prostore v kirurškem bloku. Tako bo za paciente prav gotovo bolje. Tudi otroci bi se najbrž lahko vključili v akcijo za zbiranje manjkajočih sredstev. Kako, tega ne znam povedati, ker še nisem o tem razmišljala. Mogoče bo treba nositi kakšna vabila staršem ali kaj podobnega. Najbrž lahko tudi vplivamo na njihovo odločitev.“

POGOVOR Z NOVIM DIREKTORJEM SPLOŠNE BOLNIŠNICE MURSKA SOBOTA DR. RUDIJEM MIKOLIČEM

Z NOVIM OBJEKTOM IN OPREMO TUDI BOLJŠE STORITVE

S prvim januarjem letošnjega leta je bil imenovan za novega direktorja Splošne bolnišnice Murska Sobota dr. Rudi Mikolič, sicer vodja dispanzerja za diabetike. Z njim smo se pogovarjali o programu razvoja in organiziranosti te zdravstvene ustanove.

— Tov. direktor, kakšen je torej načrtovani razvoj Splošne bolnišnice Murska Sobota?

„Splošna bolnišnica Murska Sobota se je začela načrtno razvijati šele po republiškem posvetovanju novembra leta 1960 v Radencih, ko je bila predlagana etapna gradnja. Tako je bil v prvi etapi leta 1965 zgrajen v Rakičanu otroški oddelki, še prej pa zaradi pomanjkanja denarja v Murski Soboti improvizirana ušesni in očesni oddelki. Pozneje se je v Rakičanu preselil ginekološko-porodniški oddelki, leta 1974 pa je bil zgrajen nov interni oddelki, kjer so dobili svoje mesto pljučni oddelki, laboratorij in transfuzijska postaja. V prizidku internega oddelka pa je bil leta 1978 odprt rentgenološki oddelki, prostor za dializo, urološka in proktološka ambulanta ter internistične specialistične ambulante. V drugi etapi smo v letih 1980 — 1983 ob

pomoči občanov zgradili v Rakičanu kuhinjo, kotlovnico in pralnico, leta 1981 pa začeli z gradnjo kirurškega bloka, kjer bodo dobili svoje mesto kirurški, ušesni in očesni oddelki, oddelki za anestezijo in reanimacijo, centralna sterilizacija, fizioterapija in lekarna. Vse te enote bodo povezane z ginekološkim, rentgenološkim in internim oddelki z zračnim mostom. Kirurški blok bo predvidoma do-graden do konca prihodnjega leta, z opremljanjem in vselitvijo pa naj bi končali do sredine leta 1987. V ta namen teče akcija zbiranja dodatnih sredstev. Odprlo pa ostaja vprašanje gradnje tretje etape, to je prostora za patologijo, nuklearno medicino, transfuzijo ter pomožnih objektov, kot so garaže, delavnice, skladišče in uprava. Glede na starostno strukturo prebivalstva in njegovo patologijo pa bo potrebno razmišljati o možni ustanovitvi nevrološkega oddelka. Za razvoj soboške bolnišnice pa niso pomembni le zidovi, temveč tudi zadostno število ustreznih kadrov, ki jih v Pomurju primanjkuje, in pa sodobna oprema, kajti sedanja je iztrošena in zastarela. Le tako bo lahko soboška bolnišnica izpolnjevala svoje obveznosti o delitvi dela znotraj PZC in SRS, hkrati pa pomurskemu občanu nudila boljše zdravstveno varstvo in boljše počutje, ki mu pripada in za katero je bil toliko let pri-krajan.“

— V okviru soboške bolnišnice deluje dispanzer za diabetike, ki ga vodite. Kakšen je pomen tega dispanzerja za Pomurje?

„Na internem oddelku soboške bolnišnice se je registracija bolnikov s sladkorno boleznijo začela že leta 1945, ko je diabetična ambulanta delovala le enkrat tedensko, v njej pa so delali: dr. Piskernik, dr. Starč, dr. Kastelic, dr. Vučak in dr. Stivan. Sami pa sem prevzel oddelki leta 1978. Število obiskov v ambulanti se je iz leta v leto večalo, deloma zaradi večjega

števila bolnikov, deloma pa tudi zaradi motenj na tržišču z zdravili. Po priporočilu odbora za diabetes endokrinološke sekcije KC smo prešli na dispanzerski način dela. Dispanzerska ambulanta dela v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 13. ure, endokrinološka pa v sredo. V dispanzerju delata zdravnik in višja medicinska sestra. Glede na obseg dela pa bo potrebno usposobiti še enega zdravnika in sprejeti srednjo medicinsko sestro. V dispanzerju opravljamo prve preglede v letu, celotne preglede, preglede ob registraciji sladkornih bolnikov, registraciji bolnikov z moteno glukozno toleranco, kontroliramo KS, ocenjujemo OGTT, kontroliramo telesno težo, poučujemo o dieti in insulinskih th, predpisujemo zdravila, opravljamo konziliarno službo, pošiljamo bolnike k drugim specialistom, jih kličemo na kontrole in spremljamo bolnišnično zdravljenje. Vključujemo se tudi v študije KC o uporabi MC insulinov in začeli bomo izpolnjevati vprašalniki za centralni register SRS. V ZD nameravamo ustanoviti posvetovalnice za diabetike, kjer bi delali diabetološko usmerjeni zdravniki splošne prakse pod strokovnim vodstvom dispanzerja in obdelovali manj kompli-cirane sladkorne bolnike. Nameu dispanzerja je omogočiti bolniku skoraj vsakodnevni dostop do zdravnika, zgodaj odkrivati komplikacije, jih zdraviti, odkrivati nove bolnike, jih spremljati, kontrolirati in seznanjati z novimi načini zdravljenja ter jim svetovati. Pri tem pa je zelo pomembno tesno sodelovanje s Kliničnim centrom, ZD in dru-štvom diabetikov.“

— Kako pa si zamišljate organizacijo dela po dograditvi kirurškega bloka?

„Po dograditvi kirurškega bloka bodo združeni kirurški, očesni in ušesni oddelki ter oddelki za anestezijo in reanimacijo, instrumentalna služba, sterilizacija, lekarna in fizioterapija. Ti oddelki in službe bodo ozko funkcionalno povezani, kar bo pocenilo zdravstveno varstvo, hkrati pa omogočilo hitrejši in strokovnejši delo z bolniki. S tem bodo odpadale dolge čakalne vrste, mučni prevozi, prevozi krvi, materiala za laboratorijske preiskave, prevozi hrane in perila. Novost bo oddelki za nujno medicinsko pomoč (oz. urgentni blok), kjer bodo ves čas kirurg, anesteziolog in po potrebi internist. Operacijske sobe bodo naj-sodobnejše opremljene s prostori za uvajanje v narkozo in obujanje. S tem bo omogočen lažji prehod bolnika iz enega v drugo stanje, hkrati pa se izognemo stresu oziroma psihičnemu pritisku — strahu, ki mu je bil doslej izpostavljen. Oprema sobe bo omogočala maksimalno ugodje bolnika. Sobe bodo opremljene z 2 do 3 in 4 posteljami, sanitariji, telefonom in televizijo, posebej bodo prostori za prevezovanje in kopanje težkih bolnikov. Poskrbljeno bo tudi za dobro počutje otrok, saj bodo imeli učilnice in prostor za igre. Novi objekti s sodobno medicinsko opremo in hotelskim delom bo ob angažiranosti bolnišničnih delavcev lahko izboljšal kakovost strokovnega dela, s tem pa zmanjšal čakalno dobo in odziv v druge zdravstvene ustanove, in racionaliziral bolnišnično službo.“

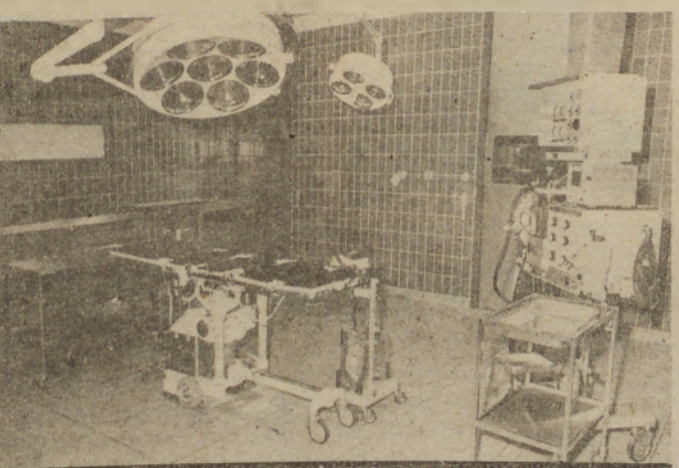
Feri Maučec

DRAGO LEGEN, kmetijski inženir iz Veržaja: „Gradnja bolnišnice verjetno nikoli ni bila vprašanje, vsaj če pogledamo potrebe pomurskega zdravstva. Tudi sedanja akcija — zbiranje prostovoljnih prispevkov za dokončanje in opremo — ni toliko sporna, da delovni ljudje in drugi občani ne bi razumeli težav. Seveda pa bi morali biti racionalni tudi pri tem. Verjetno ni vsa oprema v stari bolnici čisto neuporabna in bi se marsikaj lahko pocenilo s to staro opremo. Ni pa nobenega dvoma, ko gre za novo sodobno opremo, ki ni pomenila korak naprej pri zdravljenju bolnikov, ali ki bi pomenila premagovanje zaostanka pri opremljenosti in sodobnosti. Menim da bo več delovnih ljudi in drugih občanov, vključno z mano, podprla sedanjo akcijo.“

ŠTEFAN ZDRAVEC, upokoje-nec iz Lukavca: „Sem že v letih, ko mi misli, da imamo dobro zdravstvo, zagotavlja mirno spanje. Gradnja bolnišnice spremljam že od vsega začetka in veseli me, da smo tudi mi v Pomurju sposobni narediti kaj takega. Seveda menim da bo akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov odmevana in da jo bodo podprli vsi, ki jim je kaj do zdravja, saj, če zdravja ni, potem tudi ostalega ne moremo pričakovati. Čeprav sem že sedaj zadovoljen z zdravstvenimi uslugami, pa pričakujem, da bomo z bolnicami dobili močan center, kjer bo vsak dobil tisto, kar potrebuje, vključno z zavestjo, da poleg sodobnih medicinskih naprav za vsakim bolnikom stojijo tudi ljudje — zdravniki.“

Takak je sodobno opremljena operacijska soba v mariborski bolnišnici. V njej je naslednja oprema: operacijska miza maquet, hana operacijske luči, medicinski plini in stativ drager, aparat za anestezijo, drager, monitor helije, aspirator drager, pomožna oprema maquet, negatoskop, električni skalpel martin, elektrostatičen tlak itd.

Spodbudne izkušnje gradbenega odbora

Osrednji odbor za gradnjo kirurgije soboške bolnišnice, ki ga je od vsega začetka zelo uspešno vodil sedanji sekretar RK SZDL Geza Bačič, deluje v bistvu že deset let. To je gotovo pomemben jubilej, saj sta za njim dve petletni obdobji, ko so se občani in delovni ljudje na referendumih enotno odločili, da podprejo gradnjo obsežnega objekta kirurgije.

Pri tem je imela odločilno vlogo aktivnost pomurskega medobčinskega sveta SZDL, ki je konec leta 1975 sprožil akcijo za izboljšanje razmer za zdravljenje in gradnjo zdravstvenih objektov, otroških vrtcev in šol v posameznih pomurskih občinah. Pri tem so imeli v mislih znano prakso, da je samo z združenimi silami in solidarnostjo vseh Pomurcev možno doseči želene cilje.

Tako je po sklepu PMS SZDL padla odločitev za ustanovitev posebnega odbora, ki je bil ves čas povezan z referendumskimi odbori za gradnjo zdravstvenih objektov in šolskih ustanov v občinah. Ob pospešeni politični aktivnosti vseh odgovornih djavnikov v pokrajini ob Muri je januarja leta 1976 izšla tudi posebna številka Vestnika. Ko se je izteklo prvih pet let referendumskega zbiranja sredstev, so v Pomurju že bile zgrajene nekatere zdravstvene ambulante in zdravstveni domovi v pomurskih občinskih središčih.

Ker je bilo sredstev še vedno premalo, saj je za gradnjo kirurgije primanjkovalo še več kot 30 milijonov dinarjev, je padla odločitev, da z deli nadaljujejo tudi v naslednjem petletnem obdobju. Zato so bile osnovne aktivnosti usmerjene v gradnjo kirurgije in pralnice v Rakičanu, očesnega in ušesnega oddelka soboške bolnišnice.

Ob tem je treba povedati, da se je osrednji gradbeni odbor v tem času različno imenoval. V začetku je bil referendumski odbor, šele kasneje se je preimenoval v zdajšnji osrednji gradbeni odbor. Njegova osnovna naloga je, da normalno tečejo dela, potrjena na referendumih. Za to so morali vložiti veliko naporov, da so poskrbeli za vso potrebno dokumentacijo, predvsem za lokacijska dovoljenja, za nemoteno opravljanje gradbenih, inštalacijskih in obrtniških del, vključno z zagotavljanjem sredstev za sproti nakup medicinske in ostale opreme. Glede kirurgije pa je treba povedati, da se je začela obsežna aktivnost v letu 1981 in se nadaljuje brez zastojev vse do danes, ko je opravljenih okrog 80 odstotkov del pri postavitvi soboške kirurgije.

Sedaj je največji problem pomanjkanje sredstev za zelo drago opremo, ki po ocenah stane okrog 600 milijonov dinarjev. Zato se je osrednji gradbeni odbor seveda znašel pred zagato, kako najhitreje

zbrati denar, da bi do konca leta 1986 zaključili z gradnjo.

Osrednji gradbeni odbor, ki je bil izvoljen na predlog PMS SZDL, šteje 17 članov.

V njem so predstavniki vseh štirih občinskih skupščin, medobčinskih družbenopolitičnih organizacij in občinskih zdravstvenih skupnosti.

Praviloma so se sestajali vsaka dva meseca; torej šestkrat letno. Poleg tega delujeta še operativni odbor in investicijska služba, ki jo sestavljajo strakovnjaki.

Izkušnje iz dosedanjega delovanja osrednjega gradbenega odbora so spodbudne, saj je bilo kljub odgovornemu delu ves čas veliko enotnosti, razumevanja in dobrega sodelovanja. To je bilo še posebno pomembno v prvi petletki, nič manj pa tudi v sedanjem obdobju, ko ni bil priliv sredstev iz občin vedno tekoč. Kljub izključno prostovoljnemu delu pa sta se pokazali visoka zavzetost ljudi in solidarnost, ko je šlo za uresničitev nalog v okviru osrednjega gradbenega odbora. S svojim odgovornim delovanjem, ki je bilo nenehno pred očmi Pomurcev, so doslej vedno uspešno opravili vse naloge, pri čemer ne gre prezreti tudi dobre investicijske službe. Kljub težavam z gradbenim materialom poteka gradnja soboške kirurgije sorazmerno v redu, med samo gradnjo pa je bilo tudi nekaj racionalizacij in inovacij, s čimer so v znatni meri prihranili referendumsko zbrana sredstva. Ob tem pa ne gre prezreti tudi dobrega sodelovanja s podobnimi odbori v vseh štirih pomurskih občinah.

Sicer pa je osrednji gradbeni odbor dvakrat letno pripravil sprotne poročila o uresničevanju referendumskega programa, s čimer so bili dobro seznanjeni tudi delovni ljudje in občani Pomurja. Člani odbora pa so bili tudi pobudniki za izdajo današnje tematske številke Vestnika, v kateri so prikazana zbrana in porabljena denarna sredstva.

Milan Jerše

Glasbeni in likovni prispevki za bolnico

Tudi zabavni ansambli in pomurski likovni umetniki so se odločili, da prispevajo svoj delež za gradnjo bolnišnice. Minuli petek so v restavraciji hotela Diana pripravili velik koncert pomurskih ansamblov, na katerem so sodelovali — brezplačno — Zaslihi izhod, Nočni skok, Stil. Magnet, Legija, Panterji in Diamant. Okoli petsto obiskovalcev se je ves petkov večer odlično zabavalo, saj so ansambli pokazali vse, kar znajo. Najboljše. Za akcijo glasbenikov se je na začetku prireditve zahvalil tudi direktor bolnice Rudi Mikolič in otvoril ples. Svoj prispevek pa sta dala tudi humorista Geza (ki je program povezoval) in Dodo s svojim nastopom.

Svoja umetniška dela pa so bolnišnici podarili tudi pomurski likovni umetniki. Devetnajst umetnikov: Ivo Bošnjaković, Zoltan Gabor, Štefan Gahč, Endre Gönter, Jože Horvat-Jaki, Suza-

Petkov koncert pomurskih zabavnih ansamblov je bil dobro obiskan in je navdušil.

na Kiraly Moss, Oto Jurgec, Ferenc Kiraly, Geza Kocan, Jože Kološa-Kološ, Milan Kunej, Lojze Logar, Franc Mesarič, Ludvik Pandur-Lajš, Ditka Petković, Vlado Polanič, Borut Vild, Zdenko Huzjan in Nikolaj Ber, je podarilo svoja umetniška dela

(fotografije, grafike, akvarele, plastike ...) v vrednosti 880.000,00 dinarjev. To akcijo zbiranja so začeli že 1983. leta, dela pa bodo razstavljena v prostorih nove kirurgije v Rakičanu.

D. L.

NOGOMETAŠI ZA KIRURGIJO

Solidarnostni akciji za dograditev kirurgije so se odzvali tudi naši nogometaši, ki poklicno igrajo v sosednji Avstriji. In v Murski Soboti odigrali tekmo z amatersko reprezentanco Slovenije. Tekma v začetku decembra je pritegnila tudi številne gledalce, bilo jih je 3.000. Tako so v Murski soboti proslavili 60-letnico nogometa. hkrati pa izkazali solidarnost, da tudi oni prispevajo svoj delež k dograditvi tega pomembnega zdravstvenega objekta.

VLAĐO ZVER — šofer Intesa v Murski Soboti, doma iz Beltince: »Solidarnostno smo doslej prispevali že veliko sredstev za najrazličnejše namene, zakaj potem ne bi prispevali tudi za dograditev in opremo kirurgije, zlasti če se zavedamo, kaj pomeni ta investicija za delovne ljudi in občane Pomurja.

Kolikor vem, dobiva akcija zbiranja dodatnih sredstev široko podporo med delovnimi ljudmi in občani, zato mislim, da bo tudi uspela, tako kot so uspeli vsi dosedajši referendumi za investicije v zdravstvo. Zlasti je pomembno, da bo kirurgija tudi sodobno opremljena, kar bo omogočilo tudi boljše zdravstveno varstvo nas vseh. Moja delovna organizacija je vselej doslej umela razumevanje za takšne akcije in mislim, da bo tudi tokrat.

EGON SUKIČ — študent ekonomske fakultete iz Radgone: Ja bolnica, zdravje je pač največ. Čeprav osebno v tem trenutku nisem toliko vezan na to okolje, ker pač študiram, pa mi glede na prihodnost ni vseeno ali bolnica bo ali ne. Mislim, da če smo prišli že tako daleč, nima smisla nehati. Kako priti do sredstev? Verjetno delovni ljudje ne bodo zatajili in predloga o enodnevem zaslužku sploh ne bo težko izpeljati. Osebno pa se mi zdi zbiranje s humanitarnimi akcijami enkratno; verjetno bi lahko organizirali več podobnih prireditev — kot je bila nogometna tekma med našimi, ki igrajo v Avstriji, in slovensko reprezentanco. Dobra je tudi zbiranje s voščilnicami in sožalnicami. Na ta način lahko prispevam tudi jaz kot študent. Verjetno bi lahko organizirali še kakšen solidarnostni koncert.

JOŽE JANEŽ iz Murske Sobotice: »Ne more biti dvoma, da kirurgijo rabimo. V ta namen bom tudi jaz prispeval določen delež. Sicer pa je ljudsko zdravje ena naših najpomembnejših nalog. Zdravstveno osebje — zlasti vodja kirurškega oddelka dr. Borovšak — zasluži vso pohvalo. Uspešno so me operirali, več mojih soborčev in lani tudi ženo. Zavedati se moramo, da smo vsi vezani na bolnico, od tam pa vodi pot na kraj svečnega počitka. Ne da bi kritizirali, toda dogaja se, da usodne napake zdravnikov večkrat prekrije zemlja. Tudi sam sem se ukvarjal z zbiranjem gradiv o ljudskem zdravstvu v Pomurju, zbral več kot tisoč strani podatkov in jih uredil ter v enem izviru izročil upravi soboške bolnice. Ponovno podpiram: kirurški blok je potreba in vsak naj zanj prispeva po svojih močeh in sposobnostih.«

KATICA DOLGOV, upokojenka iz Murske Sobotice:

„Popolnoma soglašam z akcijo dodatnega zbiranja denarja za gradnjo kirurgije, ker zelo dobro poznam razmere v zdajšnji, stari zgradbi. Te so namreč za normalno delo zdravnikov in medicinskega osebja nemogoče. Čeprav posvečajo veliko pozornost bolnikom, se le-ti v zastarelih prostorih in ob skromni opremlitvi ne morejo posebno dobro počutiti. Zato sem po svojih možnostih pripravljena prispevati določena denarna sredstva, da bi se zadeve z novo kirurgijo čim prej uredile. Poleg tega je na soboško kirurgijo navezan velik del prebivalstva v Pomurju. Prepričana sem, da je dograditev nove kirurgije edina možna rešitev, zato podpiram dolga zbiranja sredstev.“

JOŽE TRPLAN, iz Murske Sobotice, zaposlen v polanski Delozi:

„Tudi v naši delovni organizaciji, ki je prispevala sredstva za nakup ultrazvočne aparature, smo se soglasno odločili, da bomo letos in drugo leto dva enodnevna zaslužka prispevali za gradnjo soboške kirurgije. Moje osebno mnenje pa je, da je treba čim prej dokončati kirurgijo in zagotoviti vso potrebno opremo, ker so gospodarske razmere v letošnjem letu še dokaj ugodne. Zato mislim, da je nujno te zadeve čim prej urediti in ne čakati na kasnejše obdobje, ker ne vemo, kako bo. Ne bi pa kazalo, da bi takoj kupili vso opremo, ki ogromno stane, ampak postopoma; najprej pa bi uredili bolniške sobe. Sam sem se namreč lahko prepiral, kako težko prenašajo bolniki iz enega v drug prostor, ob nedežah pa celo na hodnik.“

LUDVIK HARI, iz Murske Sobotice, zaposlen v tovarni mlečnega prahu ABC Pomurja:

„Vsekakor potrebnega denarja ne bo mogoče zbrati na lahek način, toda vsako odlašanje pri tej akciji vodi v nadaljnje slabšanje razmer, v katerih se je znašla soboška kirurgija. Takoj je potrebna odločna akcija, saj se občani morajo zavedati, da bodo prej ali slej tudi sami potrebovali pomoč zdravnikov — kirurgov. Po drugi strani pa ne gre prezreti tudi preventivnega delovanja in skrajšanja čakalnih dob, predvsem pa odsotnosti delavcev z dela. Pred očmi je treba imeti tudi dostojen odnos do sočloveka. v stiski, ki jo bo lažje prebolel v novih prostorih. Zato povsem soglašam z akcijo dodatnega zbiranja sredstev za dokončno zgraditev kirurškega bloka soboške bolnišnice.

MIRJANA SZOMI, predsednica IO OÖZS v zdravstvenem domu v Lendavi: Zdravstveni delavci še posebej vemo, v kakšnih delovnih in siceršnjih razmerah dela naše zdravstvo. S sredstvi, ki smo jih občani zbirali v preteklih desetih letih, smo veliko naredili na področju osnovnega zdravstva (v lendavski občini na primer zdravstveno ambulanto v Crenšovcih), prav tako pa je velik uspeh tudi gradnja kirurškega bloka. V naši osnovni organizaciji smo se že z osebim izjavljanjem odločili, da bodo vsi 103 delavci prispevali od januarkega osebnega dohodka enodnevni zaslužek. Predvidoma bomo tako za kirurgijo prispevali 120.000 dinarjev.

JANEZ ZVER, obrtnik-avtoklepar iz Renkovec: Človek nikoli ne ve, kakšna bo njegova prihodnost.

Danes si zdrav, jutri pa si lahko že v bolnici. Vem, da je kirurgija v Murski Soboti v zelo neprimernih prostorih, dobro pa vem tudi da v Rakičanu že stoji novo poslopje kirurškega bloka, le primerno ga je treba opremiti. Kot obrtnik bom rad volje dal enodnevni zaslužek, kakor bodo to storili delavci, zaposleni v podjetjih. Sploh rad sodelujem z denarnimi prispevki v vseh humanitarnih akcijah.

Prepričan sem, da bodo svoj delež prispevali vsi pomurski obrtniki, saj gre za akcijo, v kateri moramo sodelovati prav vsi.

Lovci prispevali blizu 124 milijonov dinarjev

V akcijo zbiranja dodatnih sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije su se vključili tudi prekmurški lovci. Doslej so že zbrali 123 in pol milijona starih dinarjev. Denar so prispevale vse lovške družine in organizacije združenega dela s področja lovskega v Prekmurju. Lovci, ki imajo posluž za solidarnost nameravajo, tudi v prihodnje prispevati dodatna sredstva. Med lovskimi družinami, ki so prispevale največ sredstev, prednjači LD Dobrovnik (20 milijonov SD), LD Murska Sobotica, ena najmanjših družin Mlajtnici, LD Tišina in LD Prosenjakovci (po 10 milijonov SD) LD Dolina (8 milj.), LD Ivanovci, Pečarovi, Bogojina, Brezovci, Mominci, Krizevci v Prekmurju, Cankova, Radovci in Kompas Petrovci (po 5 milijonov), LD Rankovci (2,5), LD Rogaševci (2), LD Lendava, Perišovci in V. Polana (po 1 milijon).

brovnik (20 milijonov SD), LD Murska Sobotica, ena najmanjših družin Mlajtnici, LD Tišina in LD Prosenjakovci (po 10 milijonov SD) LD Dolina (8 milj.), LD Ivanovci, Pečarovi, Bogojina, Brezovci, Mominci, Krizevci v Prekmurju, Cankova, Radovci in Kompas Petrovci (po 5 milijonov), LD Rankovci (2,5), LD Rogaševci (2), LD Lendava, Perišovci in V. Polana (po 1 milijon).

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

Nada Šiflar, Kupčinci 72 a (namesto venca pok. mame Nade Pitz) — 2.000,00 din; Judo zveza Pomurja Murska Sobota (namesto venca pok. mami Stefana Semena) — 3.000,00 din; Družini Sever in Őri (namesto venca pok. Franca Gornjeca iz DokleŹovja) — 2.000,00 din; Sodelavci Alojza Mihalića iz Panonije Murska Sobota (namesto venca pok. oĉetu) — 3.600,00 din; DruŹina Benĉec, Cernelavci, Gajeva 3 (namesto šopka pok. sorodniku Stefanu Voteku, Noršinci) — 1.000,00 din; OOS ABC Pomurka TOZD Predelava mesa (namesto venca pok. mame Janeza Ozvatika) — 2.500,00 din; Karel Kranĉić, Veščica, p. M. Sobota (namesto venca za pok. Stefana Šiftarja iz Veščice) — 1.000,00 din; Jolanka Źibrik, Veščica, p. M. Sobota (namesto venca za pok. Stefana Šiftarja iz Veščice) — 2.000,00 din; Franc Nemec, Kupčinci 5 a, M. Sobota (namesto venca za pok. Stefana Šiftarja iz Veščice) — 3.000,00 din; OOS ABC Pomurka DO Zunanji trgovina Murska Sobota (namesto venca za pok. Stefana Voteka) — 2.500,00 din; VIZ Lendava TOZD Osnovna šola Miško Kranjec Velika Polana — 3.000,00 din; Potrošnik TO VEProdaja Murska Sobota (namesto venca na grob pok. materi Stefana Rituperja, Polana) — 2.000,00 din; Potrošnik TO Merkur Murska Sobota (namesto venca na grob pok. oĉetu Anice Vogrinĉić, Krog) — 2.000,00 din; Planika TOZD Tovarna obutve Turistice — 20.000,00 din; NeŹika ŐRI z druŹino, M. Sobota, Trstenjakova 20 (namesto venca za pok. prof. Mirka Moĉanu) — 3.000,00 din; DruŹina Brunec (namesto venca na grob prijatelja Mirku Moĉanu) — 3.000,00 din; LB Pomurska banka Murska Sobota, oddelek ERC M. Sobota (namesto venca na grob pok. Geze Škrabana, oĉeta Marte Pevec, Marjanjani 76) — 1.600,00 din; Majda BaŹika z druŹino, Trstenjakova 20 (namesto venca za pok. Mirka Moĉanu) — 3.000,00 din; Osnovna organizacija zveze sindikatov LB Pomorske banke M. Sobota (namesto venca na grob oĉeta sodelavke Marte Pevec, Marjanjanci) — 2.000,00 din; Viljem ŹiŹek, M. Sobota, N. Tesla 7 (namesto venca oĉetu JoŹeta Jovana, Ljubljana) — 2.000,00 din; Lovska druŹina Dolina — 50.000,00 din; JoŹica in Aleksander Peĉek, M. Sobota (name-

MESEČNO PLAČO ZA KIRURGIJO

ŠTEFAN KOSEDNAR — natakar v kiosku na avtobusni postaji v Murski Soboti, doma iz Mačko-

več: »Vsi, ki poznamo razmere na sedanjem kirurškem oddelku v Murski Soboti, bomo prav gotovo podprli akcijo za dodatno zbiranje sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije v Rakičanu. Moja družina se je odločila, da v ta namen prispeva moj enomesečni osebni dohodek, kajti zavedamo se, da je potrebno ta zdravstveni objekt čim prej usposobiti za delo, kar se nam bo gotovo obrestovalo. Ničhe ne v kdaj bo potreboval pomoč v bolnišnici, več ali manj pa jo bomo vsi. Zato ni vseeno, če moraš ležati v neprimernih prostorih ali celo na hodniku, ali pa v sobodno urejenem in opremljenem prostoru, kar vpliva tako na bolnika kot na zdravstveno osebo. Zavedati se tudi moramo, da kirurgijo gradimo ne samo za nas, temveč tudi za bodoče rodove.«

PRISPEVKI ZA KIRURGIJO

sto venca na grob Jožeta Jovana) — 5.000,00 din; Stefan Kerčmar, Sebeborci 132 (namesto venca na grob pok. Geze Škrabana iz Martjanec) — 1.000,00 din; Konferenca sindikatov Pomurski tisk Murska Sobota (namesto venca za pok. očeta od sodelavca Sandija Lukaševa) — 2.000,00 din; Družini Janeza Pečeka iz Štefana Pečeka, M. Sobota (namesto venca pok. sestrični Jolanki Malaci iz Fokovec 59) — 4.000,00 din; Potrošnik OOS TO Preskrba Murska Sobota (namesto venca pok. očeta Zoltana Škrileca, Vučja Gomila 130) — 2.000,00 din; OO ZSS Osn. šola K. D. Kajuh Murska Sobota (namesto venca pok. prof. Vladimirju Močanu, M. Sobota, Št. Kovača 21) — 1.500,00 din; Občinski svet ZSS Ljutomer (namesto venca na grob Slavka Pavliča iz Ljutomer) — 2.500,00 din; Organ DPS Ljutomer (namesto venca pok. Slavku Pavliču, članu IS S. Ljutomer) — 7.500,00 din; Osnovna šola »Ivan Cankar« Ljutomer (namesto venca za Slavka Pavliča (Ljutomer) — 2.000,00 din; OO sindikata uprave SO Gornja Radgona (namesto venca pok. mami Jelke Prelog, Očeslavci) — 2.500,00 din; Družina Bertalančič, Št. Kovača 36, M. Sobota (namesto venca za pok. Cecilijo Rituper iz Poznanovec) — 1.500,00 din; Delavci PZC MS Delovna skupnost (namesto venca na grob pok. Francu Hartmanu, M. Sobota) — 4.150,00 din; Odvetnik Danilo Hari, M. Sobota (namesto venca na grob pok. prof. Vladimirju Močanu, M. Sobota) — 2.000,00 din; Družina Arpada dr. Norčiča, Kidričeva M. Sobota (namesto venca na grob pok. prof. Vladimirju Močanu, M. Sobota) — 2.000,00 din; Družina dr. Arpada Norčiča in Helena Norčič, M. Sobota Kidričeva (namesto venca na grob pok. Alojziji Cvetko, M. Sobota) — 2.000,00 din; Delavci Zavoda za soc. medicino in higieno M. Sobota (namesto venca na grob pok. Francu Hartmanu, M. Sobota) — 3.000,00 din; Družine Čebašek, Hradil in Emri iz Murske Sobote (namesto venca na grob pok. Štefki Cafuta iz Celja) — 3.000,00 din; Ludvik Sep, Domanjševci (namesto venca na grob pok. Jolanke Sep, Domanjševci) — 3.000,00 din; Družina Jožeta Špilaka, M. Sobota, Severjeva ul. 19 (namesto venca na grob pok. Štefana Voteka, Noršinci) — 2.000,00 din; Družina Kuhar, Moravci 5/b — 10.000,00 din; Kolektiv Osnovne šole Bojan-Stefan Kuhar, Puconci (namesto venca na grob pok. očetu Ireni Pinter, Nemčavci) — 2.500,00 din; Družina Sušek, M. Sobota, Razlagova 34 (namesto venca na grob pok. Geze Škrabana, Martjanci) — 2.000,00 din; Janez in Lidija Rituper, Kušanovci (namesto venca na grob pok. Kolomanu Smodišu, Logatec) — 1.000,00 din; Družina Ludvika Kuronja, Križevci v Prekmurju (namesto venca na grob pok. Kolomanu Smodišu, Logatec) — 2.000,00 din; Ludvik Casar, Križevci v Prekmurju (namesto venca na grob pok. Kolomanu Smodišu, Logatec) — 2.000,00 din; Ernest in Vilma Otas, M. Sobota, Šerčerjevo naselje (namesto venca na grob pok. Kolomanu Smodišu, Logatec) — 3.000,00 din; Elemir in Olga Hari, Križevci v Prekmurju (namesto venca na grob pok. Kolomanu Smodišu, Logatec) — 3.000,00 din; OO ZS PZC TOZD ZSMH Murska Sobota (namesto venca za pok. očeta Jožeta Hartmana iz M. Sobote) — 2.000,00 din; Potrošnik M. Sobota Skupne službe (namesto venca na grob pok. očetu Valerije Maček, M. Sobota, Šerčerjevo naselje 7) — 2.000,00 din; Društvo upokojenecv Murska Sobota (namesto venca pok. Franca Hartmana) — 800,00 din; Frida Luk, M. Sobota, Ciril Metodova 3 (namesto cvetja na grob Slavka Pavliča, Ljutomer) — 1.000,00 din; Družina Peterka, Vrazova 13, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Cecilije Rituper iz Poznanovec) — 2.000,00 din; Družina Jonaž iz Hodoša (namesto venca pok. sorodnika Franca Hartmana iz Murske Sobote) — 1.000,00 din; OOS LB Pomurska banka Murska Sobota (namesto venca na grob mame sodelavke Emice Cipot) — 2.000,00 din; KK Gornja Radgona TOK Gozdarstvo — 50.000,00 din; Djakji 4. P razred gimnazije v Šol. tle 69/70 (namesto venca na grob razredniku prof. Vladimirju Močanu) — 4.000,00 din; Marija Kočar, Kupšinci 16 (namesto šopka na grob Ludvika Horvata iz Noršincev) — 1.000,00 din; ABC Pomurka DO Agromerkur OOZS Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Silve Lutar) — 1.500,00 din; Stanovalci bloka Črenšovci 7/a (namesto venca na grob pok. mame Majde Vaupotič) — 1.000,00 din; OOS ABC Pomurka DO Zunanja trgovina Murska Sobota (namesto venca za pok. Geza Škrabana) — 3.000,00 din; Srečko Centrib, U. bratov Pihlar 10/O, Ljutomer (namesto cvetja za pok. Alojza Pavliča iz Ljutomer) — 2.500,00 din; Jože Bohar, Cankarjevo naselje 1, M. Sobota (namesto šopka pok. Francu Hartmanu) — 1.000,00 din; Stefan Kumin, Kušina

ci št. 20, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Stefana Siftarja iz Veščice) — 1.500,00 din; Terezija Novak, M. Črnci 59 (namesto cvetja na grob pok. Melke Gomboc, M. Črnci) — 1.000,00 din; OOS TOZD Splošna bolnišnica Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Franca Hartmana) — 2.000,00 din; Jolanka Krancič-Dornik, M. Sobota, Generala Maistra 14 (namesto venca pok. Karolini Vrečič iz Sodšinec) — 2.000,00 din; Štefan Hajduk, M. Sobota, Kopalšča 41 (namesto venca na grob pok. Marije Maučec, Norsinci) — 1.000,00 din; OOS Certus TOZD Avtobusni promet Murska Sobota (namesto venca pok. materi Mihaela Jagorineca, Križevci pri Ljutomeru) — 2.000,00 din; Sarolta Pintarič, Marjancič 82 (namesto venca za pok. Gezezka Škrabana iz Marjancje) — 2.500,00 din; OOS JRP DO Panonija Murska Sobota (namesto venca ob smrti svojcev: brata tov. Kolmana Sadla, matere tov. Jožeta Kološa, matere tov. Antona Kociperja in očeta tov. Alojza Mihalića) — 4.000,00 din; Uslužbenci LB PB Ekspoziture Radenci (namesto venca pok. sestri Julijane Špilak) — 2.200,00 din;

DESET TISOČAKOV IZ POKOJNINE

»Človek nikoli ne ve, kdaj bo rabil zahtevnejšo zdravniško pomoč. Prav zato je treba pravočasno poskrbeti za učinkovito zdravstveno službo in opremo.« Tako pravi Štefan Ficko, upokojenec iz Murške Sobote, ki je pred dnevi odšel prihranjenih deset tisočakov. »Sodobno kirurško rabimo!«

Štefan ima sicer največ opravka z ošesnimi zdravniki, saj je dopolnil 86 let, vendar v skrbi za zdravje ni pozabil na zbiralno akcijo za kikirurški oddelek.

Karba Karel (odstop nagrade za opravljanje funkcije predsednika KO za svobodno menjavo dela pri OZS Murska Sobota) — 9.900,00 din; OO ZS ZL Ljutomer (za pok. hčer dr. Milane Pozderec) — 3.000,00 din; Sošolke in sošolci (namesto venca za pok. sošolko Metko Gomboc) — 5.000,00 din; Marija Sebia-Sobota (namesto venca za prof. Vladimirja Močana) — 1.000,00 din; Srednja družboslovna in ekonomska šola (namesto noveletnih voščilnic) — 1.500,00 din; Odon Toplak, Spomeniška pot 9, Ljubljana — 5.000,00 din; Delavci TOZD Prašičare, Izakovci (namesto venca pok. očetu Elizabete Tkalec in Leopolda Lopera) — 2.380,00 din; Društvo upokojencev Murska Sobota (namesto venca pok. Franca Pirnata, Puonci) — 800,00 din; Sinč'kat Srednjėslovskega centra Murska Sobota (prispevek ob smrti očetā naše sodelavke Vere Pintarč) — 4.000,00 din; Gabrijela Žilavec, M. Sobota, UL Oktobrske revolucije 13 (namesto venca za pok. Mirkola Hirsila) — 1.500,00 din; Potrošnik Murska Sobota OOS TO Preskrba (namesto venca na grob pok. očetu Marije Kikec, Jurij 52) — 2.000,00 din; Potrošnik Murska Sobota, OOS TO Preskrba (namesto venca na grob pok. očetu Jožice Cug, M. Sobota) — 2.000,00 din; Potrošnik Murska Sobota OOS TO Izbira (namesto venca na grob pok. materi Mire Tiliar) — 2.000,00 din; Lovska družina Rogoševci — 20.000,00 din; Dušan, Jelka Šostarič (namesto cvetja pok. prijatelju Slavku) — 1.000,00 din; Jolanka Kovač, Moravci in Franc Kovač z družino iz M. Sobote (namesto venca za pok. Gezeška Skrabana iz Marjanec) — 2.000,00 din.

Pred 40 leti je vzhajala krvava zarja

2

Ivo Orešnik

MADŽARSKA DO KONCA DRUGE SVETOVNE VOJNE

Poblizje si oglejmo vlogo in usodo Madžarske v Hitlerjevi koaliciji, ki je bila edina med priključenimi silami osi v Evropi do konca vojne prisiljena vztrajati v Hitlerjevem obljumu. Dogajanja na Madžarskem so močno vplivala tudi na Prekmurje in Medžmurje, ki ju je Madžarska okupirala aprila 1941.

Madžarski vladni program po letu 1919, ko je admiral Mikloš Horthy po zmagi nad boljševiško revolucijo Bele Kuna prevzel krmilo države, je bil antikomunizem in revizionizem. Temu cilju so bili podrejeni vsi drugi problemi. Madžarska z Moskvo ni imela niti diplomatskih stikov. Maloštevila KP Madžarske (leta 1930 je štela 400—600 članov) je delovala v ilegali. Na madžarsko vladno politiko ni imela nobenega vpliva, od časa do časa ni imela stikov niti s Kominterno. Po paktu Hitler-Stalin pa so tudi Madžari obnovili diplomatske stike s SZ in z njo sklenili več trgovinskih pogodb. Prišlo je tudi do nenavadne izmenjalne kupčije. Madžari so marca 1941 Moskvi izročili dva funkcionarja madžarske KP, in to Matjaša Rakošija in Zoltana Vaša, ki sta bila obsojena na do smrtno ječo. Rusi pa so za to vrnili Madžarski 56 bojnih zastav, ki jih je ruski car Nikolaj leta 1849 v bitki pri Vilagoshi zaplenil hnovedskim četam. Moskva ni pretrgala diplomatskih stikov z Madžarsko niti v aprilskih dneh 1941, ko so se madžarske čete udeležile nemško-

jugoslovanske vojne in 11. aprila (ko je Beograd že padel in je Hrvaška razglasila Nezavisno državo Hrvatsko) vkorakale v Bačko in 16. aprila 1941 v Prekmurje in Medžimurje. Višinski, taktatni namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve, je madžarskemu poslaniku v Moskvi sicer očital, da se je Madžarska kljub prijateljski pogodbi udeležila napada na Jugoslavijo. Ta pa je pojasnil in opravičeval, da je madžarsko-jugoslovanska pogodba o prijateljstvu, sklenjena 12. dec. 1940, z razpadom Jugoslavije nehala veljati, kraljevina Madžarska pa ima za svojo naravno in politično dolžnost, da „pohiti na pomoč rojakom v Jugoslaviji“. In ko je Višinski postregel z nasprotnimi dokazi, je madžarski poslanik mirno odgovoril, da je Madžarska aprila 1941 storila v Jugoslaviji enako kot SZ septembra 1939 na Poljskem: RA je vkorakala, da bi „zavarovala svoje narodnosti“. Tudi Britanci so očitali Madžarski, da se je udeležila operacije „Marita“ in pretrgli diplomatske stike z Budimpešto.

Hitler je od vsega začetka računal na Madžarsko, ki je na pomembnem geostrateškem položaju in je kot taka usodno pomembna za Nemčijo in njene napre. Sicer pa se je z nemškim vojnim pohodom na Balkan povečala odvisnost Madžarske od Nemčije, vezala pa jo je tudi nagrada — okupirana ozemlja v Jugoslaviji. Sicer pa je Madžarska

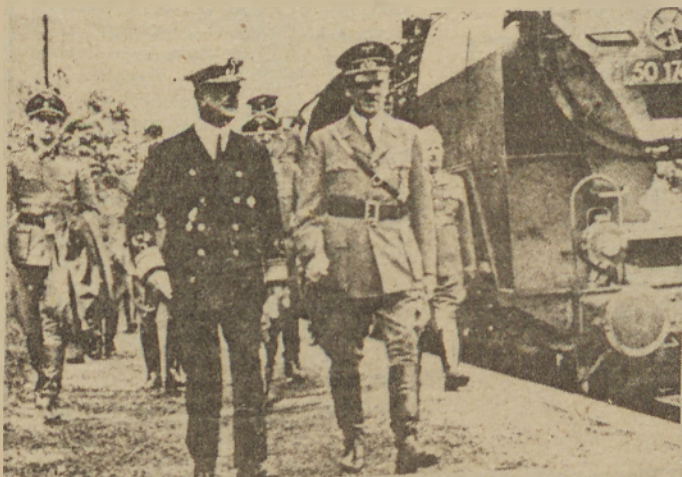
ze 26. febr. 1941 sklenila prijateljsko pogodbo s Hitlerjem, še prej 20. 11. 1940 pa na Hitlerjevo povabilo pristopila k trojnemu paktu in sebe razglasila kot „nevojskujočo se silo“. Madžarska je še 27. 6. 1941 brez vojne napovedi pridružila vojnemu pohodu proti SZ in tudi brez privolitve parlamenta. Na vzhodni fronti je v bojih proti RA sodelovala 2. madžarska armada, ki pa se očitno ni bojevala s posebno hrabrostjo. Hitler je generalpolkovniku Szombathelyu v febr. 1943 po stalingrajski katastrofi očital, da bi bilo bolje, če madžarske armade sploh ne bi poslali v boj. Horthy pa je ob svojem obisku pri Hitlerju aprila 1943 opravičeval neuspešne akcije madžarske armade s poudarkom, da je žrtvovala že 146.000 nrtv in 32000 ranjenih. Med temi je že bilo nekaj več sto Prekmurcev. Po stalingrajski katastrofi in po polonju madžarske armade na Donu so Madžari iskali stike s SZ, vendar jih je ta zavrnila; pač pa se je ministrski predsednik Kallay uspel s pomočjo Turčije 9. septembra 1943, dogovoriti, da bo madžarska vojska kapitulirala, ko bodo angleške in ameriške čete prispele do mej kraljevine. Obenem so se zavezniki obvezali, da do nadaljnjega ne bodo bombardirali Madžarske. In tako je bilo do spomladi 1944. Prizadevanje za poseben mir s zavezniki ni ostal prikrit Hitlerju, ki je za vsak slučaj pripravil akcijo z oznako „Margareta“, pripravljali so jo že od 30. septembra 1943. Cilj akcije je bil: če bi Madžarska karkoli ukrenila za izstop iz vojne, jo je treba takoj vojaško zasesti. To so storili 19. 3. 1944, ko je Wehrmacht brez odpora zasedel Madžarsko in razglasil, da prihaja kot madžarski zaveznik. Horthy je moral imenovati novo, Nemcem naklenjeno vladó z glavno nalogo mobilizirati vse za boj sposobne Madžare in nadaljevati vojno. Ministrski predsednik je postal Döme Sztójay nekdanji dolgoletni vojaški ataše in poslanec v Berlinu. Izvajali so ostre ukrepe proti Judom, korenite omejitve v političnem življenju, zapiranje opozicionalcev in anglo-ameriških simpatizerjev, zamenjali pa so tudi vse anglofilске častnike v generalštabu na čelu z načelnikom generalštaba Szombathelyem. Odslej so bile Horthyjeve možnosti prostega ravnanja minimalne. Pritožil se je

Hitlerju ta mu pa sploh ni odgovoril. Dogodki na fronti so postajali kritični, sovjetski prodor je že dosegel položaje 1. madžarske armade in jo razpolovil. Hitler je pristal, da Madžari vse svoje armade uporabijo za obrambo svoje meje. Horthy je 29. avg. 1944 izvedel drzen korak in zamenjal Sižojčaja z generalpolkovnikom Lakatošem in mu naročil, da znova pridobi suverenost države in pripelje Madžarsko iz vojne. Madžari so zaman pričakovali, da bi Angloameričani bliskovito zasedli ozemlje onkraj Donave. Horthyjeve odposlance so nenehno pošiljali k Rusom. Medtem so Romuni izstopili iz vojne, sovjetske enote maršala Malinovskega pa so 5. sept. 1944 prodrle do Karpatov, prestopile prelaze in se pripravljale za napad na tam stacionirano 2. madžarsko armado. Horthy je v naglici na jugu Madžarske oborožil še eno armado, vse tri madžarske armade so imele sedaj okrog milijon slabo oboroženih vojakov, med njimi več tisoč Prekmurcev in Medžimurcev. Sedaj je Horthy Hitlerju poslal ultimati, da v obrambo Madžarske takoj pošlje 5 oklepnih divizij, ali pa bo Madžarska vlada prosila nasprotnike za premirje. Hitler je hotel preprečiti še en romunski primer (Romuni so 23. avg. 1944 izstopili iz vojne in se obrnili proti Nemcem). Poslal je eno oklepno divizijo, za vsak primer pa je okrog Budimpešte stacioniral tri nemške pehotne divizije. Horthy pa je še naprej

vztrajati, naj vlada prosi za premirje, kar je večina madžarskega kabineta zavrnila. Ko so Britanci 24. septembra 1944 ponovno odklonili madžarskim odpisancem v Caserti, da naj bi sprejeli madžarsko kapitulacijo pred zahodnimi zavezniki, ne pa pred Rusi, se je 76-letni vseskozi protiboljševski naravnani Horthy konec sept. 1944 odločil in poslal v Moskvo delegacijo, da izposluje premirje. V Moskvi so 11. 10. 1944 sklenili začasn sporazum o premirju med kraljevino Madžarsko in zavezniki (ki jih je zastopala SZ). Rusi so zahtevali, da se mora honvedska vojska pridružiti RA in nadaljevati boj proti Nemcem. Ta preobrat naj bi 15. oktobra 1944 Horthy sporočil z razglasom po radiu, hkrati pa komandante 1. in 2. madžarske armade pozval, naj se z vojsko pridružijo Rdeči armadi. Horthy je 15. 10. 1944 ob 13 uri po radiu sporočil, da je vojna izgubljena in je nasprotnike Madžarske prosil za mir. Horthyjeva objava o nadaljevanju bojev ob strani Rdeče armade pa ni prišla do poveljujočih v armadah, zvedeli so le za pogajanje. Kakor hitro so po radiu drugič prebrali Horthyjev razglas o kapitulaciji, so udarile enote SS, Gestapo in Wehrmacht skupaj z madžarskimi ekstremističnimi skupinami — puščičastimi križarji (njilasi) pod vodstvom odslužnega majorja Ferenc Szalasija. Prizadevanja Horthyja za preobrat so spodkopali v 24 urah. Že v jutranjih urah 16. okt. 1944 je kapitul-

zal kraljevski dvorec pred vojniki obersturmführerja Otta Skorzenyja, človeka, ki je leta 1943 rešil Mussolinija z Gran Sassa. Horthyjev hišni polk je prvi pristopil k madžarskim skrajnežem. Horthyja so prisilili, da je preklical razglas o kapitulaciji in podpisal, da odstopa v korist Szalassija, ki je postal ministrski predsednik in državni vodja „nove hungaristične države“, kot jo je imenoval. Szalasi je takoj izjavil, da nadaljuje vojno na strani Hitlerja, medtem pa je gestapo opravil s Horthyju vdanimi poveljniki. Horthy je s svojo družino v „častnem zaporu“ že naslednjega dne zapustil državo. Hitler ga je interniral v neki grad na Bavarskem. Po vojni je leta 1949 odpotoval na Portugalsko, kjer je leta 1957 blizu Lizbone umrl.

Sredi oktobra oktobra 1944 je bila v veliki tankovski bitki pri Debreccnu nemška vojska poražena. Rdeča armada pa je stiskala v obroč 1. madžarsko armado, katere ožji štab je 16. okt. 1944 prestopil na sovjetsko stran, kjer je generalpolkovnik Béla Miklós iz vojnih ujetnikov sestavil „osvobodilno armado“, pozneje se je vrnil v Debreccn, kjer je bil imenovan za ministrskega predsednika „vlade ljudske fronte“. Preostala madžarska vojska se je umaknila v notranjost države. Nemško vrhovno poveljstvo je vso Madžarsko razglasilo za operativno območje vojaške skupne Jug, madžarsko armado pa podredilo nemškimi ukazom. To je pomenilo konec madžarskega armadnega vodstva v lastni deželi. Tako imenovana Szalasijsva hun-garistična država se je zaradi splošne ofenzive RA vedno bolj krčila, decembra 1944 je RA že obklopile Budimpešto, ki je padla po hudih bojih. Po zadnjem neuspelem poskusu, da bi zadržali RA pri Blatnem jezeru, je RA nezadržno prodirala in 4. aprila 1945 ostanke honvedske armade skupno z Wehrmachtom izrinila iz države.

Državni namestnik Miklos Horthy pri Hitlerju v njegovem glavnem stanu, 11. septembra 1941

Madžarski konvedi na položajih ob Donu poleti 1942

(nadaljevanje prihodnjič)

Modre oči... Bile so njene. Samo njene. Ljubila jih je... kot jih je mogla samo ona. Imela jih je rada.

Zazrla se je v ogledalo. Ime ji je bilo Saša. Ko je bila majhna, so jo klicali S4ška, Saši... A sedaj je velika. Imela bo sedemnajst let. Tega maja bo praznovala svoj sedemnajsti rojstni dan. Počutila se je odraslo, se tako obnašala... Ogledovala se je...

»Sedaj mar lepa...? Zanimiva?« Tako se je velikokrat spraševala ob večerih, ko je sedela v svoji sobi in se opazovala v ogledalu. Tako so menili drugi. Lepa je. Prav srčkana. Njeni kostanjevi lasje... Valoviti kot morje, nežni... Padali so jih čez ramena. Daleč, daleč so ji segali. Dišali so ji po pomladni, po pomladnih travah, vetru... Rada je z rokami segala vanje. Jih ovohavala... Ponosno je stopala po ulicah... Saj je tudi imela zakaj. Vitka, lepa postava, visoka, ti lasje... S svojim žametnim glasom je marsikoga spravila v zadrego. Drugače pa je bila prijazna... Ni marala kakšnih domišljavcev. Sovražila jih je! Včasih se je spozabila in...

O tem ni rada govorila. A najbolj je oboževala svoje oči. Modre so bile. Sinje modre, kot neho. Iz njih je žarela iskrenost, v njenih očeh si spoznal njo. S temi svojimi modrimi očmi je očarala marsikoga. Te oči so bile zapeljive. Zazrl si se vanje... Bil si v kletki, v njenem telesu. Ni ti bilo več pomoči. Nisi se mogel rešiti.

Pogledala je svoje oči. Včasih jih ni hotela. Zakaj jih ima le ona? Zakaj se fantje zaljubi-jo vanjo zaradi teh oči? Tega ni razumela. Ni jih želela več. Ampak... Takrat bi bila samo navadno dekle. Rada bi bila nekaj posebnega, imela nekaj, kar ima le ona... Pa četudi so bile to modre oči. Zapeljive, nerešljive... Zapor za fante...

Tako je bilo s Petrom. Zazrl se je v oči... Ujel se je. Pogleda sta se ujela in prelila...

Bila je zima. Januar. Dan po novem letu. Naveličala se je zraka v sobi. Hotela je ven, na svobodo, da bi se sprostil.

Počasi je stopala po pločniku. Korak ji je bil vedno počasen, kadar se je sprehajala po centru mesta. Občudovala je to belino, ta sneg... Njene oči in sneg... Čudovit »para«. Tako zamišljeno in zasanjano je hodila precej časa. Naenkrat pa... Trčila sta skupaj.

Oba zamišljena. Zazrla se mu je v oči. Kar naravnost. On je ostal brez besed. V zadrego

ga je spravila. Ni vedel, kaj naj reče. A se je ona prva znašla in: »Oprostite. Z mislimi sem bila preveč na drugem koncu...« V trenutku se ji je tudi on opravičil.

»Peter sem. In ti?«

»Saša.« je povedala svoje ime, kot bi ga povedala svetu. Njena usta, rdeča kot kri, so se izoblikovala v nasmeh. Beli zobje so zasijali. A on ji je zrl le v oči. Hkrati ga je zmedla in prevzela. Tako skupaj, več s pogledi, kakor z besedami, sta se sprehajala, dokler se ni začelo mračiti. Poslovala sta se. »Peter.« si je šepetala vso pot. Fani črnih kodravih las, z izrazom obraza, katerega je sedaj prvič videla. Ni ga znala razložiti. Kakšen je v notranjosti, kakšne so njegove misli... Kaj meni o meni...? ... Vprašanja so kar vrela iz nje. To noč ni mogla zaspati. Le o njem je premišljevala.

»Saša.« je šepetala Peter. Njene oči. Ves čas je imel pred seboj njeno podobo! Podoba dekleta, ki je bila kot boginja ljubezni. Boginja ljubezni tam zgoraj, v višavah. Bila je boginja, ki ji je veter mršil

Szász Endre: Vinjeta

lase, obleka ji je plapolala... A ona je tam stala z nasmejanim obrazom... Roke je držala predse, kot bi hotela nekoga objeti... Ga stisniti k sebi...

Čisto po naključju sta se srečala čez nekaj dni. Povabil jo je na sprehod in... Odkrila sta se. Nista bila več kot dve podobi v temni sobi, v katero še ni stopila človeška noga... Prodirala sta v svoje življenje, ki sta ga preživela, svoje misli, želje... Spregovorila sta tudi o ljubezni... Se dotaknila te nežne besede, ki odmeva v človeku, ki jo opeva pomladni ptič... O ljubezni, kakršna je bila njima vseh...

O ljubezni, ki ti je prodrla v srce, ti tam sprožila iskro, ki te je navdajala z upanjem...

Roke so se dotaknile. Nastal je molk. Kot bi utihnil ves svet, ki čaka, da bo eden od njiju spregovoril. Molk, katerega si občutil v sebi, ki ti je dopovedoval... kateremu ne moreš pobegniti.

»Saša, moram ti nekaj povedati...« je v zadregi komaj

Se neko dekle je stopalo ob njem. Svetlolaska. Ni je poznala. Sapa ji je vzel, ko je videla, da se držita za roke. Pa še poljubljaj jo je... Iz njenih modrih oči so pritekale solze, ki so naprej polzele po licih. Misli je, da ji je kdo zasadi nož v srce. Ne samo tja, ampak še na druge dele telesa... Dušilo jo je. Prehud udarec je bil to zanjo. Stekla je domov.

MATEJA FORŠTNARIČ

MODRE OČI

spravil iz sebe. »Všeč si mi. Ljubim te...« Zopet molk. »Moral sem ti to povedati. Teško je molčati, ko pa...« Veš, nisem nikakršen pesnik, da bi ti znal lepše izpovedati ljubezen in ti dvoriti z besedami...

»Peter, misli so obojestranske. Tudi jaz... te ljubim...«

Nasmejala sta se kot majhna otroka, ki se igrata in šele odkrivata svet. In nista se smejala samo takrat. Se velikokrat ta dan. Bila sta srečen par. Vesel. Najsrečnejši. Vsaj tako sta mislila. Držala sta se za roke... si šepetala nežne besede o ljubezni. Zanjju ljubezen ni bila nekaj, kjer se prepleta tudi sovraštvo, ljubosunje... Iz lepih besed so prihajale še lepše... Iz objemov in obljub sta prihajala v raj... Poljubi so bili... Saša jih ni mogla razložiti. Ampak... bili so globoki, podarjeni iz vsega srca. Kljub zimi sta se počutila, kakor bi bila pomlad; ko prepevajo ptiči, ko poslušata ljubezenske pesmice... Želela sta, da bi bila vedno skupaj, vse življenje... Za ničesar se nista menila. Za druge stvari sta bila slepa, gluha... Svet je tekel mimo njiju, kakor ga ne bi bilo. Samo ti in jaz. Samo ljubezen...

Zrla si je v modre oči. Da, tako je bilo takrat. Srečni dnevi, veseli... Z nikomer se ni takrat tako odkrito pogovarjala, kot z njim. Vse dokler...

Snežilo je. Ob štirih popoldan bi se morala dobiti v parku. Šla je že veliko, veliko prej. Veselila se je pogovorov, smeha... Posebno pa njega, ki ji je pomenil vse. Počasi je stopala po ulicah v mestu.

»Le kaj bi počela tako zgodaj v parku. Raje opazujem ljudi.« si je rekla. Stopala je. Sneg ji je belil lase. Srce je oživel. Zagledala je njega. Petra. A on je ni videl. Že ga je hotela poklicati, ko pa...

Ni želela, da bi bila to resnica. Kaj pa, če je bil to samo privid? O, ne! Ni bil privid! Vse je dobro videla. Mora mu povedati! Da sta končala! Prevaral jo je! Samo zaradi njenih oči jo je imel rad! Ne pa zaradi nje! Tako si ga je v začetku želela, ga imela rada... Sedaj pa ga je naenkrat celo sovražila. Z njim si je predstavljala prihodnost, ga videla tam... Ugotovila je, zakaj ga ob prvem srečanju ni mogla razpoznati... Kakšen je... Kaj se skriva v njem... Bil je uganka, ki jo je treba rešiti. Lahko, da se je ves čas samo pretvarjal, igral... Tega ni vedela točno. Njene oči... Samo zaradi njih... A ko jih ni bilo tam, tudi nje več ni bilo. Takrat so bile druge...

Prišla je ura, da se sestaneta... Mu bo lahko povedala, da sta končala? Končala za vselej? »Poskusi, Saša! Nič ne moreš izgubiti.

Le resnico lahko izveš. Prizadeni ga! Rani mu srce, kakor je on tebi! Izpovej vse, kar si videla, kar te teži... Nič ne moreš izgubiti. Izgubiti njega pomeni pridobiti si nekaj, rešiti uganko... Poskušaj, samo da ne izgubiš glave...!« je govoril neznan glas v njej. Zamudila je nekaj minut, čeprav je pred tem prihajala vedno prej. Hotel jo je poljubiti v pozdrav, a ona se mu je odmaknila.

»Zdravo.« je izrekla besede, brez kakšnega navdušenja. Začelo se je. Pogovor... Toda, kakšen...?

»Saša, komaj sem te čakal! Ti ne veš, kako si te želim. Vse hi dal zate...«

Segla mu je v besedo. »Res? Prav vse? Zakaj bi storil vse to...?« Gledala mu je v oči. Hotela je resnico! Za trenutek se je zmedel ob teh njenih besedah... »Saša, kakšne neumnosti pa govoriš?...« Že se je nasmejal. »Saša, če bi ti vedela, kako lepe oči imaš...! Tvoja iskrenost, dobrodušnost... kar... Vse to se vidi v tvojih očeh...«

»Me ljubiš zaradi oči? Samo zaradi njih?« Prijazen glas se je nenadoma spremenil v neprijaznega, strogega. V njem ni bilo več občutiti tiste toplote, ljubezni... »Zaljublil si se v moje oči! ne vame! Razumeš? Ljubi mene. Izbij si te oči iz glave! In poskusi, poskusi ljubiti samo mene!« Nastal je molk. Globoko je vdihnila...

V očeh so se ji začele nabirati solze... Sedaj mu mora povedati...

Nadaljevala je: »Mene ne moreš ljubiti, ker ljubiš tisto svetlolasko.

Ni ni potrebno razložiti...

Vse sem videla... Se pomislil nisi, da bi lahko bila kot detektiv, skrit nekje za kotom in...« Peter ni mogel priti do besede. Samo osuplo jo je gledal. Misli so mu bile bolj počasne in jih ni utegnil dohajati, kot je ona govorila. »Peter, med nama je končano! Za vedno! Še zadnjikrat se mi ozri v te modre oči, v katere si se zaljubil, potem pozabi na njih...!«

»Saša, daj poslušaj me!« si je komaj priboril, da je lahko spregovoril. »Tisto dekle... Je moje prejšnje. Z njo sem mislil končati.

In tudi sem! Vse sem ji povedal... Da ljubim tebe...« »Ne verjamem ti. Nič več!« Njene oči so bile strupene. Pogled osoren...

Modre oči so se spremenile v peklo. »Zdravo! Za vselej!...«

Z objokanimi očmi se je obrnila in odšla v stran. Daleč v stran od njega je hotela oditi. Da bi ga nikoli več ne videla. Jokala je, cel dan. Ni ga mogla pozabiti... Vse te dni... Je storila prav, da ga je tako grdo nadrla? Da je s takšnimi besedami prekinila vse njune skupne dni?... Je mar prepričana, da se ni zmotila, da je imela ona prav; da je vse pravilno presodila? Ali pa je mar govoril resnico Peter?... A sedaj je gotovo. Ničesar več ni hotela razmišljati o tem, misli: o njem, o skupnih dnevih...

Zrla si je v oči. Se koliko fantov bo uničila zaradi svojih oči? Kolikokrat bo še morala preživeti takšne žalostne dneve? In vse to zaradi oči. Modrih oči... »Še kolikokrat?« je vprašala svoje oči.

VPRAŠANJE ODMEVOV JE PREDVSEM VPRAŠANJE GENERACIJE, KI JE PRED KRATKIM ZAČELA IN NI OBREMENJENA Z RESNICO OBSTOJEČE PRAKSE

Resnica ODMEVOV naj bi bila kritična resnica. Resnica, ki bi se skušala kritično srečati z resnico dosedanjih oblikovalcev in ustvarjalcev prakse pomurskih razmer, ki jim pravimo, da so krizne ali kakor jih imenujejo sami: »zaostrene gospodarske razmere«. ODMEVI naj bi govorili o resnici, ki je še ni, za katero še niso ustvarjene socialno-zgodovinske razmere in je zato le na ravni slutnje. ODMEVI želijo in hočejo dopuščati biti vsakomur, ki vzame pero in napiše iz sebe — ne glede na področje njegovega zanimanja. ODMEVI bi radi opisali, pognali kali sveta prihodnosti, ki je drugačen od tega, a hkrati moramo priznati, da ne vemo, kakšen bo. Le slutimo ga: To je SVET DEJAVNE LJUBEZNI. Svet, ki noče nikomur zlega, ki se hoče zavedati in vedeti vse o dosednji zgodovini človeštva in noče pozabiti ničesar katastrofalnega iz zgodovine, kar bi izžvalo ponovitev dosedanje zgodovine.

Svet dejavne ljubezni hoče odpuščati, hkrati pa dopuščati biti, našim in njihovim, takšnim in drugačnim, vsem, ki so pripravljeni kaj storiti.

ODMEVI so proti vsemu, kar je proti vsemu, kar je proti. So za spremembo na vseh področjih, na katerih so spremembe nujne, ne da bi zato bilo nujno žrtvovati samo last človekove glave.

Evropska kultura je neizmerni vir »pomurski« kulturi od Štefana Kuzmice naprej. Skrajni čas je, da tudi sami prispevamo v zakladnico evropske kulture. Samo en zapis bi zadoščal!

Današnje razmere, družbeni in proizvodni odnosi, neozdravljivo bolehalo — tako na ravni sveta, države kakor tudi regije. V takih razmerah je nujno začeti dialog, nujno je dopustiti bolehnemu in odmirajočemu, da odmrje s čim manj bolečin in žrtev.

Obenem pa je nujno pripraviti prostor tistemu, kar se rojeva in kar nastaja, kar v sebi nima sile moči, marveč hoče le zgolj — biti. To je resnica tretjega tisočletja.

Vsi, ki so zaprti v svoj svet, individualni svet čakanja, so potencialni nosilci novega sveta — dejavne ljubezni. ODMEVI so odmev njih bolečine. ODMEVI si ne predstavljajo, da so stena, od

katere bo odmevalo in izviralo novo. ODMEVI so odmev bolečine tistih, ki jim še ni dopuščeno biti v tem starem svetu in so se zato zaprli vase in čakajo svoj čas.

ODMEVI naj bi bili tudi odmev ustvarjalcev današnjega, torej starega sveta, njih povnanjeni notranji glas.

In končno: mimo sveta dejavne ljubezni in odpuščajočega dopuščanja biti se bodo ODMEVI zavzemali še za poenotenje, morda natančnejše, za povezavo vseh štirih pomurskih občin. V njih različnosti vidijo ODMEVI kakovost tako, da je le-ta lahko spona vezi in ne spona razdora.

Alojz Kavaš

OTO KÜZMIC — OTOK NEUREJENI IZBRUHI

Meglino jutro
Zaspale oči
iščejo biser

kje si pričakovanje
jasnega dne

Stoletni hrast
So listi zeleni
na posušeni travi

dež pada
pada počasi

Kokoši nesejo
Jajca debela sveža
v krmu dišeči

naganja pes kokoši
da kriče odletijo

Kite do kolen
Rano vstajanje
stare mame

odpelje te v šoto
preden podoji osem krav

Lesketajoča rosa
Peče med prsti
spominov

me iščeš
med posekanim drevjem

Potoček žubori
Sunkovito pada
se tvojih las drži

metulj medeni
moje dlani

Poslušati
Brnjenje tovornjakov
se približuje

v vročem asfaltu
se najti

Čutiti
Odrezan nos
imeti

s krvavo sabljo
umreti

OTO
KÜZMIC —
OTOK

MISEL

Skozi noč je privihrala
s stisnjeno dlanjo
udarila
kot strela z jasnega

misel

kako temno je
kako tiho vsenaokoli
in spokojno spijo
otroci svobode
globoko
spanje

misel

vznemirja bededečega proletarca
razjeda spomin
pozablja na mirne dni

vodi tega proletarca v prihodnost
mu prerokuje razgibano življenje
čez močvirje
med trnjem
do s tepihom položene magistrale

misel
svobodna

Pesnikovi ljudje

Postaviti pesnika tako visoko, kot je to napravil majhen narod na evropskem prepihu idej, nasprotij in pritiskov, je na prvi pogled malo čudno početje. A čudnost izgine, takoj ko spoznaš resnico — tisto vijugasto pot, ki jo je prehodil; ko spoznaš »trdno vero«, da bo nekoč našel »bogastvo bogatega«.

In ker je Pesniku (vsaj ob njegovem prazniku) dobro povedati resnico, naj ve, da je »trdna vera« še ostala — vsaj pri nekaterih, ki hočejo naši kulturi res dobro. Tudi z opominjanjem, da se tistih tisoč tristo in nekaj let spominjamo prav zaradi nje. Dolgo ga ni bilo — politika, pravnik, vojaka... ki bi skrbel za naš obstanek. Mučil pa se je Pesnik, kaj mučil, izgorel je v svojem velikem prepričanju. In pri tem pozabil na tisto čudno slovensko navado, da se začne spoštovati, ko umreš; da si lahko res slaven in povzdignjen, ko sprhniš.

A vendar je — vsaj zdi se mi tako — nekaj Pesnikovega vendarle ostalo v vsakem izmed nas. Prav v hudih časih to zmeraj znova spoznavamo. Mogoče zato, ker smo trpljenje dobro spoznali — a vendar ostali. Pesniškost naroda se je potrdila velikokrat: tudi z množično poezijo, ki je brez primere v okupirani Evropi. Pesnik je bil z ljudmi, ko so se držali znanega reka, da nisi partizan, če ne nosiš puške, če nisi ušiv in če ne pišeš pesmi. Tudi današnje (malce sramežljive) izpovedi so — kljub nekaterim vzvišenoznačilnevalnim omalovaževanjem — dokaz misleč in čuteč množice. Lzbranje pravega in res umetniškega je nujno, a tudi vsega nepokvarjeno iskrenega ni treba takoj vreti v koš. Brez slednjega je vse skupaj nesmiselno. Se tako visoka, a le nekaterimkom pristopna kultura je malo vredna. Brez tiste iskrice, ki mora zagoreti v vsakem — seveda bo plamen različno visok — se bomo krasili samo s »krizantemo«; bogastvo lahko najde vsak pri sebi, četudi po hudem boju z miselnostjo »Imeti, zaslužiti, biti več, spremeniti se v privesek stroja«.

Pogovarjamo se v zadnjem času veliko. Tudi na našem (manj razvitem, obmejnem in narodnostno mešanem!) prostoru bi radi kaj boljšega, so odločno zahtevali »naši« predstavniki republike. Človek se je pri menjavanju mnenj — bolj je pravzaprav šlo za naše želje (in zahteve) — kar dobro počutili. In ko je eden od »republicanih« vzkliknil: »Le kaj vam je danes, da ste tako ostri,« je bila potrditev iskrenosti naših želja popolna. Pa tudi ugotovitev, da je pluralizem na pravi poti.

Možnosti za uresničitev tistega, kar (smo) si lahko nekoč le želeli, zdaj imamo. A zunanost je (kolikokrat ponovljena resnica?) premalo... Navajenost in sprijaznitev z navideznim sta veliki... Upirati — in spremeniti — se je mogoče le v sebi. A to je tudi najtežje. Ali, kot bi rekel pisatelj Ivan Potrč: »Spreminjati človekovo zavest ni nič manj kot revolucija. Resnica je, da je to težja revolucija, kakor je katerakoli doslej bila — je pa najbolj čudovita in najbolj človečanska revolucija: človek naj bi postal človek, nič več ga naj ne bi maliciralo.«

In po tej poti je dobro stopati: vsak zase in vsi skupaj. Sicer se bojim, da bomo sli »boj boju« brez upa zmage»...

Marjan Maučec

ZABAVE IN VESELICE

Pisanje o kulturi je bila in je še zmeraj kočljiva zadeva, še posebno pa spravljanje ali uokvirjanje le-te v statistične okvire, kar je namen tega teksta. Tekst je namreč poskus interpretacije statističnih podatkov, dobljenih iz odgovorov 205 anketirancev, zbranih po naključnem vzorcu v mestu Murska Sobota, novembra leta 1983. Glede na položaj kulture in kulturne politike se stanje ni kaj bistveno izboljšalo, zato so rezultati še zmeraj aktualni, saj v tem našem prostoru ni čutili »kdo« duhovnega napredka, kljub razvoju tehnike je vprašljivo, če v našem prostoru glede na ta napredek razpolagamo z več informacijami.

POT IZ CARSTVA NUJNOSTI

Pred opisovanjem »statistike« je verjetno dobro osvetliti pojem kulture kot tak, vsekakor neke splošne definicije ni moč napisati, ker je niti filozofija, sociologija kulture in antropologija, ki iste znanstvene veje, ki so najbližje kulturi oziroma ukvarjanju z njenim bistvom, še niso dale »konkretne« definicije. Izhajam iz opredelitve, ki jo je navedel Stefan Smej, v teoretični predispoziciji za nalogo ankete. »Kultura je gojenje (čeprav to povem na bolj privajen način) iz carstva nujnosti. Če bi bilo to carstvo nujnosti, to je sedanja in pretekla stvarnost, v resnici utemeljeno samo na delu, menjavi dobrin, razrednemu boju itd., bi kulture sploh ne trpele v sebi ali pa bi jo že izločilo. Kultura nima, če tako pojmuemo stvarnost, nobenega razloga za svojo existenco. Bila je čist prižet, nekaj, kar lahko v carstvu svobode sicer znova nastane, ni pa nujno, ker ni potrebno!« Kulturi pripada prvenstveno mesto v človeški družbi. Tukaj pa nastanejo težave, ker je

prav tako splošno priznано, da je prvo delo. »Kultura je nekaj, kar je bilo in kar je šlo skozi zgodovino.« (S. Smej, O kulturi, neobjavljen tekst)

ANKETA

Anketa je zajela 205 občanov mesta Murska Sobota, starih od 18 do 75 let, ki se po izobražbeni in starostni sestavi ujemajo s celotno populacijo mesta, zajeto je 3 odstotke aktivnega prebivalstva, kar je zadosti velik vzorec, ki je naključen, da so rezultati ustrezni oziroma mnenja »veljavna«. Poleg starosti in izobrazbe so zajeti tudi vsi ostali socialni momenti od zaposlenosti, narodnosti, kraja rojstva, podatki o preselitvah. Morda na videz nepomembni dejavniki, vendar za normalen ritem in graditev vrednostnega sistema človeka še kako pomembni. Šolanje ni bivanje izven Prekmurja oziroma Pomurja sta tista dejavnika, ki sta pomembno vplivala na potrebo po »kulturnih« dobrinah, ker so ti ponavadi bolj izobraženi, ali pa so se izobraževali v enem izmed slovenskih centrov. Prvi sklop vprašanj, ki se je nanašal na knjigo, kaže, da kupuje knjige okrog 30 odstotkov, knjižnice pa obiskuje 23 odstotkov ljudi. Postavljeno je bilo vprašanje, koliko knjig prebere kdo na leto, v razponu od 2 do 10 knjig je kar 50 odstotkov anketiranih. Vendar je število prebranih knjig dokaj relativno, ker vprašanje o vrsti prebranih knjig ni bilo zastavljeno. Naslednji sklop se je nanašal na branje časopisov in revij, čemur tu ne bomo posvečali posebne pozornosti, nekoliko podrobneje se bomo lotili le odgovorov, ki se nanašajo na Vestnik. Povejmo, da Vestnik redno prebira 68 odstotkov anketirancev in 12 občasno. Zastavili smo jim tudi

vprašanje o kulturni strani, ki je 20 odstotkov ne bere, 7 jo ocenjuje kot nezadovoljivo, zadovoljivo pa jo ocenjuje 64 odstotkov bralcev. Pomankljivosti so v neobveščanju o vsebini, kar pogrša 50 odstotkov bralcev, pomanjkanju komentarjev o kulturi in umetnosti (41 odstotkov), hkrati pa želijo več nove literature (69 odstotkov).

Zanimivi so tudi odgovori o obisku v kinu. Kino je eden od sodobnejših medijev, ki dobiva na pomenu, žal pa v našem okolju kar 69 odstotkov ljudi ne obiskuje kina. Kino pa je morda edina institucija, ki bi lahko nudila »kakovost« oziroma vrhunske stvaritve. Sicer so anketiranci dobro obveščeno o sporedu v kinu, vendar jih 27 odstotkov film kot umetnost ne zanima (6,8), filmski program ni ustrezen za 20 odstotkov, ostali navajajo (70) druge razloge, med katerimi je osnovni televizija, kar tudi kaže na poznavanje posameznih medijev.

Pri gledališču smo ugotovili, da obiskuje predstave, ali pa jih je obiskalo v zadnjih treh letih, 39 odstotkov anketirancev, o tem ali so zadovoljni z repertoarjem jih 40 odstotkov ni odgovorilo, 42 odstotkov pa jih je zadovoljnih. Kritično je stališče do amaterskega gledališča, kjer 69 odstotkov meni, da je kakovost slaba. Prav tako je po oceni anketirancev premalo gostovanj poklicnih gledališč (57 odstotkov). Če bi bilo možno vpisati abonma, bi ga vpisalo 35 odstotkov anketirancev, kar je na prvi pogled presenetljivo malo, vendar če preračunamo to na celotno populacijo, je to okrog tristo ljudi, ki si želi stalno obiskovati gledališke in druge predstave, saj jih 80 odstotkov meni, če je že abonma, naj se vanj vključijo tudi glasbene pri-

reditve. Dokaj dobro pa so anketiranci o dejavnosti galerije in tudi 70 odstotkov si jih ogleda na leto vsaj eno razstavo.

Vprašanja in anketi so pretresla tudi glasbene oddaje radia Murska Sobota, na »top listi« vodita Najlepše želje in Srečanje na pomurskem valu (44 oziroma 46 odstotkov).

Dotaknili smo se tudi kulturnih animatorjev. O tem, ali imajo (oziroma nimajo) kulturnega animatorja, naj je 45 odstotkov odgovorilo, da ga imajo. Od kulturnih dejavnosti v delovnih organizacijah pa prevladujejo pevski zbori, literarne sekcije, folklor in knjižnice, pretežno v eni tretjini delovnih organizacij, kjer so anketiranci zaposleni.

Na kratko smo povzeli najpomembnejše statistične podatke, dobljene z analizo ankete. Žal lahko potegnemo zaključke samo na osnovi te ankete, kajti kakih primerjalnih podatkov nimamo, kljub temu, da so tudi v slovenskem prostoru narejene nekatere raziskave na tem področju v okviru slovenskega javnega mnenja. Sicer pa sami podatki, brez neke primerjave, kažejo na to, da smo kulturno dokaj neosveščeno in nerazvito območje. Če se dotaknemo ekonomske strukture in dela, od katerega je ta odvisna, je to prisotno. Delo je tako (tekoči trak), da ne zahteva niti ne dovoljuje, da bi presegli kulturno nerazvitenost. Predvsem si pri nas želijo sprejemati kič in ponarodele ponaredke. Pravzaprav so edina vrednota zabave in veselice.

Janez Votek

RESNICA IN MOČ DOKUMENTOV

K Vargovi oceni Kokoljeve knjige Prekmurski Slovenci 1919—1941

Na kulturni strani prejšnje številke Vestnika je Šandor Varga ocenil knjigo Miroslava Kokolja PREKMURSKI SLOVENCİ 1919—1941, in sicer predvsem ali samo z ene plati: koliko in kako je v knjigi prikazano tudi življenje Madžarov v Prekmurju v tistem času. Že naslov knjige nam pove, da se avtor v tem svojem delu posveča predvsem prekmurkim Slovencem, a se zaradi celovitega prikaza dogodkov njegova misel večkrat pomudi tudi ob tem, kaj se je dogajalo v Madžari v Prekmurju v obravnavanem obdobju. Vargova osrednja očitka Kokoljevega delu sta, da je preveličal delo in pomen tako imenovanih »pri-

šlekov« v Prekmurju, da ni našel in zmogel kritičnih besed za predstavnike starojugoslovanskega vladnega režima in še manj naklonjenosti in pohvale za tiste domačine, ki so se zavzemali za narodnostne in socialne pravice tudi za madžarski živelj v Prekmurju.

Preseneča me, da Šandor Varga ni opazil kritičnega, celo ironičnega tona Kokoljevega opisovanja dela in nedela uradnih predstavnikov vladnega režima predaprilske Jugoslavije. Sicer pa, glede na dokumente je Kokolj moral ostati pravičen in verodostojen tudi do njih. In po dostopnih dokumentih tudi do tistih, ki so se zavzemali za

pravice Madžarov v Prekmurju. O tem Kokolj govori na nekaj mestih, največkrat v zvezi s tovrstnimi prizadevanji Jožefa Klekla. Nadalje je Varga počutil Kokolju, da nič ne govori o izobraževalni politiki tistega časa. Treba se je spomniti, da je Kokolj dogodka v izobraževalni politiki izčrpano popisal v svojem obsežnem delu PREKMURSKO ŠOLSTVO. V tej knjigi govori tudi o nasilni politiki prosvetnih oblasti in posameznikov do prekmurskih Madžarov in njihovih otrok. Kajpak da tega v tej svoji knjigi ni ponavljal.

Kokoljeva knjiga gotovo ni popolna. Izdali smo jo tudi zato, da bi spodbudili še druge k raziskovanju in obravnavanju teh dogodkov. Pri tem pa se

moramo zavedati, da je Kokolj svoje razlage, ugotovitve in zaključke podprl z avtentičnimi dokumenti. Zato njegovega dela ni mogoče zavrniti s površnimi pavšalnimi sodbami, ampak tudi z dokumenti, ki bodo Kokoljeve presoje dogodkov ali potrdili ali zavrnili in dali veljavo novim, drugačnim resničnim.

Jože Ternar

Svečano za praznik kulture

V lendavski občini se pripravljajo na praznovanje slovenskega kulturnega praznika. V Galeriji Lendava bo v počastitev praznika razstavljal Anduško Karoly iz Vojvodine miniaturne knjige in grafike. V dvorani Ina-Nafte bodo na svečani akademiji nastopili učenci osnovne šole in drugi amaterski kulturni delavci. V vseh šolah pripravljajo posebne proslave, enako tudi v kulturnih društvih v krajevnih skupnostih. V počastitev praznika pripravljata Zveza kulturnih organizacij Lendava konferenco, na kateri bodo spregovorili o izvajanju kulturne dejavnosti v občini ter sprejeli program za letošnje leto.

Jani D.

Problemska konferenca o kulturi

Po široki javni razpravi o razvoju kulturnih dejavnosti v občini Ljutomer so minuli teden zaključke strnili na problemski konferenci, ki jo je organizirala OK SZDL Ljutomer. Na tem skupnem kulturnih in političnih predstavnikov posameznih krajevnih skupnosti in občine Ljutomer so potrdili že nekatere znane ugotovitve in nakazali nove probleme, s katerimi se srečujejo posamezni kulturni delavci in društva. Na problemski konferenci so sprejeli tudi nekatere usmeritve za delo v prihodnje. Več o tem pa v eni prihodnjih števil.

D. L.

PRAZNOVANJE KULTURNEGA DNEVA V RADGONI

V radgonski občini potekajo v počastitev kulturnega praznika razvejene kulturne aktivnosti ves teden. V torek in sredo je bilo v osnovnih šolah in vrtcih medobčinsko srečanje lutkovnih skupin. Osrednji prireditvi pa bosta danes in jutri. Danes ob 17. uri bo na-

stopila v Kulturnem domu Akademski folklorna skupina Student iz Maribora. Jutri pa bo proslava ob dnevu prosvetnih delavcev v radgonski občini in v počastitev kulturnega praznika. Na uvodni svečanosti bodo ob 15. uri podelili nagrade prosvetnim

delavcem in nagrade ob kulturnem prazniku najbolj zaslužnim kulturnim delavcem. Po svečanosti pa bo nastopilo Slovensko narodno gledališče iz Celja z dramsko predstavitvijo Podeljanka. Kulturne prireditve bodo tudi na šolah in v krajevnih skupnostih; v Radencih bo danes, v Apačah, Vidmu in na Negovi pa v nedeljo popoldne.

J. V.

Kulturni koledar

RADENCI — V četrtek, 7. februarja, bodo v kongresni dvorani hotela Radin pripravili prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku. Za začetek ob 20. uri.

LJUTOMER — V petek, 8. februarja, bo ob 19.30 osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, ki jo pripravljajo sekcije in skupine KUD Ivan Kaučič, dijaki Ljutomerske srednje šole in učenci Glasbene šole Slavko Osterc.

MURSKA SOBOTA — V petek, 8. februarja, bosta ob 11.30 in 13.30 predstavi Partijeve komedije Sekretar za humor v izvedbi SNG Maribor. Predstavi bosta v dvorani kina Park za učence usmerjenega izobraževanja.

ROGAŠOVCI — 8. februarja ob 10. uri bo premiera gledališke predstave Snaha v kulturni dvorani Rogošovci, ki jo bodo izvedli člani domačega kulturnega društva.

BELTINCI — V petek, 8. februarja, bodo v jedilnici osnovne šole v Beltincih pripravili proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku in 15. obletnici KUD Beltinci. Nastopili bodo FS Beltinci, tamburaška skupina in moški pevski zbor tega društva, kot gost pa sodeluje Prekmurski oktet. Prireditve se bo začela ob 18.00 uri.

GORNJA RADGONA — V petek, 8. februarja, bodo ob 15. uri počastili slovenski kulturni praznik. Prireditve bo v kulturnem domu v Gornji Radgoni.

MURSKA SOBOTA — V soboto, 9. februarja, bosta ob 10. uri v grajski dvorani v Murski Soboti lutkovni predstavi: Kako je hotel medvedek ob blizu zvezde videti (v izvedbi ŠKUD OŠ Edvard Kardelj) in Luna je lahko tudi... (v izvedbi OŠ Prekmurske brigade). Obe predstavi bosta v okviru lutkovnega abonmaja.

RAKICAN — V Rakičanu bodo v soboto, 9. februarja, počastili slovenski kulturni praznik. Prireditve, na kateri gostujejo člani KUD Beltinci, bo v rakičanskem kulturnem domu, začela pa se ho ob 18. uri.

RAZKRIŽJE — V kulturnem domu v Razkrižju bo v soboto, 9. februarja, literarni večer domačega pesnika Jožeta Mikca, na katerem sodelujejo člani sekcij kulturnega društva iz Razkrižja. Proslava bo v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

ROGAŠOVCI — V nedeljo, 10. februarja, bodo v kulturni dvorani v Rogošovcih ponovili uprizoritev gledališke igre Snaha v izvedbi domačega kulturnega društva. Predstava bo ob 14. uri.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V četrtek, 7. februarja, ob 18. uri bodo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec odprli razstavo Mala grafika na Gorenjskem — likovna prizadevanja na Gorenjskem 1984.

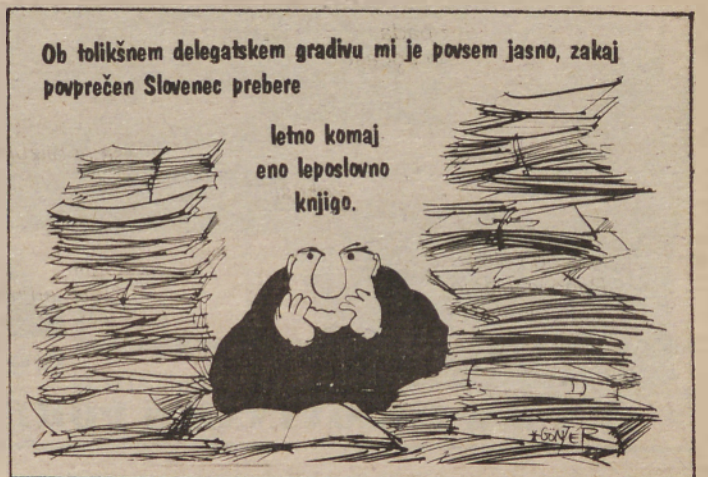
DOKLEŽOVJE — V osnovni šoli v Dokležovju bodo odprli razstavo zbirke Prešernove družbe. Zbirko bodo predstavili v petek, 8. februarja, ob 9. uri.

MURSKA SOBOTA — V prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice bodo v petek odprli razstavi: Književno in publicistično delo Bratka Krefta (v počastitev avtorjeve 80-letnice) in Literarno delo Franceta Bevka.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja svoje umetniške fotografije Andreja Peklaj iz Ljubljane.

ZDENKO HUŽJAN, Gnezdičica, akril, platno

ZADOSTUJE

— Očetu si razbil avto. Pojdi ga pravit za odpuščanja.
— A ni dovolj za to, da je avto stoleten?

Nekoč je bilo na Kitajskem tako, da so zdravniki ljudje plačevali takrat, ko so bili zdravi. Ko so zboleli, so jih morali zdraviti zastonj.

xxx

V 24 urah naredi Zemlja pot, dolgo okoli dva milijona 414 tisoč kilometrov. Zaenkrat te vožnje še ne plačujemo.

xxx

Med pticami samo sova zaznava modro barvo.

xxx

Podočniki nilskega konja tehtajo do tri kilograme.

xxx

Neki Američan, Glyn Wolfe po imenu, se je do julija lani že šestindvajsetkrat ločil.

xxx

Največje letalsko prevozniško podjetje na svetu je sovjetski Aeroflot, ki ima 1300 letal in pol milijona zaposlenih.

xxx

Havajska abeceda ima samo 12 črk; pet samoglasnikov in soglasnikov h, k, l, m, n, p, v.

xxx

Francozinje, ki so v 19. stoletju hotele nositi dolge hlače, so morale imeti posebno dovoljenje pristojne oblasti. Odredba o tem je bila sprejeta leta 1800, preklicali pa je še niso.

xxx

V nekem newyorškem nočnem lokalu je na steni velik napis: „Moški, bodite hrabri in ostanite do zore. Doma se bo tako ali tako zgodilo tisto, kar se bo zgodilo.“

xxx

Voda reke Rio Agrio v Argentini, ki izvira v podnožju vulkana Copahu, ima okus po limonadi — ko se ohladi.

POGLED NA MEJE VESOLJA

V ZDA so začeli delati največji optični teleskop na svetu. Gre dejansko za desetmetrsko ogledalo, ki ga bodo nastavili na havajski gori Mauna Kea. Z novim teleskopskim orjakom bodo astronomi pogledali na same meje vesolja, saj bodo lahko opazovali objekte, oddaljene od Zemlje 12 milijard svetlobnih let, kar bo astronomom ponudilo možnost, da odgovorijo na najbolj vznemirljiva in osnovna vprašanja o vesolju. Predvsem upajo, da bodo s pomočjo novega teleskopa raziskali naravo kvazarjev in odkrili, kako se v vesolju tvorijo galaksije in zvezde.

Jakost novega teleskopa najbolje ponazori primerjava. Z njim bo mogoče zaznati tako šibke izvore svetlobe, kot da bi opazovali plamen sveče, oddaljen od nas, kot je Luna.

Novi teleskop so deset let načrtovali kalifornijski astronomi, ki pravijo, da bo v marsičem revolucionaren astronomski pripomoček. Krepko bo tudi presegel optični teleskop, ki so ga izdelali v Sovjetski zvezi, a kaže, da šestmetrski instrument na Selenčukski ne deluje povsem v redu.

Joan Collins (52), kot zlobna lepota Alexis iz ameriške nadaljevanke Dinastija, je v zadnjih letih zasenčila celo takšne igralkice kot je na pr. Elizabeth Taylor (52). Sedaj bo menda tudi Taylorjeva nastopila v tej televizijski limonadi in sicer kot Alexisina sestra.

TUDI ŽIVALI GOVORILJO

Kakor pripovedujejo Malajci, ni orangutan nihče drug kakor bitje, ki se je »specializiralo v gozdarski stroki« — torej gozdni mož! Orangutani se po naziranju malajskih lovcev sporazumevajo med seboj v posebnem domačem narečju, podobnem tistemu, ki ga govorijo domačini. Vprašali so malajskega lovca, zakaj obmolke orangutane, če ga ujamemo. »Zato, ker se boji, da bi moral plačevati davke in opravljati vojaško službo!« se je glasil odgovor. Davki in vojaška služba sta namreč stvari, ki se jih najbolj boje divjaki v divjini. »Kdor pride v stik s kolonisti, je preklet...« Takšne občutke pripisujejo primitivci svojim »bratom v gozdovih« ...

Nedvomno pa razpolagajo razvitejši živali, denimo napol človeške opice, z nekim besediščem ali vsaj z neko artikulacijo. S tem sproščajo intenzivnost svojega doživljanja v gotovih trenutkih in položajih. V mnogih primerih jih je mogoče celo razumeti.

Normalno je treba priznati, da je živalska inteligenca toliko večja, čimbolj se približuje človeški. Tako lahko istovetimo inteligenco celo z besediščem — vsaj na daljavo. Gre za sistem povezovanja, ki olajšuje sporazumevanje.

Ena izmed poglavitnih človekovih značilnosti, ki podkrepljuje občutek superiornosti nad živalmi, je nadutost oziroma oholost. Skoraj instinktivno presojamo in vrednotimo živali zgolj po koristih, ki jih imamo od njih. Če ima žival malo ali več lastnosti, ki lahko koristijo človeku, jo uvrstimo v razred podrejenih nižjih bitij. Toda

ali je to objektivna sodba? Res je npr., da ptič ne more slediti arhitektonski sliki in jo interpretirati, toda res je tudi, da nima te potrebe, ker ima sposobnost zgraditi si lastno gnezdo z operacijo, ki ji ne bi bil kos marsikateri arhitekt. Že leta in leta ta fundamentalna oholost poraja študije o sistemu povezave med živalmi. Mnenje inteligentnih ljudi je bilo, da živali ne uporabljajo niti ne razumijo človeškega jezika, ker si nimajo kaj prida povedati.

To pojmovanje danes lahko zanikamo in celo zavržemo, saj spada v isto razpredelnico kakor »orangutanski davek«. Ni namreč malo živali, ki so razvile skoraj tako kompleksne povezave kakor človek.

Te besede smo vzeli iz uvoda znamenite knjige Billa Gilberta z naslovom Kako se povezujejo živali, ki je zbudila veliko pozornost po vsem svetu. Povzeli smo jih zato, ker podajajo v nekem pogledu sintezo tistega, kar naj bi predstavljalo odnos sodočnih učenjakov do živalskega sveta.

Človek je rezultat dolgega naravnega razvoja. To je bil

vedno njegov zadnji smoter. Z drugimi besedami: Človek je bitje, ki je doseglo s časom najvišjo stopnjo razvoja. Vse druge vrste živih bitij so v svojem evolucijskem procesu ostale daleč za njim.

Ta koncept z globokimi koreninami, ki segajo daleč v religijo in filozofijo, danes ni več docela nesporen in nedotakljiv. Živali imajo namreč pred seboj popolnoma drugačno pot evolucije kakor človek. Mravlja je npr. popolna v svoji mravljični podobi. Njena prilagojenost okolju, v katerem živi, je popolnoma izenačena z njeno fizično resničnostjo. Taisto lahko trdimo za veliko večino vrst, ki puščajo ob strani le nekatere »žive fosile«, kakor so želve in hrošči. Pri tem pa je izključitev nezakonita, kajti če so te vrste ostale nespremenjene milijone let, menimo, da so dosegle višek popolne prilagoditve ambientu. Prav to pa je tisto, kar jim je omogočilo, da so se prebile skozi čas do današnjih dni.

(nadaljevanje prihodnjič)

NOVO ŽIVILO

Slišati je kot v pravljici: novo živilo, ki naj bi prišlo na britanski trg že konec tega leta, bo polno proteinov, vsebovalo bo več vlaknastih snovi kot najbolj črn kruh, bo brez holesterola in za nameček bolj okusa kot soja. Nedvomno je med poglavitnimi odlikami tudi to, da bo novo živilo poceni. Obeta se nam torej živilo z

vsemi tistimi odlikami, ki naj bi jih imela idealna hrana, energetsko dovolj bogata in hkrati primerna za zdravo prebavo.

Novo živilo pripravljata s skupnimi močmi vodilni britanski družbi: JCI in RH McDougall. Sirokovnjaki teh dveh družb so odkrili mikroorganizem, ki ga je mogoče usmeriti v proizvodnjo mikroproteinov na bazi sladkornega sirupa, kisika in določenih mineralov. Z ustreznim postopkom lahko dosežemo, da imajo prečni okus piščančjega mesa, kuhane šunke, govedine. Možno je celo izdelati videz pravega mesa. A za razliko od resničnega mesa, ki ga moramo za uživanje skuhati ali pečiti, novega živila ni potrebno dati v lonec. Užijmo ga surovo, saj ne vsebuje nikakršnih bakterij.

Ali je to eden od tistih težko pričakovanih korakov v čase, ko človeštvo ne bo več poznalo grozot lakote?

NEMOGOC

„Vlado, ti si pa res nemogoč. Tri leta se nisva videla, zdaj pa si že po pozdravu začel sitnari okrog tistih tristo tisočakov, ki si mi jih posodil...“

PREPOZNO

— Deset let sem že igralec, pa sem šele zdaj ugotovil, da sploh nimam talenta.
— Pusti vse skupaj in se loti česa drugega.
— Prepozno. Zdaj sem že slaven.

„KENGURUJSKI“ NEDONOŠENČEK

V skromno opremljeni otroški bolnišnici v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije, dva zdravnika že štiri leta preskušata novo metodo v ohranjanju življenja nedonošenčkov. Metoda pravzaprav ni nova, saj je že dolgo v rabi — vendar pri kengurjih, ne pri ljudeh. Dr. Edgar Rey in dr. Hector Martinez sta se sklenila izogniti inkubatorjem, ki jih ni dovolj, poleg tega pa zbuja jo pomisleke tudi zaradi tega, ker dojenčke prikrajšajo za čustveno toplino, ki je stroj ne more dati. Prišla sta na misel, da bi preskusila metodo kengurjev, ki odraščajo v vreči na materinem trebuhu, dokler niso sposobni za samostojno življenje. Nedonošenčke, ki so povezani na golo materino telo, tako da imajo glavo med dojkami, ko so stari dva do petnajst dni. S tem nedonošenčki dobivajo vso potrebno toploto, hrano, slišijo pa tudi bitje njenega srca in vse druge telesne šume, ki so jih vajeni. Gre, skratka, za tako dobro stimulacijo intrauterinega življenja, kot je izvedljivo. Zdravnika imata po štirih letih dovolj statističnih podatkov, ki prepričljivo dokazujejo, da je njuna metoda uspešna, saj je doslej preživel 95 odstotkov njunih „kengurujskih“ nedonošenčkov. Vsekakor so bili doslej rezultati dovolj prepričljivi, da je UNICEF sklenil tudi finančno podpreti njun projekt in ga že poskuša vpeljati v drugih nerazvitih državah.

KAKO SE ZNEBITI STRUPENIH ODPADKOV

Ladja Apolon I, ki se zaenkrat še brezdelno ziblje v pristaniških vodah Port Newarka, se ponaša z imenom starogrškega boga lepote in harmonije, čeprav njen namen ni povsem povezan s tema vzvišenima pojmovoma. Gre namreč za najnovejšo in najmodernejšo smetarsko oziroma zažgalno ladjo, na kateri naj bi uničevali strupene snovi in odpadke. Za ekološke je še posebno zanimiva, saj ponuja enega od odgovorov na vse bolj pereče vprašanje, kaj storiti s številnimi strupi, ki nastajajo dan za dnevom v gospodarstvu in drugih dejavnostih, niso pa primerni za zakopavanje. Predvsem gre za pesticide, benene, pline, tekoče aktivne kemikalije in druge odpadne snovi. Na ladji naj bi jih tam zažgali v neškodljive sestavine.

Sama zamisel o takšnih ladjah ni nova. Nekaj jih je že plulo v arktične vode in tam opravljalo svoj nevarni posel, vendar se je izkazalo, da niso dovolj varno narejene. Niso bile zaščitene pred morebitnim izlitjem strupenih snovi, sežigalne komore niso dobro delovale in bila je resna nevarnost, da pri sežiganju strupenih odpadkov nastanejo še bolj strupeni dioksidi.

Apolon I je zgrajen tako, da je kos svoji težki nalogi. Ima dvojen trup kot dodatno zaščito ob more-

bitnem izlitju strupov iz katerega od 12 tankov, kolikor jih ima na razlagajo za prevoz. Poleg tega posebne računalniško vodene elektronske naprave ves čas natančno merijo višino gladine strupenih snovi v tankih in takoj alarmirajo posadko, če obstoji sum, da tank pušča. S tem naj bi bil zagotovljen varen prevoz strupov na mesto sežiga.

Tudi sam sežig v novih sežigalnih komorah poteka popolneje. Iz

tankov črpajo strupene odpadke v sežigališče, kjer se strupi v hudi vročini razkrojijo v paro, ogljikov dvokis in vodikov klorid. Istočasno pa v tank, iz katerega črpajo strupene odpadke, dovajajo dušik, da preprečijo samovžig v tanku.

Po ninenju mnogih ekologov je takšen način odstranjevanja nekaterih strupenih odpadkov primeren, vendar priznavajo, da še ni povsem raziskan vpliv, ki bi ga stalno delovanje smetarskih zažigalnih ladij imelo za morje in ozračje. Kemiki sicer pravijo, da bi morje dim in ostanke sežiganja zlahka „prebavilo“, vendar previdnosti ni odveč. Zastrupitve so dandanes katastrofalne, strah pred njimi pa zaradi žalostnih izkušenj še kako opravičen. Zaradi vsega tega je iskanje najboljše načina odstranjevanja strupenih odpadkov še kako potrebno. Upajmo, da pomeni Apolon I res dobro rešitev.

SEDEŽNA GARNITURA KSENIJA

od 21. januarja

10% POPUST

brest

V VSEH TRGOVINAH S POHIŠTVOM IN V SALONU BREST

Izdajalska darila

Trgovci v sosednji Italiji so zdaj že potegnili črte pod bilanco nakupovanja ob božičnih in novoletnih praznikih. Rdečih števk nimajo, tisti, ki so dobri prodajalci, pa imajo najbrž kar lep dohodek. Znani so pač prodati, kar so imeli. Po pisanju v italijanskih časopisih lahko sodimo, da so dobri prodajalci tudi pravi psihologi. Poglejmo nekaj zapažanj, ki razkrivajo prikrita življenja kupcev.

Po spoznanjih trgovcev se da hitro ugotoviti, ali moški kupuje darilo ženi ali ljubici. In če to prodajalec ve, bo znal hitro prodati pravo stvar. Moški se ozira za majhnimi, a dragimi darili, zaviti mi v čim manjši paketek, kadar izbira darilo za ljubico. Ko pa išče darilo za ženo, pogleduje po velikih stvareh, ki naj bodo v čimbolj vidnem in velikem zavoju, da bo kaj videti pod družinsko novoletno jelko, medtem ko bo darilec za

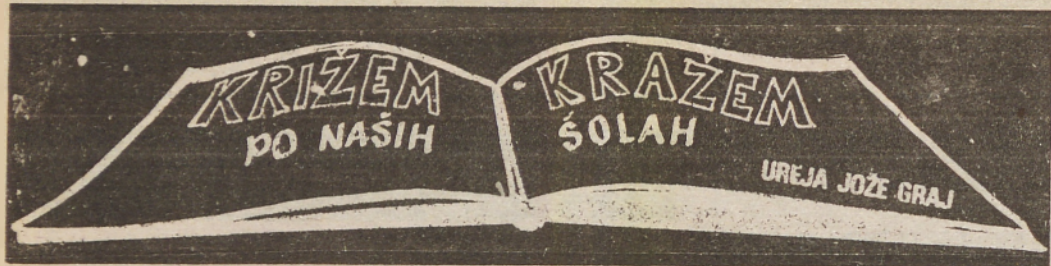
ljubico varno počivalo na dnu kakšnega žepa.

Enako se razkrijejo tudi ženske, ali nakupujejo darila za moža ali ljubimca, le da so pri kupovanju daril za ljubega izven zakonskega plota zelo darežljive. Posebno priljubljeno darilo je bil zadnje praznike zlat ključ (do srca in do stanovanja, kjer se ljubince sestajata).

Pri nas trgovcem ni potrebna psihologija: prodajo, kar imajo, če imajo.

NA CESTI

— Tak nesramnež! Najproje bi me skoraj povozil, potem pa je vpil za mano, da sem osla...
— A to pobilje pozna?

OČE MI JE PRIPOVEDOVAL

Moj oče je bil med vojno še otrok. Vseeno se dobro spominja nekaterih dogodkov, ki so mu ostali v spominu.

Proti koncu vojne so prišli v M. Sobotu ruski vojaki. Našim partizanom so pomagali prepoditi sovražnika.

Neki prijazen oficir in več vojakov, med njimi tudi kuhar, so stanovali pri očkovih starših. Očka se je zelo rad smukal okoli njih. S

kuharjem sta hodila na travnik nabirat kislico, ki so jo vojaki zelo radi jedli. V prostem času so igrali tudi nogomet. Toda žal z žogo iz cunj. Prave nogometne žoge ni imel takrat nihče. Kuhar je očku obljubil, da ko se vrne iz Nemčije, mu prinese žogo.

Nekega dne so se vojaki odpeljali z velikimi kamioni. Dolgo jih ni bilo nazaj. Očka je že pozabil na obljubljeno žogo.

Neko jutro, ko je prišel na vrt, pa je pod nogami zagledal lepo, sicer ne novo nogometno žogo. Zelo zelo se je razveselil. Skoraj ni mogel verjeti, da je to res.

Ponoči, ko so se vojaki vračali, mu jo je kuhar vrgel pred vrata. Ni pozabil nanj. Oče se ga še danes spominja in nikoli ga ne bo pozabil.

Barbara Toth, 4. c
OŠ Edvard Kardaš
Murska Sobota

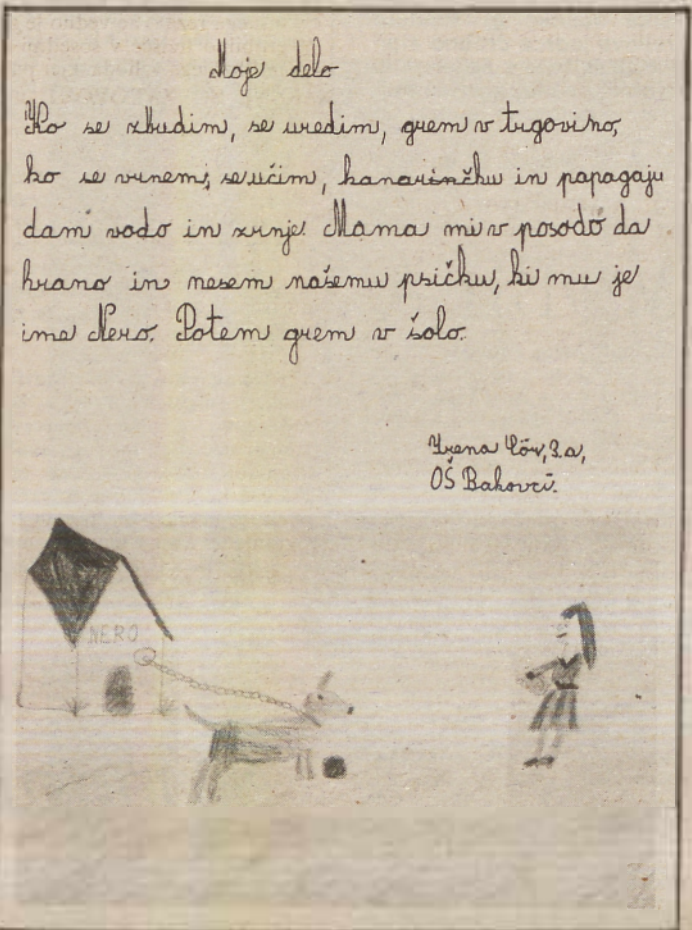
Moje počitnice

Počitnice sem preživel pri teti v Ljubljani. Dnevi so mi minevali hitro, ker sem doživela veliko novega.

Teta stanuje v eni izmed velikih stolpnic. Najraje sem gledala skozi okno in opazovala mimo-idoče. Na asfaltiranem dvorišču se je vsak dan zbralo veliko otrok. Kiso stanovali v bližini. Imajo lepo igrišče. Sestro in sestrično sva se jim večkrat pridružili. Tako sem spoznala več novih prijateljev. Zanimivi so bili tudi sprehodi po mestu. Teta je pazila na naju s sestro, da se nama ne bi kaj pripetilo. saj nisva bili vajeni takšnega prometa. Vsepošod avtomobil in hiteči ljudje. Kar oddahnila sem si, ko so se zaprla za menoj vrata v stanovanju. »Če bi živel v mestu, bi se kmalu privadila tudi hrupu,« mi je zatrjevala teta.

Ko se sedaj spominam na počitniške dni, mi je žal, da so tako hitro minile. Želim si, da bi naslednje počitnice spet preživel pri svojih sorodnikih.

Jana ROJS
OŠ JOŽE KERENČIČ
GORNJA RADGONA

SREČANJE Z JUNAKOM IZ KNJIGE

Večkrat se zgodi, da berem kako knjigo, ki je tako zanimiva, da jo nesem s sabo v posteljo. Nemalokrat pa tudi zaspim ob njej, naslednji dan pa niti ne vem, kaj sem brala.

Nekoč sem vzela v roke knjigo pravljic o čarovnicah, o govorečih živalih, pa o čudežnem prstanu... Z njo sem zlezla v posteljo. Postala sem zaspala, zato sem knjigo odložila na nočno omarico. Živo sem si predstavljala, kako bi bilo, če bi imela čudežni prstan. Samo zavrela bi ga in že bi se pred mano prikazale vse mogoče in nemogoče stvari tega sveta. Ali če bi imela govorečega psa. Potem mi ne bi bilo dolgčas. S to mislijo sem zaspala.

Znašla sem se na široki ravnini, okrog mene so cvetele rože, na drevju pa so zorela jabolka. Utrgala sem eno. Na vejah so sedele vrane in klepetale. Prišla sem do gradu. Grajska vrata so bila na stečaj odprta, zato sem vstopila. Na dvorišču so se gnetli

psi in mačke, miši in ptiči. Vsak je opravljal svoje delo.

„Pozdravljena, naša kraljica,“ so zagnali vik in krik, še preden sem lahko spregovorila. Zvedela sem, da so bili prej hlapci in dekle, vendar jih je hudobna čarovnica začarala v živali.

Črna mačka me je odvedla v prostorne sobane. Nikjer ni bilo žive duše. Palača je bila razkošno opremljena. V Zlatih oblačilih sem sedela na kraljevem stolu. Obkrožali so me ministri in svetovalci — psi.

Naslednji dan se mi je predstavila papiga Čuri-Muri ter mi povedala, da pride hudobna čarovnica in če jo ugonobim, bodo vsi rešeni. Dala mi je jabolko in mi razložila, kaj naj storim. Potem je izginila.

Kmalu zatem je priletela ptička in mi sporočila, da prihaja strašna čarovnica. Prestrašila sem se.

„Lepo vreme imamo, kajne?“ je rekla.

„Seveda, oh tetka, izvolite se-

sti,“ in ponudila sem ji najlepši in najudobnejši sedež.

„Draga tetka, postrežite si no, po naporni poti ste potrebni okrepčila,“ sem se ji priključila.

Ponudila sem ji jabolko, ki mi ga je dala papiga.

„Mm, kako dobro je...“ je zamrmrala in se mrtva zgrudila. Spremenila se je v črn prah, ki ga je veter odnesel skozi okno.

„Hura!“ sem poskočila visoko v zrak,“ zdaj smo rešeni! Hura!“ In res — na dvorišču so se sprehajali hlapci in dekle. V dvoranah pa ministri. Vsi so se mi sretni zahvaljevali. Skozi okno sem opazovala čudovito pokrajino, družbo pa mi je delala papiga Čuri-Muri.

Nenadoma se je vse razblinilo. Spet sem bila v svoji sobi, na omarici je ležala knjiga, namesto Čuri-Muri pa je na moji rami sedela muca in me opomnila, da moram vstati.

Elizabeta ŽIŽEK, 7. b
OŠ Štefan Kovač
TURNIŠČE

Ostal je le spomin

Vse to, na kar je ostal je lep spomin, se je dogajalo, ko sem bil na počitnicah v Nemčiji.

Ko je očka nekega večera prišel z dela, nas je vprašal, če bi šli v zabavni park. Vsi smo seveda bili za. Ko smo prispeli, nismo našli mesta za parkiranje, zato smo morali parkirati skoraj 2 km v stran. Sestro sva komaj čakala, da smo prispeli v park. Tam je bil res pravi vrvež. Bilo je toliko ljudi, da smo morali našega psa nositi, drugače bi ga pohodili.

Zabavni park je bil zelo velik. Proti koncu smo videli pravo stvar za zabavo. Bila je »divjevodna pot«, saj je zares vodila po divjih vodah, ko je kateri drvak prišel iz predora, je prišel pod umeten dež in nato po nekaj ostrih ovinkih v jezero, kjer se je vstopalo in izstopalo.

Očka je nagovarjal še mamo in sestro, če bi se peljali, pa si nista upali, ker so vsi, ki so prišli z vožnje, bili mokri. Midva z očkom pa ob tem nisva izgubila poguma in sv šla na to vožnjo. Bila je res divja. Ko smo prišli v predor, se je pot po nekaj ovinkih strmo vzpela in takoj padla. Pot navzdol ni bila ravo prijetna, saj smo se kar nekajkrat sprhali in vozili smo se po takih ovinkih, da se mi je želodec obračal. Komaj smo prišli na svetlo, smo pod kotom 50 stopinj čofnili v strugo, ki je bila precej hitra. Ko smo prileteli v strugo, je voda tako brizgnila, da smo se zmočili do kože. Ko smo pa prišli v ovinke in brzice, smo dobili še dve prhi. Vse skupaj pa se je umirilo v jezeru, kjer smo izstopili. Tam smo dobili še brisače, da smo se koliko-toliko obrišali od vseh teh prh.

To je bil moj najlepši dogodek v počitnicah, na katerega je ostal na žalost samo spomin.

Branko Bolcličar, 7. c
OŠ E. Kardaš
Murska Sobota

Živim na urejeni kmetiji

Doma sem v Slaptincih. Na srednje veliki kmetiji nas je pet članov družine: ata, mama, sestra, brat in jaz.

Čeprav sem stara 13 let, že moram pomagati pri delu. Kadar očeta ni doma, midva z bratom nakrmiva živino, čeprav je je okoli 45 glav. Mama medtem molze krave. Mleko odpeljemo k sosedovim v zbiralnico. V hlevu nimamo težkega dela, saj je hlev nov in sodobno zgrajen. Pred tremi leti smo zgradili tudi novo hišo. Pri delu smo vsi pridno pomagali, da bi se čim prej vselili. Sedaj smo srečni, ker se nam je ta želja izpolnila. Pri nas doma smo srečna družina. Ko pride sestra ob koncu tedna domov iz Maribora, si imamo veliko povedati. Ona zelo pogreša življenje na deželi, zato ne želi ostati v mestu. Kako srečna sem, da živim vedno na svežem zraku, kjer tudi ni tako enoličnega dela kot v tovarnah. Ko bi se tudi drugi zavedali, kako lepo je na kmetiji, ne bi bilo toliko žalostnih in onemoglih staršev, ki komaj čakajo, da jih pridejo otroci obiskat, ker so se odselili v mesto.

Pri vsakem delu tudi jaz pridno pomagam. Ko je moj oče lani dobil priznanje in pokal za plemenske telice, sem bila zelo vesela, saj sem jih včasih nakrmila tudi jaz. Oče hrani tudi zlato medaljo, ki jo je dobil v Novem Sadu. Ponosna sem na svojega očeta, ki ni zgrešil poklica. Z veseljem dela na kmetiji, pa naj bo delovni dan včasih še tako dolg. Želim si, da bi naša kmetija imela vedno tako dobrega gospodarja, ki bo kmet tudi s srcem. Tudi moja mama je prava kmetica. Poleg gospodinjstva pomaga očetu pri vseh delih.

Bernarda Gregorec, 7. a
OŠ Videm ob Ščavnici

GIDOS Lendava, n. sol. o.,
komisija za delovna razmerja

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

OBJAVLJAMO

naslednja dela in naloge:

1. KV teracerja, 3 delavci,
2. KV zidar za delo v cementninarski delavnici, 2 delavca,
3. KV mizar, 2 delavca,
4. KV vodoinštalaterja, 1 delavec,
5. skupinovodja v org. enoti Mizarstvo,
6. vodenje org. anote Vodoinštalacija — Vodovod.

Pod 1., 2., 3., 4., je pogoj končana poklicna šola oz. IV. stop. usmerjenega izobraževanja.

Pod 5. je pogoj VKV mizar ali lesarski tehnik.

Pod 6. je pogoj inž. hidrotehnike ali ustrezná srednješolska izobrazba.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati vložijo v roku 8 dni od dneva objave oglasa na naslov: GIDOS Lendava, Partizanska 93.

ljubljanska banka

POMURSKA BANKA
MURSKA SOBOTA

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

OBJAVLJA

za potrebe PE Ljutomer in OE M. Sobotá

naslednja dela in naloge:

1. Opravljanje poslov potrošniških kreditov v PE Ljutomer
2. Čiščenje poslovnih prostorov v OE M. Sobotá
3. Pripravnik z visokošolsko izobrazbo ekonomske smeri v gospodarsko-računskem sektorju v OE M. Sobotá

Poleg splošnih pogojev pričakujemo od kandidatov:

pod 1. ekonomsko srednjo šolo in eno leto delovnih izkušenj,
pod 2. osnovno šolo in tri mesece delovnih izkušenj
in pod 3. ekonomska fakulteta ali VEKŠ — II. stopnja.

Delovno razmerje se sklène za nedoločen čas z 2-mesečno poskusno dobo.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: LB Pomurska banka Murska Sobota, Trg zmage 7.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po objavi.

MURA

Organi upravljanja v Tovarni oblačil in perila MURA
RAZPISUJEJO

dela in naloge s posebnimi pooblastili:

1. direktorja tozd Moda Gornja Radgona

Pogoji: Višja šola ekonomske, konfekcijske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj v organizacijah združenega dela.

2. vodje kadrovsko-socialne službe

Pogoji: Visoka šola kadrološke, sociološke ali pravne smeri in 4 leta prakse v kadrovsko-socialni službi.

Kandidati morajo biti družbeno in ekonomsko razgledani ter imeti organizacijske sposobnosti voditi temeljno organizacijo ali strokovno službo.

Prijave, življenjepis ter dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v zaprti ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo“ do 28. 2. 1985 kadrovsko-socialni službi OZD MURA.

INTEGRAL DO GOLFURIST
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE
LENDAVA
Partizanska 14

RAZPISUJE

na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD

dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za dobo štirih (4) let — ni reelekcije:

- a) VODJA POSLOVNE ENOTE LIPA Z OBRATI
- b) VODJA POSLOVNE ENOTE PARK Z OBRATI

Kandidata morata poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

pod a)

- višja ali srednja strokovna izobrazba gostinsko-turistične smeri ali višja izobrazba splošne ekonomske smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri vodenju podobnih obratov,
- aktivno znanje nemškega jezika;

pod b)

- srednja strokovna izobrazba gostinsko-turistične smeri ali KV gostinski delavec,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri vodenju gostinsko-prehrambenih obratov,
- pasivno znanje nemškega jezika.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 10 dneh od objave. O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh.

USLUGE

Fotokopiranje, prepisovanje, razmnoževanje, izdelava nalogovnih strani in vezava raznih skript.

— hitro, kakovostno in poceni, nasproti Diana v Mladinski ulici 4 pri Zdenki Zaplatič.
SE PRIPOROČAMI

INA-NAFTA LENDAVA
TOZD RAFINERIJA

razpisuje

javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

— osebno vozilo GS Citroen, leto izdelava 1979, nevozen, neregistriran.

Izklicna cena je 100.000 din.

Vozilo je pred Trimlinskim skladiščem v Petišovcih.

Javna dražba bo v petek, 15. februarja 1985 ob 11. uri pred Trimlinskim skladiščem v Petišovcih.

Vsi zainteresirani morajo pred dražbo pri blagajni Nafta vplačati 20-odstotni polog, kar bo osnova za udeležbo na dražbi.

Prometni davek plača kupec v skladu z Uradnim listom št. 33/72.

Na podlagi sklepa zbora delovnih ljudi Slovenijales LI Platana DSSS M. Sobotá

razpisujemo

prosta dela in naloge:

— vodje energetskih naprav, vzdrževanja in zaščite pri delu skupnih objektov,

za določen čas.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- končana visoka ali višja izobrazba strojne, elektro ali lesne smeri
- eno leto delovnih izkušenj
- poseben izpit za opravljanje z energetskimi napravami.

Pisne vloge s priloženimi dokazili pošljite na Slovenijales LI Platana DSSS, najkasneje v 8 dneh od objave.

V SKLADU Z NAČRTI IN MOŽNOSTMI

Teče zadnje leto tega srednjeročnega obdobja, zato zdaj že lahko ugotovljamo, kako se v kmetijstvu uresničujejo nekatere naloge, ki smo si jih v Pomurju zastavili v letih 1981—1985. Obveljala bo ugotovitev, da se tako v poljedelstvu kot tudi v živiloreji zastavljeni cilji v glavnem uresničujejo, nekoliko manj ugodni so bili rezultati le v letu 1983, ko je bila proizvodnja v primerjavi z letom poprej celo nekoliko slabša. V živiloreji je do zastojev prišlo že v letu 1982, povsem drugačni pa so rezultati v lanskem letu, ki so pomurski kmetijski proizvedli

tako v poljedelstvu kot tudi v živiloreji občutno več. Žal pa ugotavljajo, da so kljub izredno dobrim proizvodnim dosegljem izredno slabe finančne rezultate, kar je predvsem posledica neurejenih cenovnih razmerij. Za eno, najpomembnejših nalog v letih 1981—1985 so si zastavili pospešitev in izboljšanje poljedelstva in zapišemo lahko, da vse poteka po načrtu. To potrjujejo tudi dosežki. Ki se odražajo zlasti na večji tržnosti pomurskega kmetijstva. Kot smo že zapisali, je izjema le leto 1983, vzroki za to pa so v suši, ki je takrat močno prizadela rastlinstvo.

Naj to ilustriramo z nekaterimi podatki. Pomurski pridelovalci pšenice so v letu 1982 oddali skoraj 22.300 ton tržnih viškov, v letu 1983 je prodaja zaradi slabih pridelkov padla na nekaj več kot 18.300 ton, medtem ko je v lanskem letu dosegla že več kot 26.300 ton tržnih viškov pšenice. Podobno je pri koruzi, kjer so tržni viški v zasebnem in družbenem sektorju leta 1982 znašali skoraj 25.300 ton, v letu 1983 so padli na 24.640 ton, v lanskem letu pa so dosegli že skoraj 26.700 ton. Največji izpad pridelka v letu 1983 so zabeležili pridelovalci sladkorne pese, ki so tovarni sladkorja v Ormožu takrat oddali le slabih 78.900 ton pridelka, v letu 1982 je pridelal znašal nekaj več kot 96.600 ton, v lanskem letu pa kar 112.000 ton. Manj ugodne rezultate so zabeležili pridelovalci krompirja, kjer se tržnost iz leta v leto znižuje. Tako je v letu 1982 znašala več kot 9.900 ton, v letu 1983 8.300 ton in v lanskem letu le še 8.280 ton.

Podobna ugotovitev kot za poljedelstvo velja tudi za živilorejo, kjer pa prihaja do nekaterih razlik v zasebnem in družbenem sektorju. V teh letih je zlasti močno naraščala seja prašičev in brojlerjev, medtem ko sta bili govedoreja in pridobivanje mleka bolj umirjeni. Pri mleku je druž-

beni sektor celo iz leta v leto nazadoval, saj se je količina mleka z 8.883 hektolitrov v letu 1982 znižala na 7.300 hektolitrov v lanskem letu. Vendar pa to zmanjšanje praktično nima nobenega vpliva, saj predstavlja družbeni sektor le 1,5 odstotka v vseh odkupljenih količinah mleka, tega pa so v lanskem letu v Pomurju odkupili dobrih 487 tisoč hektolitrov, največji porast so zabeležili v prašičereji, kjer so leta 1982 spitali 160 tisoč prašičev, v lanskem letu pa se je to število povečalo že na 201 tisoč prašičev.

V Pomurju pa se ne uresničujejo cilji, ki so si jih zastavili v sadjarstvu in vinogradništvu. V letu 1984 so pri obnovi površin celo zaostali, za srednjeročnim planom pa je v lanskem letu zaostala tudi tržna proizvodnja. Da so rezultati v sadjarstvu in vinogradništvu slabši, je vzrok tudi v tem, da ti dejavnosti nista bili v enakem položaju kot poljedelstvo in živiloreja, zato sta se v težjih razmerah tudi slabše razvijali. Najbolj v skladu s srednjeročnim planom so v Pomurju potekale melioracije. To področje je bilo v minulih letih deležno največje družbene pomoči, zato je temu primerna tudi uresničitev plana.

L. Kovač

Z novimi cenami tudi boljše mleko

U dogajanjih na trgu z mlekom nas je seznanil predsednik Skupnosti SRS za mleko Miro Steržaj. Iz družbenih farm, ki redijo krave molznice, že dlje časa opozarjajo, da jim priznane odkupne cene mleka »pridelujejo« izgube. Tem trditvam moramo poznavalci razmer pritrditi, saj je znano, da tačas le še ceni kruha in mleka oblikujemo več ali manj pod »pokroviteljstvom« vse-mogočne administracije, saj sta zelo pomembni za standard naših delavcev.

Drvečega inflacijskega gibanja cen pa ne bo zadržala niti ta skrb, saj se bo mleko podražilo obenem s kruhom v mesecu marcu ali nekaj dni za tem. V Sloveniji so proizvajalci predlagali podražitev od 25 do 30 odstotkov, kar bi po ocenah mlekarjev zadoščalo za kritje stroškov proizvodnje. Višjih podražitev pa po oceni poznavalcev tržišča tačas žepi kupcev ne bi prenesli.

Omeniti je treba, da je v obravnavi predlog, da bi zaradi selekcijskih obvez, upoštevanja norm, strokovnosti, strokovnih poskusov in drugega dražje mleko z družbenih farm, enkrat za vselej rešili v republiških okvirih.

V Sloveniji nad stroški pridobivanja mleka bdi Kmetijski inštitut, ki je ocenil, da bi 30-odstotni dvig cen pokrtil stroške pridobivanja le v zasebnem sektorju.

Seveda bo pri reševanju težav mlekarjev in oblikovanju cen s predstavniki Živilorejske poslovne skupnosti in odbora za mleko sodelovala širša družbena skupnost.

Pri izračunavanju novih cen pa bodo v prihodnje cene odvisne tudi od kakovosti mleka. S Komitejem za tržišče, Skupnostjo za cene in Komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je namreč že dogovorjeno, da bodo proizvajalci na domačem tržišču ponudili za potrebe osnovne preskrbe mleko z 2,8 odstotka tolsče. Ob tem bo na tržišču še mleko s 3,2 odstotka tolsče, po besedah predsednika odbora Skupnosti za mleko Mira Steržaja pa bodo v Mariboru in Ajdovščini, kjer so že vrsto let prodajali polnomastno mleko s 3,6 odstotka tolsče, prodajo tega obnovili.

Boris Hegeduš

Z ZNANJEM DO VEČJE PROIZVODNJE

Razvoj znanosti in tehnologije tudi na področje kmetijstva prinaša vedno nova in nova dognanja. Če želijo kmetijski v korak s temi dognanji, se morajo nenehno izobraževati, prav zima pa je čas, ko imajo kmetje za to največ časa. Zato je v Pomurju že tradicija, da v zimskih mesecih pripravijo predavanja za kmete. Podatki zadnjih let kažejo, da vlada za takšne oblike izobraževanja med kmeti izredno zanimanje, saj se jih iz leta v leto udeležuje več kmetovalcev.

Tudi letos se je izobraževanje kmetov že začelo, kot so nam povedali v največji kmetijski zadrugi — v Panonki v Murski Soboti — so se tu tudi tokrat odločili za dve obliki izobraževanja. Prva, ki je splošna in bo zajela kar njsi krog kmetov, bo seznanjala z vsemi novostmi v kmetijski proizvodnji, predavanja pa bodo pripravili v

vseh večjih vaseh. Poleg teh splošnih izobraževalnih oblik pa bodo pripravili še specializirana predavanja za tiste, ki so se ali se nameravajo odločiti za določeno vrsto proizvodnje. Med temi specializiranimi oblikami izobraževanja so se tokrat odločili za govedorejo in prašičerejo, v poljedelstvu pa se bodo omejili na sadjarstvo in vrtnarstvo.

Na teh predavanjih, ki jih pripravlja društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov, bodo sodelovali v glavnem domači kmetijski strokovnjaki, pritegnili pa bodo tudi predavatelje z nekaterih strokovnih ustanov. Poleg skrbi za izobraževanje kmetov pa v društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov posebno pozornost namenjajo tudi izobraževanju svojih članov, saj si brez tega ne morejo predstavljati učinkovite pospeševalne službe.

L. K.

KAKŠNE SO IZKUŠNJE PRI LANSKOLETNEM IZVAJANJU PROGRAMA PITANJA GOVEJE ŽIVINE ZA IZVOZ?

S primerno tehnologijo do boljše kakovosti

Za program naročene proizvodnje pitane živine za izvoz smo se na ravni sozda ABC Pomurka dogovorili že v začetku leta 1983. Zanj smo se odločili iz dveh razlogov. Na eni strani zaradi tega, ker so potrebe deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala za kmetijstvo znotraj sozda tako velike, da jih z ostalim izvozom ne moremo pokrivati, na drugi strani pa smo ugotovili, da imajo pomurski rejci tako kakovostno govejo živino za pitanje, da ob doslednejšem izvajanju tehnologije lahko v izvozu sodelujemo z veliko večjimi količinami.

Na zunanjem tržišču so možnosti za prodajo naše živine in goveje-ga mesa, tako v obliki tako imenovanega »milanskega reza«, kar pomeni kompenzirane zadnje četrti, kakor tudi izvoz živih živali. Kategorija živega izvoza je bolj problematična zaradi kakovosti, ki jo kupec zahteva, predvsem pa večje količine, iz katerih naj bi si kupec odbral žive živali za izvoz.

Na območju KZ Panonka smo se v glavnem odločili za izvoz »milanskega reza«. Še vedno je za naše proizvajalce najpomembnejše konvertibilno tržišče v sosednji Italiji, s tem da sodelujemo tudi na trziščih Bližnjega vzhoda, kjer pa so možnosti slabše.

KAKŠNE SO KAKOVOSTNE ZAHTEVE PITANE ŽIVINE ZA IZVOZ

Zunanje tržišče, posebno italijansko, postavlja glede kakovosti pitane živine, za izvoz izredno ostre pogoje. Živali naj bi pitali po intenzivnejši tehnologiji, tako da bi biki ob starosti 12 mesecev v poprečju dosegli 490 do 510 kg žive teže, telice pa v poprečju 440 kg. Barva mesa mora biti svetla in živali ne smejo biti obložene s prevelikimi količinami loja. Take zahteve so nam narekovale drugačen pristop k organiziranju pitanja. Bilo je potrebno, da na eni strani Mesna industrija, Kmetijska zadruga in Živilorejsko-veterinarski zavod ter na drugi strani rejec — kooperant sklenejo medsebojno pogodbo o naročeni proizvodnji pitane živine za izvoz. S tako pogodbo se je zadruga obvezala, da bo preskrbela kakovostna teleta za pitanje, vse potrebne koncentrate za pitanje, strokovno službo, Živilorejsko-veterinarski zavod kontrolira izvajanje programa, tako da kontrolira osnovno krmo in dobljene koncentrate ter pitanje. Mesna industrija se s pogodbo obvezuje, da bo preskrbela beljakovinske sestavine za mešanice, ki so potrebne za pitanje in da bo prevzela po dogovorjenem načinu spitate živali po dogovorjeni ceni. Posebna zahteva tega programa je, da je v hlevih polovica bikov in polovica telic.

KAKŠNA JE TEHNOLOGIJA PITANJA ZA IZVOZ

V ta program lahko vključujemo teleta teža od 110 do 120 kg, ali pa tista od 200 do 220 kg.

Rejec-Kooperant, ki podpiše pogodbo o izvoznem pitanju, je obvezan, da za vsako tele, ki ga vključuje v pitanje, uporabi 50 kg TL starterja, 80 kg TL pit. I in 369 kg uree-super. Ob tem mora uporabiti na pitanca še naslednje količine kakovostne osnovne krme: koruzno silažo, seno in seveda določene količine koruze — za celo obdobje pitanja je to 369 kg koruze.

Te količine je rejec obvezen prevzeti in jih pokrmiti, saj le-te količine uporabljene krme dajo kakovost, ki lahko gre v izvoz in za katero mu Mesna industrija tudi jamči višjo dogovorjeno ceno. Zaradi lažjega izvajanja in nadzora je bilo dogovorjeno, da je najmanjše število, s katerim se lahko kooperant vključi v program, 5 pitancev v eni izmeni.

KAKŠNI SO REZULTATI ENOLETNEGA DELA

Najdalj smo pri izvajanju tega programa prišli na območju KZ Panonka. V ta program so bili vključene vse TZO, vendar so, kot bo razvidno iz rezultatov, imeli različen pristop.

V naslednji tabeli navajamo število pitane živine, namenjene za izvoz, ki so ga posamezne TZO preskrbele Mesni industriji M. Sobota v letu 1984:

KZ Panonka TZO:	skupaj živali v pitanju		
	za izvoz	za izvoz v %	
TZO Murska Sobota	3032	543	17,9
TZO Cankova	1559	437	28,0
TZO Petrovci	672	52	7,7
TZO Prosenjakovci	308	107	34,8
TZO Martjanci	639	14	2,2
TZO Beltinci	824	83	10,0
	7034	1236	17,6

Od 7.034 glav živine, ki so jo rejci v tem letu pitali, je bilo spitanih po izvozni tehnologiji 1.236 ali 17,6 %. S programom za leto 1984 smo si zadali, da naj bi dosegli število 1.500, kar bi bilo nekaj čez 20 %. Ta odstotek so nekatere TZO visoko presegle, TZO Cankova jih je spitala kar 28 %, TZO Prosenjakovci 34,8 %, najmanj pa TZO Martjanci, ki je spitala le 2,2 % od staleža, in TZO Petrovci s 7,7 %.

Kakovost spitate živine se poleg drugih kriterijev ocenjuje predvsem po odstotku mesa (tope polovice), ki ga posamezne živali dajo glede na živo težo ob zakolu. Poprečno dajo na našem območju zaklane živali nekaj čez 56 %. Živali, ki so jih pitali za izvoz, pa so dale naslednje klavne dobiti:

KZ Panonka- TZO	skupno štev. za izvoz		moških živali		ženskih živali		% mesa	
	živali		živali		živali		moških	ženskih
TZO M. Sobota	543	387	159	60,5	57,41			
TZO Cankova	437	314	123	59,50	57,77			
TZO Beltinci	83	47	36	56,14	57,32			
TZO Prosenjakovci	107	97	17	58,48	58,68			
TZO Petrovci	52	39	13	57,68	57,00			
TZO Martjanci	14	11	3	60,4	58,24			
	1236	885	351	59,88	57,48			

Odstotek mesa, ki so ga dale živali, spitate po tehnologiji za izvoz, je v poprečju zelo visok, kar dokazuje visoko kakovost živali in pravilnost tehnologije. Ob tem so bili biki ob zakolu povprečno težki 510 kg, telice pa 444 kg.

Ena od glavnih pripomb na lanskoletno pitanje za izvoz je zaradi razmerja med biki in telicami (3:1).

IN KAKŠNI BODO POGOJI V LETOŠNJEM LETU?

Tudi za letos smo se KZ Panonka, Živilorejsko-veterinarski zavod in Mesna industrija dogovorili o reji za izvoz. V letošnjem letu naj bi v KZ Panonka spitali 1.500 glav živine primerne za izvoz. Predvsem naj bi se močneje vključile tiste TZO, ki so v lanskem letu zaostajale.

Mesna industrija se je obvezala, da bo po zajamčenih in dogovorjenih cenah zagotovila potrebne količine vseh sestavin, ki so potrebne pri pitanju za izvoz. Hkrati je sprejela obvezo, da bo za vse živali, ki bodo vključene v ta program s posebno pogodbo, ob prodaji plačala 20 % več za biki in 30 % več za telice, kot bo cena za ostalo mlado pitano živino, ki ne bo vzrejena po tem programu. Rejec in zadruga se morata ob tem obvezati, da bo kakovost spitanih živali primerna za izvoz in da bodo redili polovico bikcev in polovico telic. Živilorejsko-veterinarski zavod, ki bo imel strokovni nadzor, pa bo z laboratorijsko kontrolo koncentratov in superkoncentratov zagotavljal, da bo v krmilih dejansko to, kar mora biti.

Dogovorjeni pogoji, kljub težkim razmeram za pitanje, dajejo realno možnost, da bo zastavljen program v letu 1985 na območju KZ Panonka izpolnjen.

mr. Milan Erjavec

OPOZORILO VINOGRADNIKOM

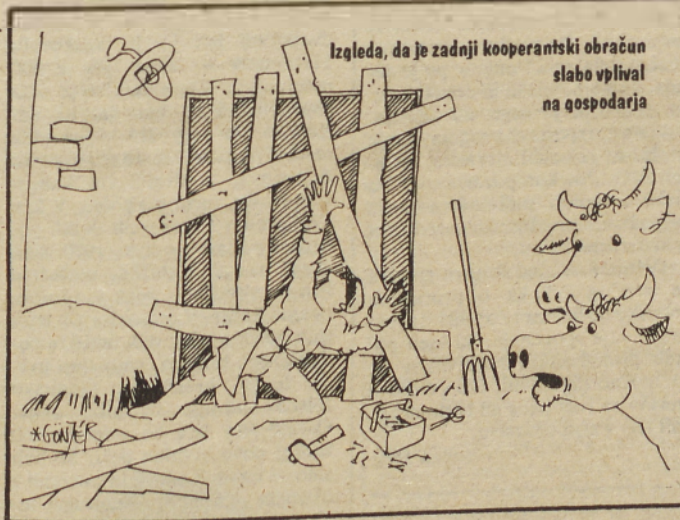
Zimska pozeba je povzročila precejšnjo škodo na vinski trti v podravskem in posavskem vinorodnem rajonu. Po do sedaj znanih podatkih, pregledano je bilo okoli 20.000 oces, je stopnja pozebe različna in se giblje od 10 pa vse do 100 %.

Največ je poškodovanih glavnih zimskih oces ali rodnih brstov. Poškodovana pa so tudi stranska ocesa in enoletni lesi: stržen, opna ali prepona in kambij. Poškodbe so največje v nižjih legah in pri sortah Šipon, žametovka, souvignon, frankinja in drugih. Pozeba je močnejše prizadela vinograde oziroma trse z večjo bujnostjo, saj so ocesa in opne huje poškodovane na debelejših enoletnih rozgah. Ponekod je k večji pozebi prispevala tudi slabša dozorelost lesa.

Zato strokovna skupina za vinogradništvo vinogradnikom priporoča:

1. Z rezjo ne hitimo, saj nevarnost nadaljnje pozebe še ni povsem mimo, trta je v drugi polovici februarja mnogo manj odporna na nizke temperature.
2. V najhujših primerih pozebe zimskih oces in enoletnega lesa bi kazalo z rezjo počakati do brstenja trte.
3. Če ste z rezjo že začeli, priporočamo, da glede na stopnjo poškodovanosti oces in lesa narežete več rodnege lesa, vendar ne s podaljšanimi šparoni, temveč pustite več oces na več enoletnih rozgah, ki izhajajo iz starih šparonov. V tako obrezanih vinogradih bosta potrebni ponovna regulativna rez in obvezna pletev.
4. V mladih nasadih je obvezno počakati z rezjo zaradi morebitne poškodovanosti enoletne rozge.
5. Posebna previdnost je potrebna pri rezi cepičev.

Kmetijski inštitut Slovenije

ARCEOMURKA
KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota o. sol. o.

TOZD SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO

ABC POMURKA — KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
TOZD SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO,
Murska Sobota

objavlja prosta dela in naloge za določen čas od 1. marca do 30. novembra 1985

delavec v sadjarstvu

in sicer:

- za OE Fokovci 8 delavcev
- za OE Kušanovci — Otovci 2 delavca
- za drevesnico Kupšinci 4 delavce

Pogoji:

1. končna osnovna šola.

2. za posamezno OE zaželeno stanovanje v bližnji okolici.

Pismene prijave je potrebno poslati v roku 8 dni po objavi. Prijavljeni kandidati bodo o izidu izbire obveščeni takoj po sklepu zbora delavcev.

Glasba odpira človeku obzorja

„Cilj vsake umetnosti je preprostost. Treba je vtihi ure in ure, dneve in dneve, da ta cilj dosežemo. Z enostavnostjo ne moremo začeti, ker ne moremo začeti s koncem.“

Chopin

Tale globoka misel je bila tudi iztočnica za pogovor s pianistko, pedagoginjo in domačinko Zdenko Novakovo, povod pa bližnji slovenski kulturni praznik. Letošnje leto obeležujejo pomembni glasbeni dogodki: 300-letnica rojstva Johanna Sebastiana Bacha, Domenica Scarlattija in Fridericha Haendla, obenem pa so leto 1985 proglasili za Evropsko leto glasbe.

Zdenka Novakova je prehodila pot, ki je dolga in naporna za vsakega, ki se podaja v svet umetnosti, ki želi spoznati tiste globoke skrivnosti največjih zakladnic kulture. In kakšna je ta pot?

„Mislim, da Chopinov citat — ki je del ankore — dovolj zgovorno pove, kakšna je pot mladega človeka, ki se poda na pot glasbenika reproduktivca. Instrumentalni študiji so dolgi, obstaja pa skupina instrumentov, za katere lahko trdimo, da je njihov študij najdaljši in zahteva tudi največ vsakodnevnih vaj. Med te instrumente vsekakor sodijo godala (violina in violončelo) in seveda tudi klavir. Znan ruski klavirski pedagog Henrik Neuhaus je dejal, da pedagog doseže svoj cilj takrat, kadar postane študentu nepotreben. Mogoče bi ta izrek nekoliko obrnili — mladi glasbenik postane zrel takrat, ko lahko začne sam študirati, oz. kadar ne rabi več direktnih pomoči pedagoga. In s to svobodo se pot mladega glasbenika šele začne. Na njej pa mora začeti uporabljati vsa znanja, ki mu pomagajo pri interpretaciji glasbenih del različnih stilskih obdobij. Ta znanja niso zgolj ozko strokovna, ampak posegajo tudi v druge umetniške zvrsti, kot so literatura, likovna umetnost. Gre za splošno razgledanost, ki marsikdaj interpretu nudi najrazličnejše ideje za izvedbo določenih del.“

Prav Neuhausove besede nakazujejo problem: ko postane nekdo samostojen, s tem se ni rečeno, da je dovolj močan, da se bo znašel v svetu umetnosti. Če je dovolj močan se obrzi, če pa je slab, propade. Kakšne lastnosti mora imeti učenec, dijak, ki se odpravlja na pota umetnosti?

„Po domače povedano, mora imeti glasbo v kosteh. Zavedati se mora, da bo mnogokrat obupal, mnogokrat bo srečen, vendar pa bo ob vsakem času imel občutek, da ga to delo privlači, da je to edino delo, ki mu nudi zadovoljstvo. Na svoji dolgi poti v umetnost je vsak izpostavljen številnim pretresom. Najmočnejši je pretres selekcije. Že na začetku bi se morali zavedati, da jih glasba tako močno privlači, da jim ne bo žal pustiti kakršno koli drugo igro.“

Kaj pomeni v umetnosti (tudi glasbeni) talent?

„Talent pomeni sposobnost učenca, ki se manifestira nekako v idealnem ravnesju med razumskim in čustvenim. Razumski del pridobi študent v glavnem v šoli, čustvena stran pa je prirojena. Potrebno pa jo je vzgajati in oblikovati, tako da ne bo okrnjena, da bodo različna znanja pripomogla, da se razvije do maksimuma, to se pravi, da njegov talent pride do popolnega izraza v interpretaciji.“

V čem išče umetnik smisel dela, ko je na vrhuncu svoje poti?

„Veste, v našem poklicu je tako: veliko morate delati in vse isto, kar je plačilo, bi naj bili redki prebislki, ko se vam zazdi — ampak resnično samo zazdi — da v trenutku razumete, kaj je skladatelj hotel z neko skladbo povedati, kljub temu da mogoče v naslednjem trenutku pomislite, da je možna kakšna

drugačna interpretacija. V umetnosti je na srečo neskončno rešitev. In pravzaprav ta pot dozorevanja, ki se začne s koncem študija, bi naj nekako pomenila iskanje teh najrazličnejših interpretacij, ki so recimo vaše, ampak spet strogo stilsko določene. Pri tem mislim naslednje: Če se človek drži izključno znanja, lahko zapade v akademske vode, če se drži izključno čustev, lahko zapade v anarhijo. Eno kot drugo sta ekstremna in za resnega glasbenika nista priporočljiva. Pravilna mera znanja, pravilna mera čustvenosti je idealno razmerje, ki naj bi bilo moto vsakemu glasbeniku.“

Kakšna pa je razlika v pogledih profesionalnega umetnika in umetnika amaterja?

„Menim, da ima glasba kot umetnost vsekakor odlično vlogo pri oblikovanju človeka. Naj samo za primer navedem, da med mladimi prestopniki ni učencev glasbenih šol. Se pravi, da ima ta umetnost nekakšno moč, ki človeka tudi v najbolj neznanih letih poplemeniti oz. mu odpira obzorja v nekaj, kar je lepo.“

Seveda obstaja razlika med ukvarjanjem z glasbo na amaterski in na poklicni ravni. Menim pa, da če si nekdo zaigra skladbo tudi razmeroma zelo slabo, da to igranje človeku nudi mnogokrat večje zadovoljstvo, kot če bi jo poslušal preko najmodernejših aparatov. Da glasba vpliva na človeka, je že znano iz zgodovine. Vsi bojni pohodi so se začeli z glasbo, vsa proslavljanja in opravila, vse se začela in končala z glasbo. Vsi važni življenjski jubileji, od rojstva do smrti, se začelajo in končujejo z glasbo.

Mislim, da bi morali veliko pozornosti prav v današnjem času posvetiti temu, da bi se več ljudi ukvarjalo z glasbo, ampak kakovostno ukvarjalo z glasbo. Tudi v okviru ljubiteljske dejavnosti bi jim morali nuditi strokovno pomoč, kajti od banalnega do umetniškega je pot izredno kratka.“

Dušan Loparnik

PROBLEM MLADIH JE PRECEJ

Občinska konferenca ZSMS Ljutomer je organizirala enodnevno občinsko mladinsko politično šolo, na katero so povabili predstavnike vzgojno-izobraževalnih osnovnih organizacij, organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti. Politične šole se je poleg članov predsedstva OK ZSMS, predstavnikov DPO in SO občine Ljutomer, sekretarja RK ZSMS Toneta Anderliča udeležilo tudi 38 sekretarjev in mladincev iz omejenih okolij. Najprej so se seznanili z družbenim in gospodarskim razvojem občine v letošnjem letu in oceno političnega stanja, nato pa so na ločenih zasedanjih obravnavali problematiko iz svojega okolja. Problemov je veliko, saj mlade po šolah pestijo najrazličnejše težave, od neaktivnosti zaradi »vozačev«, pomanjkanja in pogostega spreminjanja učbenikov med šolskim letom do težav pri organiziranju zabavnih prireditev po šolah zaradi pogostih izgedov. Zelo

samokritični so bili mladinci iz združenega dela, saj so ugotovili, da bi lahko imeli večjo vlogo in vpliv na dogajanje po posameznih organizacijah združenega dela, vendar pa svoje probleme odpravljajo. Težave imajo tudi zaradi velikih migracij, saj se mladi delavci zaradi težav s prevozom ne udeležujejo sej in sestankov.

Se najmanj težav je pri osnovnih organizacijah po krajevnih skupnostih, saj nimajo prostorskih težav in tudi sodelovanje z ostalimi DPO v občini je dobro, predvsem tam, kjer so v vodstvenih strukturah nekdanji mladinski funkcionarji ali pa so vodstva KS in DPO mlajša.

Ob končni analizi občinske mladinske politične šole je Tone Anderlič opozoril, da bodo mladinske organizacije večji del svojega dela morale usmeriti v priprave na bližnji mladinski kongres in volitve, ki bodo prihodnje leto.

D. L.

SKUPNO ZASEDANJE SKUPŠČINSKIH ZBOROV V MURSKI SOBOTO

Nasloniti se na lastne sile in znanje

Uvod v skupno zasedanje zborov skupščine občine v Murski Soboti so bile nadomestne volitve, ki so jih opravili delegati zborov krajevnih skupnosti. Namesto Rudija Cipota, ki je s preselitvijo iz Murske Sobotice v Predanovce izgubil svojo delegatsko bazo in s tem tudi možnost za nadaljnje vodenje zbora KS, so za novega predsednika izvolili Štefana Antolina. Osrednja pozornost pa je veljala predlogu smernic za družbeni plan soboške občine v srednjeročnem obdobju 1986—1990. Do konca lanskega decembra je bil v široki javni razpravi omenjeni dokument, večino pripomb in predlogov pa je izvršni svet tudi sprejel.

Podrobno obrazložitev pa je na skupnem zasedanju skupščinskih zborov podal član izvršnega sveta in predsednik komiteja za družbeno planiranje Vlado Kerec. Kot ključne cilje in naloge bodočega razvoja soboške občine je opredelil predvsem nadaljnje utrjevanje in poglobljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter političnega sistema socialističnega samoupravljanja. V tem okviru gre za stabilen in dinamičen gospodarski in družbeni razvoj občine, kjer zavzema posebno mesto vključevanje v mednarodno delitev dela in pospeševanje izvoza blaga in storitev. Nič manjšega pomena ni uveljavljanje politike skladnejšega razvoja občine, s posebnim poudarkom na hitrejšem razvoju manj razvitih in obmejnih KS. Poleg tega je potrebno omeniti krepitev akumulativne in reprodukcijske sposobnosti gospodarstva ter odločnejše korake na razvojno-raziskovalnem in inovacijskem področju.

V soboški občini predvidevajo, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju dosegli rast družbenega proizvoda in industrijske proizvodnje za 3,5 do 4 odstotke, kmetijske proizvodnje za 4 odstot-

ke, izvoza za 8, zaposlovanja za 2, produktivnosti pa za 1,5 do 2 odstotka. Na področju družbenih dejavnosti pa imajo prednostno mesto izobraževanje, zdravstvo in raziskovalna dejavnost. V dokaj živahni razpravi so delegati opozorili na številna vprašanja. Tako je delegat družbenopolitičnega zbora Jože Kovač opozoril na nujnost hitrejšega in smelejšega razvoja občine, ki naj bi bil v naslednjem srednjeročnem obdobju vsaj na stopnji povprečne slovenske razvitosti. Po njegovem mnenju pa se moramo v prvi vrsti nasloniti na lastne sile, znanje in naravne danosti. Menil je, da se moramo opredeliti za nove investicije, ki bodo zagotavljale nova delovna mesta za mlade ljudi, za kar je še posebno odgovorna zdajšnja generacija zaposlenih.

Glede na pripombo predstavnikov šolstva, da za družbene dejavnosti ne piše ničesar o samoprispevku, je delegat DPZ Janez Kučan menil, da bo zaradi neuresničitve nekaterih nalog iz referendumskega programa treba sprožiti ekonomske in politične razprave. Zato naj bi v smernice o samoprispevkih, ki jih nameravamo izvesti v naslednjem srednjeročnem obdobju, konkretno zapisali. Delegatka zbora združenega dela Ana Pongrac pa je dejala, da v smernicah ni dovolj zajeto področje javnega obveščanja. Pri tem je izpostavila zagotavljanje možnosti za nadaljnji razvoj lokalnih SJO. Posebno pozornost pa bo treba nameniti tudi informiranju pripadnikov madžarske narodnosti v maternem jeziku.

Delegati so med drugim sprejeli še predlog odloka o proračunu soboške občine za leto 1985. Iz razprave veje spoznanje, da vseh potrebnih proračunskih porabnikov ne bo možno zagotoviti, OD v državni upravi pa tudi letos ne bodo dohajali OD v gospodarstvu.

Milan Jerše

OZS MURSKA SOBOTA

Analiza dobra osnova za načrtovanje

Na zadnjem zasedanju skupščine občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota so delegati osrednjo pozornost namenili obravnavi analize zdravstvenega stanja in oceni razvojnih možnosti ter akcij zbiranja dodatnih sredstev za dograditev kirurgije. Ugotovljeno je bilo, da je analiza zdravstvenega stanja in zdravstvenega varstva prebivalstva, ki jo je izdelal dr. Jože Miklič iz Zavoda za socialno medicino in higieno Murska Sobota, skrbno pripravljena in lahko koristno služi za načrtovanje v letošnjem letu in v naslednjem srednjeročnem obdobju. Zato jo je potrebno temeljito obravnavati v vseh okoliščinah, zlasti pa v samoupravnih in strokovnih zdravstvenih organizacijah. Iz analize je tudi razvidno, da kljub velikemu napredku v zdravstvu, Pomurje še vedno zaostaja za republiškim povprečjem. Delegati so tudi podprli prizadevanja za dodatno zbiranje sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije in menili, da je akcijo potrebno čim prej speljati. Podprli pa so tudi varianto, da je potrebno kirurgijo v celoti opremiti.

F. M.

Sindikalisti na posvetu

Občinski svet Zveze sindikatov je organiziral posvet s predsedniki osnovnih organizacij ZSS o pripravah na zaključni račun. Na posvetu so tudi, da morajo poročila o gospodarskem letu biti pripravljena najkasneje do 15. februarja in da mora biti v njih več vsebine — razumljive za delavce — in manj številčk, ki jih delavci ne razumejo. Poudarili so tudi, da imajo sindikalna vodstva zaključno poročilo pravico zavrniti, če ne bi le-ta upoštevala temeljne usmeritve pri pripravi tega dokumenta.

D. L.

20 let nove šole

Mineva 20 let, odkar so v Črenšovcih zgradili novo šolo in jo poimenovali po velikemu slovenskem literarnem — Francetu Prešernu. Njegovo ime opravičujejo z bogato kulturno dejavnostjo šolskega kulturno-umetniškega društva, ki je tesno povezano tudi z okoljem, tako kot šola v celoti.

Kaj se je v teh dvajsetih letih pomembnejšega zgodilo v življenju in delu črenšovske šole? O tem nam je pripovedovala ravnateljica Anica Dražnikova.

„Res je, letošnji praznik slovenske kulture, 8. februar, praznujemo z 20-letnico nove šole. Osmega februarja 1965. je bila otvoritev nove šolske zgradbe v Črenšovcih in na ta dan smo našo šolo poimenovali tudi po slovenskem pesniku Francetu Prešernu. Hkrati na šoli praznujemo še dva manjša jubileja, in sicer 20-letnico tekmovanja za Kranjčovo bralno značko in izid jubilejne dvajsete

ANICA DRAŽNIK, ravnateljica OŠ France Prešeren Črenšovci.

številke šolskega glasila Črček. Moram povedati, da je bil razvoj šole tesno povezan z razvojem naše krajevne skupnosti. V tem času smo dobili v Črenšovcih asfaltno magistralno cesto, zgradili smo gasilski dom, kjer je potem bila nekaj časa zdravstvena postaja, napeljali vodovod v vseh treh vaseh krajevne skupnosti, zgradili stanovanjski blok, uredili dvorano v Črenšovcih in zgradili nov kulturni dom v Žižkih, kjer je zdaj sicer obrat tovarne Toko, zgradili novo zdravstveno postajo z lekarno v Črenšovcih in še bi lahko naštevali pridobitve. Veliko se je dogajalo seveda tudi v šoli. Pred dvajsetimi leti jo je obiskovalo 511 učencev — danes jih je 200 manj — in v tem času se je učni uspeh izboljšal kar za 14 odstotkov. Nova zgradba je pomenila seveda možnost za razmah novih dejavnosti, predvsem na kulturnem in športnem področju. V letu 1967 smo v Črenšovcih dobili podružnico glasbene šole, 1970. smo uvedli socialno službo, naslednje leto pa vključili v pouk vse šolobvezne Rome. V sedemdesetih letih smo začeli uvajati tudi oddelke podaljšanega bivanja, nato smo uvedli šolsko hranilnico, pionirsko šolsko zadrugo in tako dalje. Osemdeseta leta so prinesla šoli skoraj novo vsebino dela. Še bolj smo se namreč odprli in povezali z okoljem — kmetijsko zadrugo, tovarno, krajevno skupnostjo — in tako imamo sedaj 19 zunanjih sodelavcev, ki tako ali drugače delajo z učenci. Treba je omeniti, da smo lansko jesen pridelali kar 22 ton sladkorne pese na njivi, ki nam jo je dala v najem temeljna zadruga organizacija Črenšovci. Uredili smo tudi šolski sadovnjak. V tem šolskem letu smo uvedli fakultativni pouk kmetijstva. Menim, da naši uspehi nič ne zaostajajo tudi v prometni, zdravstveni, politični in kulturni vzgoji.“

— Kako pa naprej? Kakšne so vaše potrebe, načrti?

„Morda bomo morali več storiti za razvijanje učenčeve samouprave, dvigniti kakovost dela v interesnih dejavnostih, organizacijah in društvih, predvsem pa bo moral biti pedagoški aktiv zelo buden pri vzgoji mladih. Seveda so tudi problemi, neresena vprašanja. Zaradi pomanjkanja učilnic smo morali preiti na dvoizmenski pouk, zelo pa pogrešamo tudi primerno telovadnico. Zato mislim, da bo moralo šolstvo še naprej dobiti v krajevnem in občinskem referendumskem programu prednost. Zelim tudi, da bi se čimprej izboljšalo nagrajevanje prosvetnih delavcev, da bi lahko šolo še bolj opremiti s sodobnimi učili in učnimi pripomočki, če hočemo iti v korak s časom.“

JOŽE GRAJ

DA KULTURA V OZDIH NE BO PRIVESEK

Ugotovitev, da je kultura v zdajšnjem obdobju stabilizacije draga, še dražja pa je nekultura, je prišla jasno do izraza na seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so obravnavali poročilo o razvoju kulturnega življenja delavcev v organizacijah združenega dela. Zato so se zavzeli za spremenjen odnos do kulture, ki ne sme biti privešek v dejavnosti sindikalnih organizacij. Samo delavec, ki bo vzgojen v kulturnem duhu, so poudarili, bo imel pravičen odnos do dela, sodelavcev, družbene lastnine in podobnega. Ob tem pa je obveljala ocena, da delavci kažejo vse večje zanimanje

za razne kulturne dobrine, predvsem pri lastni kulturni ustvarjalnosti in izposojavnju knjig. Kljub temu pa bo treba vložiti še več naporov za pritegnitev večjega števila delavcev. V tem smeri je svet za kulturo pri OS ZSS dosegel v zadnjih letih nadvse dobre rezultate, kot so ustanavljanje vzajemnih knjižnic, odkup umetniških del, izboljšanje prostorskih pogojev za kulturno ustvarjanje itd.

Kot zgledna primera lastne kulturne ustvarjalnosti sta delovna organizacija Mura in UNZ, kar je v veliki meri plod zavzetosti kultur-

nih animatorjev in vodilnih delavcev, ki imajo posluš za kulturo. Ob tem pa so našli tudi nekatere probleme, saj v marsikaterem ozdu nimajo urejenih samoupravnih splošnih aktov glede sodelovanja delavcev v kulturi. Tudi z delovnjem delegatom v interesni skupnosti za kulturo še niso povsem zadovoljni, več pozornosti pa bo treba v prihodnje nameniti tudi boljšemu obveščanju delavcev o kulturnih dogodkih.

Člani predsedstva OS ZSS v Murski Soboti so nato opredelili naloge sindikata pri obravnavanju rezultatov gospodarskega leta na osnovi zaključnih računov. Sklenjeno je, da morajo do 15. februarja poslovojni organi oziroma strokovni delavci pripraviti temeljito poslovno poročilo in nakazati ukrepe za izboljšanje poslovanja delovnih organizacij. Kot so se dogovorili, bo letna seja OS ZSS 14. februarja. Na njej bodo obravnavali poročilo o delu sindikata v preteklem enoletnem obdobju ter poročilo o uresničevanju zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu. Sprejeli so tudi operativni program dela v prvem četrtletju letos in podprli naloge sindikata pri zbiranju sredstev za gradnjo kirurgije v Rakičanu.

J. G.

Milan Jerše

MURSKA SOBOTA

NAJMANJ STORILI ZA VARSTVO OKOLJA

Odbor podpisnikov dogovora o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja v letih 1981—85, ki deluje pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, je preteklo sredo analiziral uresničevanje tega dogovora za minulo leto. Analiza je med drugim pokazala, da je od zastavljenih ciljev še najmanj uresničenih nalog na področju varstva okolja (skupno odlagališče za nevarne snovi, čistilne naprave idr.). Relativno ugodni pa so nekateri kazalci za kmetijstvo (živinorejo, melioracije idr.), čeprav so finančni rezultati slabši, ko smo jih pričakovali — zaradi zaostajanja cen kmetijskim proizvodom oziroma občutne podražitve reprodukcijskega materiala.

Težko bi torej rekli, ali je več uresničenih ali neuresničenih nalog. Vsekakor pa velja ugotovitev, da je dogovor o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja prinesel tudi veliko dobrih rezultatov.

45 komunistov Centra mora reči odločno besedo

Komite občinske konference zveze komunistov v Murski Soboti je na svoji seji pretekli teden ocenil, da so bila vsa stališča in sklepi, ki jih je njegovo predsedstvo sprejemalo o razmerah in dogajanjih na Srednješkem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti, dobronamerno napotilo komunistom Centra in objektivna ocena razmer v kolektivu. Vse do torkove odločitve komiteja so jih komunisti Centra v glavnem zavračali, predvsem pa oporekali oceni, sprejeti v predsedstvu komiteja po novembrski prekinitvi pouka učencev, ki je že dan po tem dogodku zahtevalo odgovornost nekaterih komunistov — predvsem iz vodstva in mentorjev.

Tudi po novembrskih dogodkih in imenovanju skupnega odbora po 368. členu zakona o združenem delu se, čeprav je v začetku kazalo na pripravljenost kolektiva, stvari niso premaknile. Predsednik odbora je na komiteju celo opozoril, da v takšnih razmerah znotraj kolektiva niti ne vidi več prave vloge odbora.

Ker se komunisti s svojim delom v samoupravnih organih in DPO niso dovolj enotno in akcijo vključevali v reševanje problemov, je komitej zadolžil osnovno organizacijo, da to med svojim članstvom v prihodnje zagotovi in dosledno opravi diferenciacijo med komunisti.

Skrupni čas je, da se kolektiv končno začne več ukvarjati z mladimi in da na šoli zagotovi nemoten učno-vzgojni proces. Vzgojnega

zdaj pravzaprav ni, če že učni, kot zatrjujejo strokovna poročila zavoda za šolstvo, ni moten. Čimprej je potrebno opraviti tudi reorganizacijo in se odločiti o drugačni mreži šol, saj naj bi bila sedanja organiziranost Centra glavni vzrok za vse, kar se je v zadnjem obdobju na Centru dogajalo. Vprašanje pa je, ali je res samo to do konca skalo medčloveške odnose, ki so ovira tudi za dobro samoupravljanje. Če naj bi bila približno tretjina pedagoških delavcev takšnih, da si tega naziva ne zaslužijo, potem gotovo ne. Komitej torej komunistom Centra še enkrat dal priložnost za popravni izpit. Članstvo v občinski organizaciji in javnost nasploh pa seveda pričakujejo, da ga bodo uspešno opravili.

I. Benko

AKCIJA ZAKLJUČNIH RAČUNOV

KAJ MORAJO ZVEDETI DELAVCI?

Pod tem naslovom se je zveza sindikatov v Pomurju lotila obsežnih priprav na obravnavo zaključnih računov 1984. Namen te akcije je predvsem v tem, da bodo delavci resnično celovito seznanjeni z rezultati gospodarjenja, ki so jih dosegli v minulem letu. Gre torej za to, da dobijo objektivno predstavilo o vseh pomembnejših dejavnikih, ki so med letom na kakršen koli način vplivali na poslovanje organizacij združenega dela. Nujna pa je tudi podrobnejša informacija o ukrepih in aktivnostih delavcev za odpravljanje motenj v proizvodnem in delovnem procesu. Prav to pa je v zaostrenih razmerah gospodarjenja še posebno pomembno.

Ceprav se je obravnavo zaključnih računov šele začela — rok, da OO ZSS in delavci dobijo ustrezno poročilo od poslovnih organov, je 15. februar — pa se bo verjetno odmaknila od lanskoletnih ocen. Sklepno poročilo SDK je namreč takrat pripisalo krivdo za slabe poslovne rezultate v veliki meri dejavnikom zunaj organizacij združenega dela. Čeprav bi bilo iluzorno pričakovati, da se bodo v združenem delu omejili zgolj na pomenitve pred lastnim pragom, pa se začetek akcije zaključnih računov v naši regiji vendarle veliko bolj kot doslej nagiba v to smer.

V teh razpravah pa se delavci ne bodo mogli izogniti vprašanjem o

poslovanju, likvidnosti, obsegu zadolžitve, kar neposredno vpliva na ustvarjanje in višino dohodka.

Razprave ob obravnavi zaključnih računov se bodo potemtakem morale usmeriti na uresničevanje ofenzivne ekonomske politike, ki mora slediti opredelitvam o zaustavitvi nadaljnjega padanja osebnih dohodkov in standarda. To pomeni, da morajo delavci dobiti odgovore na vsa vprašanja, da bi se lahko resnično tvorno vključili v razprave. Hkrati pa morajo tudi samoupravne interesne skupnosti pripraviti svoja poročila saj bo o njih obenem govor na zborih delavcev. Enotna usmeritev pomurskih sindikatov se kaže tudi v večji pri-

teguivni organov, samoupravnih delavskih kontrol, katerih navzočnost je bila v pretekli obdobju komaj zaznavna. V nobeni osnovni sindikalni organizaciji pa se ne bi smeli ogniti ocene delovanja poslovnih organov, ki imajo v razpravah o zaključnih računih zelo odgovorno nalogo.

Vsekakor morajo biti v ospredju kakovostni kazalci gospodarjenja, nagajevanje po rezultatih dela in ustvarjeni dohodek, čeprav je treba temeljito proučiti tudi strokovno inflacijo, s katero se spopadajo v pomurskem združenem delu. Nikakor pa ne smemo pozabiti na izvozne dosežke in učinkovitost dela, pri čemer so pomembni še primerjalni kazalci s sorodnimi organizacijami. Le takšni podatki omogočajo stvarno načrtovanje gospodarjenja.

Milan Jerše

Skupščina stanovanjske skupnosti

Na seji zbora uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti so delegati prejeli četrti sprejeti pravilnik o merilih in pogojih za pridobitev kreditov in sredstev v skupnosti. Pravico do kredita imajo delovne organizacije, ki niso sposobne oblikovati dovolj sredstev v skladu skupne porabe za načrtovani obseg stanovanjske gradnje, delavci,

delovni ljudje v samostojni dejavnosti in upokojeanci ter invalidi. Najvišji znesek, ki ga lahko dobi delavec za nakup ali gradnjo in prenovu stanovanja, je 20 odstotkov od predračunske vrednosti, oziroma 30 odstotkov za nakup stanovanja. Sprejeti so tudi dopolnilne pravilnike o dodeljevanju stanovanj ter poročilo o reševanju problema mladih družin.

Krog reševanja stanovanjske problematike mladih družin so se dogovorili, da začno z realizacijo sklepa, da se solidarnostna stanovanja vrnejo v fond solidarnostnih stanovanj, tako da delovne organizacije, ki so dale jamstvo in tiste, ki tega niso storile, vključijo te stanovalce v srednjeročni plan in jim rešijo stanovanjske probleme.

J. V.

BOLJSI CASI ZA LJUTOMERSKI TEHNOSTROJ?

Največ težav in skrbi je ljutomerskim gospodarstvenikom v preteklem letu povzročal položaj v največji delovni organizaciji v občini — v Tehnostroju. Da v tej delovni organizaciji ne teče vse povsem gladko, je bilo čutiti že pred koncem leta 1983, težave pa so se začele razkrivati po periodičnem obračunu za prvo četrtletje lani, ko so v poslovanju Tehnostrojeve temeljne organizacije Proizvodnja vozil in kmetijske mehanizacije zabeležili rdeče številke. Te so se nato iz meseca v mesec povečevale in so po devetih mesecih že krepko presegle 240 milijonov dinarjev. Ukrepi, ki naj bi prispevali k razreševanju nastale problematike, niso dali željenih rezultatov, nekaterih pa niti niso uresničili, zato je bil 1. januarja letos v tej delovni organizaciji uveden ukrep družbenega varstva.

Kot nam je v razgovoru povedal Jože Vidovič, ki predseduje začasnemu petčlanskemu kolektivnemu poslovnemu organu, v tem primeru ne gre za tipičen primer ukrepa družbenega varstva, pač pa so le upoštevali določila zakona o združenem delu in na ta način

zamenjali vodstvo delovne organizacije, saj jim z razpisi to ni uspelo. Z uvedbo ukrepa družbenega varstva v Tehnostroju namreč v ničemer niso omejili samoupravnih pravic delavcev, saj vsi samoupravni organi še naprej opravljajo svojo funkcijo.

In kako so se razreševanja težav v tej delovni organizaciji lotili po uvedbi začasnega ukrepa družbenega varstva. Člani kolektivnega poslovnega organa so si že v začetku razdelili delo po področjih ter imeli razgovore s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, vodji služb in vodstvi temeljnih organizacij, kakor tudi z delavci, ki so pokazali pripravljenost za razreševanje težav, saj je v tem vidijo prihodnost nadaljnjega razvoja delovne organizacije, s tem pa tudi zagotavljanje svoje socialne varnosti. Že pred uvedbo ukrepa družbenega varstva je poseben sanacijski odbor izdelal predsanacijski program, ki so ga sprejeli na zboru delavcev in na samoupravnih organih delovne or-

gанизacije, največja pomanjkljivost pa je bila gotovo ta, da v delovni organizaciji sploh niso imeli plana stroškov, in zato tudi niso mogli nadzorovati porabe.

Nasploh so v Tehnostroju v preteklosti premalo pozornosti namenili stroškom proizvodnje in ker niso imeli izdelanih normativov porabe materiala, tudi kontrola ni bila možna. Premalo pozornosti so namenili tudi skladu, ni bilo nadzorovanega odzema, zato je lahko prihajalo tudi do odtujevanja materiala.

Nedosedne so bile tudi inventure materiala in šele z uvedbo stalnih inventur so zdaj začeli reševati te probleme. Za podkrepitev te trditve naj navedemo, da je komisija samo v enem skladišču odkrila za 2,5 milijona dinarjev višjega ena drugega materiala, ki ni več uporaben za proizvodnjo in ga bo potrebno prodati. Nasploh nad zalogami v delovni organizaciji niso imeli pravega pregleda in inven-

in kakšna je po vseh teh težavah prihodnost te največje ljutomerske delovne organizacije? Nekateri dosežki zadnjih mesecev že kažejo, da Tehnostroj ni v brezizhodnem položaju, da pa bo potrebno vztrajati na začrtani poti, sproti pa seveda odpravljati vse pomanjkljivosti, ki se bodo pojavljale.

V decembru so se takorekoč v celoti znebili zaloga gotovih izdelkov, saj jim je z lastnim prizadevanjem in s pomočjo prodajne službe SOZD Agros uspelo v tem mesecu prodati izdelke za 450 milijonov dinarjev, dokaj uspešno pa uresničujejo tudi zastavljen proizvodni program. Če se ne bo zataknilo pri oskrbi s surovinami in če bodo cilje, ki so si jih zastavili s proizvodnim programom, uspeli uresničiti ob zmanjšanju stroškov, potem bi ob normalni prodaji bile ustvarjene vse razmere za reševanje trenutnega težkega položaja v ljutomerskem Tehnostroju. Seveda pa so za obvladovanje vseh teh razmer potrebni v prvi vrsti us-

trezni strokovnjaki, prav tu pa je največja vrzel. Manjkajo jim predvsem ekonomisti, vsi razpisi za ta dela v delovni organizaciji pa ostajajo v glavnem brez odmeva.

Ludvik Kovač

99-KRAT HALO

Krajevna skupnost Turnišče je ena izmed redkih, kjer so rešili problem telefonije. V Turnišču so telefonsko omrežje napeljali že pred leti, v ostalih treh vaseh pa so telefone priključili pred kratkom. V Nedelici imajo zdaj 34, v Renkovich 28 in v Gomilici 37 telefonov. Največ denarja so prispevali naročniki sami, nekaj sredstev pa so namenili iz krajevnega santoprispevka.

S. S.

FRANC ŠADL — dipl. inženir iz Elzrada. Glede na lasne izkušnje, ko sem pač obiskoval sorodnike, vsak človek vidi, da so razmere za delo ljudi, zaposlenih v tej bolnišnici, nenormalni, zato je verjetno skrajni čas, da se nova bolnica zgradi, kar pa ni želja samo zdravnikov in ostalih zaposlenih v bolnici, ampak tudi nas občanov, saj se bo tako raven uslug verjetno znatno popravila. Res je, da je zmanjkalo sredstev, verjetno tudi ne bo problem zbrati dodatna sredstva, da se bolnica zgradi do konca, kajti mnogokrat smo že pomagali in tudi takrat bomo dali, pa če bo enodnevni zaslužek ali kakršna koli druga oblika. Upam pa, da ne bomo zgradili samo stena, kajti — kot vsepoved — tudi v zdravstvu nove stene ne pomenuje nič, če nimajo ustrezne opreme. Verjetno bomo kupili tudi opremo.

Osebnih dohodki zaposlenih so bili v Tehnostroju v lanskem letu izredno občutljiva točka, zaradi njih pa je prišlo tudi do prekinitve dela. Na osnovi dobrih proizvodnih dosežkov in izredno dobre prodaje pa so imeli v decembru tudi večje osebne dohodke, ki so znašali v povprečju 24.280 dinarjev. Tako je v delovni organizaciji imelo zajamčene osebne dohodke le 17 delavcev (v TOZD Servis 3 delavci, v TOZD Proizvodnja 13 delavcev in v DSSS 1 delavec), preučevano na 182 ur (v decembru je bilo le 176 ur) pa so dobili zajamčene osebne dohodke le trije delavci. V Tehnostroju pa menijo, da so še možnosti za povečanje osebnih dohodkov, vendar se bodo ti lahko povečali le z ustvarjanjem večjega dohodka.

organizacije, prav tako pa tudi na občinskem izvršnem svetu. Ta predsanacijski program sicer nakazuje problematiko in delno tudi poti za odpravljanje, vendar je že pokazal nekatere pomanjkljivosti. Dokaj dobro se namreč loteva reševanja finančne in stroškovne problematike v delovni organizaciji.

Po uvedbi začasnega ukrepa družbenega varstva pa so v Tehnostroju ugotovili še številne druge pomanjkljivosti, ki so v veliki meri prispevale k težavam, v kakršnih se je znašla ta delovna organizacija. Naj omenimo le nekatere in je nanje novo vodstvo že opozorilo.

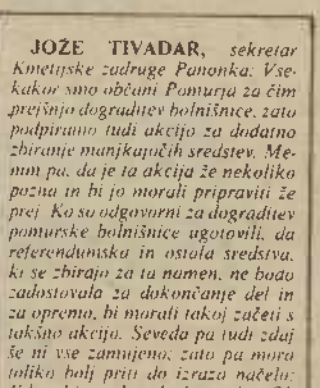
V preteklosti so v Tehnostroju tako rekoč povsem zanemarili nekatere informacijske tokove, saj, denimo, na ravni delovne organizacije niso zbirali podatkov o proizvodnih dosežkih, gibanju delovne sile, nabavi in prodaji in podobne podatke, ki so nepogrešljivi za uspešno poslovanje. Prodaja ni bila usklajena s planom

turna komisija je ugotovila, da je v skladiščih veliko polizdelkov, ki jih ne bo možno več uporabiti, saj so iz opuščenega proizvodnega programa in jih bo treba odpisati. Vrednost teh polizdelkov znaša kar 22 milijonov dinarjev.

Držala bo tudi ugovoritev, da je v Tehnostroju še vedno preveč ljudi zaposlenih na režijskih delih, saj je število režijskih in proizvodnih delavcev enako, takšnega razmerja pa seveda ne more vzdržati nobena proizvodnja. Zmanjšanje režije je zato eden od bistvenih pogojev, ki naj bi prispevali k odpravljanju težav, nasploh pa bo varčevalnim ukrepom veljalo v prihodnje največ pozornosti. Od tega, kako bodo uspeli obvladovati stroške proizvodnje, k temu pa bodo morali svoj delež prispevati vsi zaposleni, bo namreč v največji meri odvisen poslovni rezultat v prihodnjem obdobju. Večjo vlogo pa bo morala odigrati tudi avtomatska obdelava podatkov, zato so se že dogovorili z delovno organizacijo Mura za pomoč na tem področju.

ŠTEFAN HORVAT, direktor TZO Murska Sobotica: Podpiram gradnjo kirurškega oddelka pomurske bolnišnice, saj ta zdaj dela v zares nemogočih razmerah. Podpiram tudi akcijo za dodatno zbiranje sredstev, saj vem, da če sami pri tem ne bomo sodelovali, ne moremo sicer trditi, da je v tem primeru solidarnost širše družbe povsem odpovedala, saj smo za gradnjo dobili tudi solidarnostna sredstva iz republike, postavila pa se mi vprašanje, ali je ta obseg solidarnosti realen. Na razvitihi območjih je gradnja podobnih objektov namreč veliko lažja, pa tudi ljudje so materialno pri tem manj obremenjeni. Pri nas, ki v pretekli meri še vedno spadamo med manj razvite, pa se že tako ali tako zbiramo manj sredstev, poleg bremenoma nam razvija pa nas bremenijo še večji prispevki. V kakor pa podpiram gradnjo bolnišnice, ki ne bo služila le nam, pač pa tudi našim prihodnjim rodovom.

JOŽE TIVADAR, sekretar Kmetijske zadrage Panonka: Vsekakor smo občani Pomurja za čim prejšnjo dograditev bolnišnice, zato podpiramo tudi akcijo za dodatno zbiranje manjkajočih sredstev. Menim pa, da je ta akcija že nekoliko pozna in bi jo morali pripraviti že prej. Ko so odgovorni za dograditev pomurske bolnišnice ugotovili, da referendumska in ostala sredstva, ki se zbirajo za ta namen, ne bodo zadostovala za dokončanje del in za opremo, bi morali takoj začeti s takšno akcijo. Seveda pa tudi zdaj še ni vse zamujeno, zato pa mora biti bolj priročno izražati načela: Kdor hitro da dvakrat da. Oh vsakodnevnih področjih bi kakršna koli adaljanje pri zbiranju sredstev imelo slabe posledice. Zato sem tudi dejal, da bi z akcijo morali začeti že prej, saj bi s istimi sredstvi takrat veliko več naredili, pa tudi občani bi takrat še lažje prispevali sredstva. Ne smemo namreč pozabiti, da življenjski standard še naprej pada.

JOŽE LAINŠČAK iz Rudenske: Mislim, da je treba funkcionalno zaključiti vsi bolnišnični kompleksi, dograditi kirurški blok, ga opremiti in tako zagotoviti hospitalno-medicinsko osnovo. Pomurje ni prav gotovo rabi in v tem okviru je nujno dopolniti še hospitalno-ambulantni del za nekatere bolezni kot so kožne, ledvične in podobne. Glede sredstev žalosti ugovoritev, da bomo sfinalno delež morali dati Pomurju sami. Prepričan sem, da bi akcija solidarnostnega zbiranja dodatnih sredstev med ljudmi našelala na dober odziv, saj je navedenemu zdravju osnoven predpogoj za človekovo delo in ustvarjalnost. Seveda se bom tudi sam pridružil tej solidarnosti. V naši krajevni skupnosti v Murski Soboti, kjer stanujem, smo se že dogovorili, kako se bomo skupili v akcijo. Sledim pa, da bi moral imeti osrednji gradbeni odbor za razvedrilo kirurške oddelke razčlenjene podatke o sredstvih, kajti parcialna gradnja preveč stane.

Zelje uskladiti Z možnostmi

Teče zadnje leto tega srednjeročnega obdobja, zato je skrajni čas, da ugotovimo, katerih nalog nismo uresničili in kaj letos še lahko nadoknadimo. Iz analize uresničevanja nalog, ki so bile sprejete z dogovorom o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja v letih 1981—1985, izhaja, da vseh nalog niso uresničili, sama analiza pa tudi ni popolna, saj ne zajema vseh področij. Res je sicer, da naj bi bila v tem dokumentu zajeta le tista področja, ki so skupna za Pomurje, vendar tudi tu dogovor ni dosleden. Že med njegovim nastajanjem je namreč čisto prihajalo do sprememb, saj so v posameznih občinah zagovarjali svoje interese, zato vključuje tudi nekatera področja, ki morda niso skupna za regijo. Te izkušnje bo zato potrebno upoštevati pri sestavi podobnega dokumenta za novo srednjeročno obdobje, aktivnosti za njegovo pripravo morajo steči čimprej, v skupne plane pa je treba vključiti res le tisto, kar je skupnega pomena za pomursko regijo.

Ko govorimo in načrtujemo skupne osnove za nadaljnji razvoj, seveda ne bi smeli mimo materialnih možnosti, saj, če teh ne bo, bo vse ostalo le zapisano na papirju in bomo po koncu srednjeročnega obdobja lahko le ugotavljali, da ciljev nismo uresničili. Vsekakor pa moramo biti pri skupnem načrtovanju tudi realni in ne vnašati v ta dokument nalog, ki jih ni moč opraviti.

V dokumentu o skupnih razvojnih planih Pomurja bo treba v prihodnjem obdobju v večji meri vgraditi skupna vlaganja, saj smo o tem doslej vse preveč le govorili, konkretnih rezultatov pa takorekoč ni bilo. Večjo pozornost pa bo treba posvetiti tudi kadrom, saj si brez teh prav tako ni moč zamišljati hitrejšega razvoja v regiji. Predlog, da naj bi v prihodnje v skupni razvojni dokument vključili tudi zavod za ekonomiko in urbanizem, bi zato kazalo proučiti, prav tako pa ne kaže zavreči ideje o ustanovitvi skupne razvojne službe, iz katere bi lahko tudi izbirali vodilne delavce-tako za gospodarstvo kot družbenopolitično delo. Prav na tem področju je namreč v Pomurju trenutno največja vrzel, zato bi kazalo idejo podpreti.

L. Kovač

naši kraji in ljudje

VARLJIVA VERŽEJSKA ZIMSKA IDILA

Lepo spluzene ceste in očiščene poti, kadeži se dimniki, predvsem pa snežna belina dajejo vsakemu kraju in naselju tisto čudovito zimsko-idilčno podobo spokojnosti in mira. A ta slika je lahko tudi varljiva. Miroje namreč samo narava. Ljudje pa so delavni in venomer kaj snujejo, pripravljajo. Tako je tudi v Veržju. Kljub temu da so lansko leto prejeli dve visoki in pomembni priznanji: turistična zveza je Veržje ocenila kot najlepše urejen turistični kraj, zvezna konferenca SZDL Jugoslavije pa je Veržencem podelila priznanje za krepitev samoupravljanja v letih 1981—85 in dvig družbenega standarda krajanov, to prebivalcev Veržja ni uspavalo. Nasprotno, zavedajo se, da na lovorikah nikakor ne smejo počivati, kajti lovorike so samo spodbuda za še aktivnejše delo.

Delovno leto 1984

Že leta 1983 so v KS Veržje opravili veliko in pomembno nalogo, asfaltirali so namreč cesto Veržje — Bunčani, zato so v leto 1984 šli z nianjsimi načrti, a nič manj pomembnimi za krajane. S sredstvi santonprispevka so odplačevali kredite za cesto Veržje — Bunčani, ostanek pa vložili v vzdrževanje komunalnih objektov in lokalnih cest. Zato pa so več naredili za urejevanje okolja in dvig estetske kulture krajanov in utrjevanje zavesti, da sami skrbijo za čistočo in videz kraja. To jim je tudi uspelo in rezultat je priznanje, ki so ga prejeli. Pozabili pa tudi niso na poglobljanje bratskih odnosov s krajanji KS Grljan iz SR Srbije. Že dalj časa so namreč tesno povezani z njimi in lansko leto so jih Verženci tudi obiskali. Med pomembnejšimi nalogami, ki so jih opravili v minulem letu, pa je priprava tehnične dokumentacije za širitev telefonskega omrežja v Bučanih in delu Veržja. Nalog v minulem letu je bilo torej dovolj. Kako pa naprej?

Začetek širitve telefonije

Že v začetku leta bodo krajanji poskušali sestaviti dokumentacijo za telefonsko omrežje in začeti s polaganjem telefonskega kabla Veržje — Banovci — Bunčani. Seveda pa je nekaj težav, namreč,

podjetje za P11 promet jim ne more zagotoviti zadostne količine kablov, zato ga iščejo tudi drugod.

uredili tudi nekaj parcel, ki so v lasti krajevne skupnosti. Poleg turistično-olepševalnega društva so v Veržju aktivni tudi gasilci, ki letos praznujejo svojo 105-letnico in prav ob tem jubileju in seveda v počastitev 40. obletnice osvoboditve bodo pripravili slovesnost, na kateri bodo prevzeli nov avtomobil.

V dogovoru s kmetijsko zadrugo je krajevna skupnost prevzela v last tudi veržjski zadrugi dom. Le-ta je v zelo slabem stanju in v

Umetnica Zima lahko ustvari najlepšo podobo kraja in vsaka stvaritev ji uspe. Idilčna zimska podoba Veržja.

Med pomembne naloge prištevajo tudi pripravo dokumentacije za kanalizacijo, ki naj bi jo začeli graditi prihodnje leto. To bo zahtevno delo, saj bo potrebno zbrati številna soglasja, pripraviti tehnično dokumentacijo in gradbeno dovoljenja. Komunalno bodo

letošnjem letu ga bodo zasilno usposobili, za uporabo. Obsežen program dela so si zadali tudi turistično-olepševalno društvo (o tem bomo pisali obširneje kasneje) in seveda vsi ostali, ki živijo v krajevni skupnosti in z njo.

Dušan Loparnik

dopisniki so zabeležili

BELTINCI

„SLAVČKI“ IN ŠOLARJI SODELUJEJO

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev, ki trenutno šteje 42 članov, je tudi v preteklem letu uspešno opravilo svoje poslanstvo pri varstvu in vzgoji ptic na svojem območju. Društvo tesno sodeluje z učenci osnovne šole 17. oktobra Beltinci, s katerimi skrbi za hranjenje ptic, zlasti v zimskem času, skupno izdelujejo krmilnice in valilnice itd. Beltinski ljubitelji ptic so v lanskem letu pripravili društveno tekmovanje, na katerem je bilo 111 ptic, organiziralo razstavi ptic v Beltincih in Turnišču, ki sta bili dobro obiskani, in organiziralo strokovna predavanja. Člani društva so se udeležili tudi republiškega tekmovanja, ki je bilo v Murski Soboti ter osvojili eno prvo, dve drugi in dve tretji mesti. Na občnem zboru so se dogovorili, da bodo z doseganim delom nadaljevali in v svoje vrste pritegnili več novih članov.

F. M.

BORAČEVA

Tako so napisali

Jugoahodno čez progo v Radencih leži vasica Boračeva, znana predvsem po polnilnici mineralne vode in Stila ter po tovarni polnilne opreme in žagarskem obratu Marlesa. Prebivalstvo vasi se peča v glavnem z delom v omenjenih obratih ter z vzornim kmetijstvom. V tem letu so izvedli komasacijo zemljišč in s tem olajšali obdelavo zemlje.

Krajanje moti premala skrb pristojnih za razvoj kraja, predvsem videz kraja in turistična urejenost. Naselje obiskujejo turisti in si ogledujejo navedene obrate.

V ponos kraju tudi ni vaška kapelica, ki jo je že močno načel zob časa, zato so krajanji uvideli potrebo obnove tega zgodovinskega objekta, ter se pisno izrazili za finančno in delovno prostovoljno pomoč. Pripravljeno so sodelovati skoraj vsi krajanji. Obnova je predvidena za zgodnjo pomlad 1985, ko bo odobreno zbiranje prostovoljnih prispevkov in delo krajanov. Za ponudeno složno pomoč krajanov se po tej poti zahvaljujemo in prosimo za nadaljnje razumevanje in pomoč, če bi bila potrebna.

Iniciativni odbor krajanov Boračeva

GORENJE-ELRAD

20 uspešnih let IGD

Industrijsko gasilsko društvo Gorenje-Elrad v Gornji Radgoni letos praznuje 20-letnico. Društvo je v teh letih doseglo lepe uspehe. Ima kar 52-aktivnih članov in precej gasilske opreme, med drugim tudi motorno brizgalno in gasilski avtomobil. Njihova želja pa je, da bi ustanovili žensko gasilsko društvo.

L. Kramberger

Po lanskim uspešnih nastopih širom po Sloveniji se mešani pevski zbor beltinskega društva upokojencev »Gustav Gonska« pod vodstvom Jožeta Vukana prizadevno pripravlja na letošnje. V programu imajo, poleg nastopov doma, sodelovanje na srečanju odraslih pevskih zborov in sodelovanje na regijskem in republiškem srečanju pevskih zborov upokojencev.

Foto: Anton Horvat

JUBILEJ

60 RDEČIH ROŽ PRVOBORCU JOŽETU KORAČINU

V listinah je zapisano, da je bil Jože Koračin rojen 11. 2. 1925 v Mokronogu na Dolenjskem. Po končani šoli v rojstnem kraju se je pri svojem starem očetu izučil kletarske obrti.

Že julija 1941, ko se je v Mokronogu mudil Miha Marinko, je postal Jože Koračin član Zveze komunistične mladine Jugoslavije in kot skojevec je Jože aktivno sodeloval pri razvijanju ljudskega upora proti okupatorju. Avgusta 1941 je bila ustanovljena Mokronoska partizanska četa, ki se je prvič izkazala pri napadu na Bučko. V letu 1942 ga srečamo že kot borca 2. čete Krškega odreda. Ta četa je še istega leta napadla Mokronog in izpraznila tovarno usnja. V omenjeni enoti se je boril do začetka avgusta 1942, ko se je leta priključila Gubčevi brigadi. Italijansko okupacijo je dočkal v Kočevju kot borec Zapadnodolenjskega odreda. Od tu ga je vodila pot v IX. brigado v sestavi 18. divizije. V bojih pri Ribnici na Dolenjskem je bil ranjen in se zdravil v partizanski bolnišnici na Kočevskem. V rekonvalescentnem

oddelku te bolnišnice je bil tudi sprejet v KP. V novembru istega leta ga srečamo že pri odseku OZNE VII. korpusa, od tu pa ga je vodila pot v oddelek NZ okraja Mokronog, pozneje NM. Po razformiranju okraja je opravljal druge odgovorne funkcije vse do premestitve v Ljubljano, leta 1947 pa je bil premeščen v Mursko Sobotu. Tu je kot častnik OZNE in UDV uspešno nadaljeval s svojim poslanskim. Odkrilo je deloval

proti sovražnikom delovnega ljudstva in ljudske oblasti. Tu ga srečujemo vse dotlej, dokler ga ni huda bolezen položila v bolniško posteljo. Poleg redne in zahtevne službe je deloval tudi v naših množičnih organizacijah. Vrsto let je bil predsednik občinskega odbora zveze borcev v našem mestu, kot delegat se je udeležil zveznega borčevskega kongresa, bil je član republiške komisije zveze vojaških vojnih invalidov, član občinskega komiteja ZK, delegat KS Rakičan. Kot rezervni kapetan I. razreda naše vojske je bil aktiven v organizaciji rezervnih oficirjev in še kje.

Jože Koračin je imetnik partizanske Spomenice 1941, poleg tega je odlikovan z ordenom hrabrosti, redom bratstva in enotnosti II. st., ordenom zasluge za narod II. st., redom za vojne zasluge s srebrnimi meči, redom republike s bronastim vencem, zlatim znakom varnosti in drugimi priznanji. Več kot tri desetletja domuje v Rakičanu, kjer bo 11. februarja 1985 slavlil pomemben praznik — 60 let življenja. Jože Janež

PODGORJE

Televizijski protvornik

V radgonski občini so bili krnji, kjer ni bilo moč sprejemati domačih televizijskih programov. Tak predele je bil v KS Stogorci, predvsem v okolici Podgorja, zato so pred dnevi strokovnjaki Gorenja-Elrad postavili protvorniške naprave. Kot nam je povedal vodja oddelka profesionalnih naprav Stefan Horvat, lahko odslej prebivalci tega dela apaske doline spremljajo prvi in drugi ljubljanski program ter prvi program TV Zagreb.

Vrednost celotnega objekta je milijon dinarjev, od tega so občani prispevali skoraj polovico, ostalo pa RTV Ljubljana.

I. K.

HOTIZA

Obetavna prihodnost

V krajevni skupnosti Hotiza, ki združuje še Kapco in Kot, bodo v letošnjem letu v ospredju priprava in sprejem srednjeročnih načrtov in usmerjanje družbenega in gospodarskega načrta krajevne skupnosti za obdobje 1986—1990. Za uresničitev predvidenega programa živinoreje in poljedelstva bodo spodbujali tržno pridelavo pšenice, koruze, sladkorne pese in tudi krompirja. V letih 1985—1988 bo potrebno pripraviti program melioracij za območje Hotiza—Polana—Crenšovci. Zaradi dvakratne preložitve gradnje Marktove trgovine v Hotizi bodo od lendavskega Univerzala, ki je nosilec razvoja trgovske mreže v občini, zahtevali, da z gradnjo trgovine v Hotizi začne čimprej. Na področju PTT dejavnosti bodo poskrbeli za postavitev javnih telefonskih govornic na Hotizi in Kapci, uresničili naj bi naložbo v vzgojno-varstveni objekt, adaptirali staro šolo na Hotizi, v telesni kulturi pa bodo nadaljevali z množično rekreativno dejavnostjo.

ŠALOVCI

POGUMNO NAPREJ

38 članov NK Šalovci se je preteklo nedeljo zbralo na rednem letnem občnem zboru, da bi ocenili lanske letošnje sezono. Ugotovili so, da je bila leta dokaj uspešna. S šestimi zmagami in dvema porazoma so v jesenskem delu tekmovanja v II. občinski ligi vzhlod zasedli odlično drugo mesto. Ugodno so ocenili tudi sodelovanje z vaščani in prebivalci okoljskih krajev. Po besedah člana upravnega odbora NK Šalovci Ernesta Boleka imajo tudi določene težave. Najbolj se igralci pritožujejo zaradi pomanjkanja dresov, trenirk, pogrešajo tuše in stališnice. Za slednje so že zbrali določeno količino lesa. Težave imajo tudi z igralci, kajti nekaj jih je pri vojakih: zaradi tega bodo v novi sezoni posvetili vso pozornost vzgoji in pripravi podmladka za nastope v članski konkurenci. Upajo, da jim bo kdo priskočil na pomoč, kot na primer lani s kompletom dresov samostojni zidarski mojster Karel Bolek iz Nerađmova.

Milan Gašpar

Negovski biser se zopet blešči

Za priljubljeno izletniško točko — Negovsko jezero, ki je pod okriljem Radenske, bo v novi turistični letni sezoni precej zanimanja. Znano je daleč naokoli v boljših časih je privlačilo tudi turiste iz Avstrije in iz mariborske okolice.

Zaradi čiščenja so vodo izpuščili in ker oživilitev tega jezera ni poceni, je pri tem ostalo. V mesecu maju bo tam odprto lepo urejeno gostišče, zato vam priporočamo obisk Nегоve, ki se ponaša tudi s starim gradom, jezero je sredi gozda znanega po gobah, kjer jih najdejo tudi tisti, ki niso gobarji.

J. Kaučič

ARCEOMURKAI

ZA ZDRAVLJENJE
IN ZAŠČITO ZDRAVJA

NAPITKI
IN DRUGI
MEDEXOVI
PROIZVODI

S ČEBELJIMI PRIDELKI
— PROZVODI NARAVE

V izjemno bogati izbiri
Vam jih nudi
poslovalnica

bonboniera
TOZD PRESKRBA

Veletrgovina

Potrošnik

M. Sobota

PROMETNA
KRONIKA

V preteklem tednu se je v Pomurju zgodilo veliko prometnih nesreč, čeprav so bile vozne razmere ugodne. Torej na slabo stanje v prometu vplivajo predvsem subjektivni vzroki: neprimerna hitrost, vinjenost in drugo. V slabih voznih razmerah so vozniki veliko bolj skrbeli za varno vožnjo.

Voznik motornega kolesa Benjamin Šinko z Galuška se je peljal skozi Jamno. Tu je dohitel pešca Alojza Kostanjška iz Biserjan in ga pri prehitevanju zadell. Pešec, voznik motorja in njegov sopotnik Rudi Goričan iz Kupetinec so padli,endar sta se motorist in sopotnik pri pobrala in pustila pešca. Miličniki o vozniku odkrili naslednji dan.

Iz Gaberja proti Lendavi se je 31. 31. januarja peljal z osebnim avtom Stefan Penhovec iz Gaberja. Ker je bilo vetrobransko steklo zaledenelo, voznik ni dobro videl pred seboj, pa je zapeljal na levi vozni pas in tako zaprl pot nasproti vozečemu vozniku osebnega avta Gezi Horvatu iz Lendave. Vozili sta trčili. Gmotna škoda znaša 150.000 dinarjev. Hudo se je poškodovala sopotnica Regina Horvat.

Jože Mulec iz Radenec se je 1. februarja peljal s kolesom po lokalni cesti na Jančevem vrhu. Med vožnjo po klancu navzdol je pritisnil na zavoro, padel in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

TUDI PREJŠNJI TEDEN

DOLGI PRSTI

V stanovanju Avgusta B. na Negovi se je prikradel neznanec in iz suknjice ukradel denarnico s 4.500 dinarji gotovine. Iz kuhinje pa je odnesel kilogram kave.

Elektro Lendava je prijavil tatvino dveh jeklenih vrvi. Škoda znaša 8.597 dinarjev.

10 manjših smrek, ki jih je nekdo posekal na škodo Vinogradniškega gospodarstva Kapela na Murskem vrhu, je vrednih okrog 5 tisoč dinarjev. Za storilcem poizvedujejo.

Mladolena, ki sta iz nezaklenjenih kletnih prostorov Terezije Z. iz Doklevoja ukradla nahrbtno škropilnico in jo prodala Surovini za 7.000 dinarjev.

Jožeta F. iz Globoke so 29. januarja ob 22. uri napadli neznanec in mu vzeli 20.000 dinarjev. Delavci milice iz Ljutomerja zbirajo obvestila o storiteljih.

Zdaj tudi akumulatorji v avtih niso več varni. Vlado P. s Presike je prijavil krajo akumulatorja iz osebnega avta zastava 101.

Miličniki iz Radgone so prišli na sled skupini mladoletnikov, ki so storili več tatvin na območju Radgone in Murske Sobot. V trgovinah so kradli oblačila in drugo. Dostojno ugotovili, da so si na nezakonit način prilastili blago v vrednosti 95.000 dinarjev. Del predmetov so našli pri storilcih.

Iz nezaklenjenega avta, ki ga je Miran P. iz Dobrovnika pustil na eni izmed soboških ulic, je v poznih večernih urah nekdo ukradel kasetofon in dva plašča. Škoda znaša 34.000 dinarjev.

S. S.

poroke

Stanislav FERENČAK, inž. strojništva, Lipa 20 in Bernarda ŽALIG, tekstilna tehnika, Lipa 97; Koloman KOŽIC, kovač, Ivanjševci 11 in Vida SREŠ, kmetovalka, Ižakova 143; Avguštin ADANIČ, čevhar, Turnišče, Stefana Kovača 138 in Olga KRIŽANČIČ, vzgojiteljica, Detelica 15; Stanko ŽITEK, avtomehaničar, Rakičan, Kotna 12 in Viktorija JERIC, šivilja, Lipovci 232; Dušan PUHAN, strojni tehnik, Ivanci 37 in Bernarda TRETNJEK, medicinska sestra, Ganci 20; Stefan GJEREK, strojni tehnik, Gornja Bisinca 140 in Majda MAČEK, predmetna učiteljica, Beltinci, Ribiška pot 12; Stanislav ZVER, absolvent gimnazije, Lipa 42 in Marija REŽONJA, prodajalka, Lipa 24.

Umrl je Ivo Roškar

Dragi Ivo! Pravkar sem se vrnil s tvojega pogreba. Veliko se nas je zbralo na soboškem pokopališču v sredo, 30. januarja. Radi smo te imeli. Bil si prijazen z vsemi. Prešerno nasmejan si pričel pogovor. In tako spretno si znal zapovedovati svoji roki, ki je pridno oblikovala. Redki so med nami, ki znajo lepo risati in umetelno pisati.

Bil si meščan Maribora in dolga leta Murske Sobot, kjer si bil najdelj zaposlen pri Pomurskem tisku. Obrat ti je žarel od sreče, ko so te upokojili. Zaljubljen si se v Prekmurje in v kajžo v filovskih gorcih, kjer je postala tvoj drugi dom. Sadil si, zalival, obrezoval, da bi dala zemlja bogatejše sadove. Iz stare cimprane podrtije je zrasel občasen donjek. Tvoje roke, spolzke od prekmurske ilovice, so se popravile, da bi ostalo v njem nekaj prabitnega.

„Pusti to!“ bi mi ti odgovoril, če bi vedel, kaj me v tem trenutku muči. Več Ivo, sram me je. Prehit-

ro in preskromno smo te pokopali. Dvajset minut je minilo od takrat, ko so te pripeljali iz mrliške vežice in do našega odhoda v vsakdan. Duhovnik se je edini potrudil in sam opravil skromno pogrebno svečanost. Nikče ni pel in ne igral. Nikče ni spregovoril v imenu krajevnih skupnosti, morda upokojencev ali kolektiva v katerem si najdelj delal.

„Kaj se sekiraš, je pač tako...“ bi ti dejal. „Ne! Tako se ne bi smeli posloviti od nikogar!“ smo si bili enotni mnogi, ko smo nemo odhajali s soboškega pokopališča. Ivo! Škoda, da si legel k počitku tako zgodaj. Kmalu se bo razcvetelo drevje v tvojem sadovnjaku in sonce bo sijalo čez filovski breg. Vse bo spet rajsko lepo, le ti ne boš mogel reči:

„Poglej, če to ni nekaj čudovitega...“

Umrl je Ivo Roškar! Danes on, le kdo bo jutri? Vse nas čaka ista pot! Ista? Frantek Štefaneč

OSMR TNICA

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma preminil član našega kolektiva

Anton Prigl
cestar.

iz TOZD VVC Murska Sobota.

Dragega sodelavca bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

SODELAVCI CESTNEGA PODJETJA
Maribor, TOZD VVC M. Sobota

SPET VELIKO NEZGOD

2. februarja ob 20.50 se je zgodila v Podgradu pri Radgoni huda prometna nezgoda. Sali Salk iz Maribora je vozil z neprimerno hitrostjo osebni avto in v Podgradu zapeljal na levo v 120 centimetrov globok jarek, nato pa čelno trčil v smreko. Od tam je avto odbilo v drog električne napeljave. Voznik se je hudo poškodoval in so ga odpeljali na zdraviljenje v bolnico. Gmotna škoda je bila velika: 180.000 dinarjev.

Iz Lipovec proti Beltincem je 1. februarja vozil Franc Glavač iz Beltince. Zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti je pred križiščem z magistralno cesto zapeljal na desno bankino, kjer se je zaletel v prometni znač, od tam pa je avto odbilo v jarek in na njivo. Škoda znaša 40.000 dinarjev, poškodoval pa se je sopotnik G. Horvat iz Beltince. Le-ta je namreč z glavo udaril ob stransko steklo avtomobila.

Zelo huda prometna nesreča se je zgodila med Lendavo in Petišovci. 2. februarja ob 18.30 je šla iz Lendave proti Petišovcem skupina petih dijakov. Hodili so po desni strani vozišča. Za njimi je pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Jože Kopinja iz Petišovca. Ta jih je nameraval prehiteti. Prav tedaj pa mu je nasproti pripeljal drug osebni avto, zato Kopinja ni uspel pravočasno ustaviti in je trčil v 45-

letno D. P. iz Lendave. Padla je na pokrov motorja in udarila v vetrobransko steklo, nato pa s hudimi poškodbami obležala na bankini. Poškodovankino zdravstveno stanje je kritično. Zdravijo jo v bolnici v Murski Soboti.

Senso Kajtazovič iz Kamnika se je 3. februarja peljal iz Murske Sobot proti Krogu. V isto smer je za njim vozil prav tako z osebnim avtom Robert Meolic iz Kroga. Pri domačiji številka 35 na Kroški ulici je Kajtazovič vključil levi smerni kazalec in zavil na levo. Meolic je spregledal signal in začel prehitevati Kajtazovičev avto. Vozili sta bočno trčili. Hudo se je poškodoval sopotnik v Meolichev avtu Stefan Varga iz Kroga. V Kajtazovičevem vozilu pa sfa se poškodovale Elemir in Pavla Dajč, oba iz Murske Sobot, in otrok K. P. iz Kamnika. Škoda na vozilih pa znaša kar 1 milijon dinarjev.

3. februarja ob 18.30 se je Milan Časar iz Otovec peljal z osebnim avtom iz Martinja proti Boreči. Ko je pripeljal izven naselja, je zaradi neprimerne hitrosti in neizkušenosti (nima dovoljenja) zapeljal v oster nepregleden ovinek na levi strani ceste, nato pa v jarek in nasp. Na vozilu je škoda za 70.000 dinarjev, poškodovala pa se je 17-letna sopotnica S. N. iz Otovca. Prepeljali so jo v bolnico.

S. S.

ZLATA POROKA
V RAKIČANU

Na matičnem uradu v Murski Soboti sta bila v letošnjem letu prva jubilarita z zlato obletnico (50 let poroke) Ivan HORVAT, 74, in Ana, roj. VOGRIN, 77 let, iz Rakičana, Cvetkova 45. Jubilarita imata 4 vnuke in 2 vnukinji, zakonsko obletnico pa je doživela še mama jubilarke Ana Vogrin, ki je dopolnila 103 leta starosti. Na matičnem uradu v Murski Soboti, kjer je bila slavnostna obletnica, so poleg uradnih oseb, ki so prisotne ob takšnem jubileju, sodelovali tudi predstavniki KS Rakičan. Na sliki: zakonc HORVAT.

ABC POMURKA

KMETIJSKO GOSPODARSTVO
RAKIČAN, n. sol. o.
Rakičan

ABC Pomurka — KG Rakičan na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja pri TOZD Poljedelstvo in govedoreja Beltinci

OBJAVLJA

prosta dela in naloge za nedoločen čas:

- prilavnik s srednješolsko izobrazbo na ekonomski enoti Delavnica
- živinorejca na ekonomski enoti M. Sobota
- vodje skupine na ekonomski enoti Motvarjevci

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- pod a) — da je strojni ali kmetijski tehnik
- pod b) — da ima končano osnovno šolo in da je priučen živinorejec
- da ima najmanj šest mesecev delovnih izkušenj
- pod c) — da je kmetijski tehnik — poljed. živinor. smeri
- da ima najmanj dve leti delovnih izkušenj

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Kadrovska služba delovne skupnosti pri ABC Pomurka KG Rakičan v roku 15 dni od dneva objave oglasa.

ŠAH

TURNIR V
PUCONCIH

TVD Partizan Puconci prireja v soboto, 9. februarja 1985, ob 15.00 v gostilni Kuhar v Puconcih šahovski turnir. Igrali bodo po švicarskem sistemu, igrali bodo po 30 minut. Organizatorji vabijo, da se turnirja udeležijo čim več šahistov.

R. T.

dopisujte v
VESTNIK

krvodajalci

MURA — Avgust Škraban (7), Marija Murat (2), Marjeta Flis (7), Gizela Zadravec (11), Hedvika Sočič (13), Marija Novak (4), Marjeta Kamničar (2), Branko Stajer (10), Karel Gjerek (8), Peter Gomboši (6), Marjan Kavaš (7), Emil Horvat (5), Viktorija Buzeti (8), Marija Lukač (9), Marija Novak (5), Franc Novak (2), Emilija Gotar (13), Jožica Lutar (15), Anica Kerčmar (10), Ivan Horvat (5), Zinka Lukač (8), Marija Mekicar (1), Milika Forjan (7), Vika Tratnjek (6), Anastazija Vinko (5), Marija Hafner (4), Rozalija Mugerle (7), Ivan Miholič (6), Vili Friškič (7), Stefan Hodnik (13), Janez Bertalančič (6), Olga Gjergjek (4), Marija Šumak (7), Pavel Zadravec (8), Matilda Veron (2), Zofija Balažič (1), Suzana Barbarič (1), Jože Nemec (3), Alojz Benko (1), Stefan Balažič (9), Martin Horvat (3), Anica Trstenjak (7), Stefan Mauček (7), Marija Ferencek (11), Stefan Kuhar (14), Marija Vild (21), Ana Kreslin (9), Marija Duh (2), Anica Pulič (5), Bernarda Smodiš (2), Alojzija Car (2), Stanislava Novak (1), Marija Štefanec (1), Milan Milič (1), Jože Sarkež (1), Jože Žitek (9).

Ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

NOVA ENOTA
V MURSKI SOBOTI!

Na željo številnih strank smo 1. februarja 1985 odprli novo enoto naše banke

NA KIDRIČEVI ULICI 5

- nasproti hotela Diana in avtobusne postaje
- V novi enoti lahko
- DVIGNETE IN VLOŽITE DENAR na hranilno knjižico in tekoči račun
- MENJATE TUJO VALUTO
- PLAČATE S POLOŽNICAMI

Nova enota je odprta ob delavnikih od 9.00 do 15.30 in ob sobotah od 7.00 do 11.30.

ABC POMURKA

»AGROMERKUR«
perutninarstvo in transport n. o. sol. o.
Murska Sobota

Delovna skupnost skupnih služb

Delovna skupnost ABC POMURKA Agromerur Murska Sobota, objavlja prosta dela in naloge (za nedoločen čas)

vodje, prodaje

Pogoji: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri, 1 oz. 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od dneva objave na naslov ABC POMURKA Agromerur — kadrovska služba, M. Sobota, Iva Lole Ribarja 4. Kandidati bomo obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
NA SREDNJI DRUŽBOSLOVNI IN
EKONOMSKI ŠOLI V MURSKI SOBOTI

Titova 4
MURSKA SOBOTA

objavlja

prosta dela in naloge

snažilke

za nedoločen čas.

Pogoj: končana osnovna šola in 3-mesečno poskusno delo.

Prijave za opravljanje razpisanih del in nalog z dokazili o izpolnjevanju pogojev (spričevalo o končani osnovni šoli) je treba poslati v 8 dneh po objavi komisiji za delovna razmerja pri Srednji družboslovni in ekonomski šoli v M. Soboti.

Kandidati naj se pred potekom roka za prijavo oglašijo v ravnatelstvu šole.

O izbiri bodo obveščeni v 10 dneh po poteku roka za prijave. Nastop dela 1. 3. 1985.

ABC POMURKA

Delovna organizacija

ZUNANJA TRGOVINA s. p. o.
Murska Sobota

Komisija za delovna razmerja pri ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, Murska Sobota

objavlja

prosta dela in naloge

knjigovodje saldakontov

Prijavljeni kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- srednja ekonomska šola,
- 2 leti delovnih izkušenj,
- znanje strojeprisja.

Dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas z 2-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov:

ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA
Komisija za delovna razmerja

69000 Murska Sobota

Lendavska 9.

O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh od objave.

PETEK	ŠOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v petek, 8. februarja (mladinska oddaja, Kam konec tedna, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 9. februarja (sobotna reportaža, Iz društvene dejavnosti, Svet računalništva) 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 11.55 — Poročila dežurnega novinarja, 12.00 — Spored madžarskega jezika, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon 21-232)	16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 11. februarja (šport, Priporočajo vam...), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 12. februarja (gospodarska tema, Predstavljamo vam... iz krajevnih skupnosti), 18.00. Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 13. februarja (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 — »21-232« — glasbeno-propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Iz sveta resne glasbe, 16.30 — Aktualno v četrtek, 14. februarja (kulturna oddaja, Iščemo odgovore na vaše vprašanje, prispevek s področja SLO in DS), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
Zimski počitniški spored TV Ljubljana: 9.00 Zvernice iz Režije: Psi, mačke in miši, 9.20 Solarji — kam danes, kam jutri (obvestila), 9.25 Japonske pravljice, Ričevi kolački, 9.35 Zrebanje za odgovor na vprašanje v oddaji »Laž«, 9.40 Delo, dokumentarni film, 10.15 R. Gobec: Kresniček, I. in 2. del, 10.50 Tobar — naslada in pokora, izobraževalna oddaja, 11.20 Petrov otrok, 4. del švedske nadaljevanke, (do 12.05), 17.20—23.00 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, spored za otroke: 17.40 Šola za junake: Jožek (Tito), nadaljevanke TV Beograd, 17.55 Grizli Adams, ameriška nanizanka, 18.25 Obzornik ljubljanskega območja, 18.40 Otroške nalezljive bolezni: Virusne, izobraževalna serija, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Poslednja oaza: Nadaljevanje vrste, dokumentarna serija, 20.30 Ne prezrite, 20.40 Propagandna oddaja, 20.45 H. Ibsen: Gospa z morja, norveška drama, 22.45 TV dnevnik II.	9.00 Miti in legende: Egipčanski mit o svetu mrtvih, 9.15 Periskop, zabavno-poučna oddaja, 9.45 Propagandna oddaja, 9.55 Bormio: SP v smučanju — slalom (2), prenos I. teka, 11.45/12.00 Čudeži narave: Svobodni konji, kanadska poljudnoznanstvena serija, 12.20 Obiskujemo slovenske muzeje in galerije: Danes — Narodno galerijo Ljubljana, 13.15 Propagandna oddaja, 13.25 Bormio: SP v smučanju — slalom (2), prenos 2. teka, (do 15.00/15.15), 15.45 Poročila, 15.30 Sabine Kleist, vzvodno-nemški mladinski film, 17.00 PJ v košarki — CZ: Cibona, prenos, v odmoru..., 18.30 Boj za obstanek, angleška dokumentarna serija, 19.00 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Vreme, 19.52 Propagandna oddaja, 20.00 Mož iz Risa, francoski film, 21.35 Propagandna oddaja, 21.40 Zrcalo tedna, 22.00 Thommy's pop show, 4. oddaja (Radio 2-stereo), 23.10 Poročila.	8.05—22.05 Teletekst RTV Ljubljana. 8.20 Poročila. Otroška matineja: 8.25 Živ žav — Risanke, Smrkci, 9.15 Grizli Adams, ponovitev ameriške nanizanke, 9.45 Propagandna oddaja, 9.55 Bormio: SP v smučanju — slalom (M), prenos I. teka, 11.45/12.00 Cigani Ivanoviči, glasbena oddaja TV Novi Sad, 2. del, 11.50 R. Castellani: Življenje Verdija, ponovitev 3. dela italijanske nadaljevanke, 12.55 625 — oddaja za stik z gledalci, 13.15 Propagandna oddaja, 13.25 Bormio: SP v smučanju — slalom (M), prenos 2. teka, 14.20/30, 14.55 Poročila, 15.00 N. Novak: Gledališče v hiši, 3. del humoristične nadaljevanke TV Beograd, 15.55 Visok pritisk, zabavno-glasbena oddaja TV Koper, 16.50 Zlata leta komedije, ameriški film (čb), 18.05 TV kavarna, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.22 TV in radio noč, 19.24 Podarim — dobim, II. zrebanje, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Vreme, 19.52 Propagandna oddaja, 20.00 Ž. Senečič: Inšpektor Vinko, nadaljevanke TV Zagreb, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Športni pregled.	8.45 TV v šoli: TV koledar, Učenje, Jeziki manjšin, Za učitelje, Muzej sodobne umetnosti v Zagrebu, Poročila, 10.35 Zimski šolski spored (do 15.00), 17.20—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila. Spored za otroke: 17.40 Otroška televizija: Rožnata oddaja, vzgojno-zabavna nanizanka TV Beograd, 18.05 Kmečke otroške igre: Oče kot gora, mati kot hudoba, otroci pa vsi dobri, 18.25 Podravske obzornik, Spored za mlade: 18.45 Podium, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 La Plante: Vdove, 3. del angleške nadaljevanke, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Aktualno, 21.40 Lela Gluhak-Buneta (baletni portret), oddaja TV Zagreb, 22.10 TV dnevnik II. Oddajniki II. TV mreže: 17.30 Beograjski TV program, 18.55 Premor, 19.00 Športni grafikon, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pot napredka, oddaja o znanosti, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.10 Dinastija, ameriška nadaljevanke, 22.00 Glasba iz ateljeja, zabavna oddaja (do 22.45).	8.55 TV v šoli: TV koledar, Gore Jugoslavije, Dalmacija v NOB 1942, Izbrali smo za vas, Soča, Poročila, 10.35 Zimski šolski spored (do 15.00), 17.20—23.30 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, 17.40 Naša pesem — Maribor 84 — APZ B. Kidrič — Celje, Spored za otroke: 18.10 Miti in legende — egipčanski miti: Zgodba o Sinuheju, nanizanka TV Beograd, 18.25 Notranjski obzornik, Spored za mlade: 18.40 Maska, dokumentarni film, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 R. B. Steward: Med platnicami, škotska drama, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Integrali, oddaja o kulturi, 22.15 TV dnevnik II.	9.00 Test, 9.15 TV v šoli: Povej mi povej, Stare kulture Mezopotamije, Posvetovalnica za starše, Poročila, 10.35 Zimski šolski spored (do 15.00), 17.20—23.00 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, Spored za otroke: 17.40 A. Ingolič, Udarina briga, ponovitev nadaljevanke, 17.55 Grün-Minoli: Vilinček z Lune, I. del predstave Slovenskega mladinskega gledališča, 18.25 Koroški obzornik, 18.40 Računalništvo, angleška izobraževalna serija, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Mednarodna obzorja: Realnost za Berlinskim zidom, 20.45 Propagandna oddaja, 20.50 Film tedna: TV mreža, ameriški film, 22.45 TV dnevnik II.	8.45 Test, 9.00 TV v šoli: Zgodba, Priče Zemljine preteklosti, Fizika v športu, Za vaš odmor, Antarktika, Poročila, 10.35 Zimski šolski spored, 17.20—23.10 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, Spored za otroke: 17.40 H. C. Andersen: Mala morska deklica, 18.00 Portret kiparja Zdenka Kalina, 18.25 Pomurski obzornik, 18.40 Čas, ki živi, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.59 Propagandna oddaja, 20.05 Tednik, 21.05 Propagandna oddaja, 21.10 P. Haavikko: Železna doba, I. del finske nadaljevanke, 22.00 TV dnevnik II, 22.15 Retrospektiva domače TV drame — B. Zupančič: Zadnja šolska naloga, Oddajniki II. TV mreže: 19.30 TV dnevnik, 20.00 Šest čevljev zemlje, zahodno-nemška nanizanka, 20.55 Umetniški večer, 22.30 Včeraj, danes, jutri (do 22.40).
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 TV koledar, 17.45 Majske igre, 18.15 Živeti v družini, 18.45 Narodna glasba, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gangsterska kronika, 21.00 Zabavna oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.00 Gost urednik.	PRVI PROGRAM 8.55 TV v šoli, 11.45 Drsanje, 12.45 Smučanje, 15.00 Poročila, 15.05 TV koledar, 15.15 Drsanje, 17.00 Košarka: Crvena zvezda—Cibona, 18.30 Dok. oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Igra v mestu (film), 21.45 Dnevnik, 20.00 Program ob koncu tedna.	PRVI PROGRAM 10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 14.00 Na svoj način, 14.15 Ribiči (film), 15.05 Sestanek brez dnevnega reda, 17.30 Črni labod (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pravi obraz Anite Novak (drama), 21.00 Športni pregled, 21.30 Reportaža, 22.00 Dnevnik.	PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 TV koledar, 17.45 Šola za junake, 18.00 Miti in legende, 18.15 Nek drugi svet, 18.45 Podij, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Poježelje v ozadju (drama), 21.00 Argumenti, 21.30 Izbrani trenutki, 21.35 Dnevnik, 21.55 En avtor, en film.	PRVI PROGRAM 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 14.55 Za stotinko sekunde (film), 16.30 Lutke, 16.55 Čas v sliki za mlade, 17.05 Ostržek, 17.30 Na pomoč, odlašamo, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kako ubijemo svojo ženo?, (film), 22.15 Zrcalo slike, 22.30 Šport.	PRVI PROGRAM 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 14.55 Za stotinko sekunde (film), 16.30 Lutke, 16.55 Čas v sliki za mlade, 17.05 Ostržek, 17.30 Na pomoč, odlašamo, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kako ubijemo svojo ženo?, (film), 22.15 Zrcalo slike, 22.30 Šport.	PRVI PROGRAM 8.30 TV v šoli, 16.40 Poročila, 17.45 TV koledar, 16.55 Jelenko, 17.25 Kratki film, 17.55 Košarka: Jugoslavija, Madžarska, 19.30 Dnevnik, 20.00 Panorama, 21.05 Kvizkoteka, 22.15 Dnevnik.
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 15.00 Hamad in pirati (film), 16.25 Takrat, 16.30 Eci, peci, pec, 16.55 Mini-poročila, 17.05 Risanka, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Moda, 22.05 Šport	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 9.55 Bormio — slalom ženske, 12.00 Nočni studio, 13.05 Poročila, 13.10 Slalom, 14.30 Premiera Butterfly (film), 16.00 Halo Spenker, 16.30 Risanka, 16.55 Mini — poročila, 17.05 Rezlajmo skupaj, 17.30 Flipper, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija danes, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da... 22.00 Takrat, 22.05 Šport.	Prvi program 9.00 Matineja, 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Biblijski kviz, 12.30 Usmeritev, 14.55 Brez ljubezni ne gre (film), 16.25 Ena, dve ali tri, 17.15 Risanka, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Romeo in Julija (balet), 22.30 Nočni studio	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Premiera Butterfly (film), 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Poročila, 14.50 Trije mušketirji, 16.30 Eci, peci, pec, 16.55 Mini — poročila, 17.05 Risanka, 17.30 George 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Dok. oddaja	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 14.55 Za stotinko sekunde (film), 16.30 Lutke, 16.55 Čas v sliki za mlade, 17.05 Ostržek, 17.30 Na pomoč, odlašamo, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kako ubijemo svojo ženo?, (film), 22.15 Zrcalo slike, 22.30 Šport.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 14.55 Za stotinko sekunde (film), 16.30 Lutke, 16.55 Čas v sliki za mlade, 17.05 Ostržek, 17.30 Na pomoč, odlašamo, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kako ubijemo svojo ženo?, (film), 22.15 Zrcalo slike, 22.30 Šport.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 14.55 Za stotinko sekunde (film), 16.30 Lutke, 16.55 Čas v sliki za mlade, 17.05 Ostržek, 17.30 Na pomoč, odlašamo, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kako ubijemo svojo ženo?, (film), 22.15 Zrcalo slike, 22.30 Šport.
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.05 Šolska TV, 16.40 Poročila, 16.50 Vrata, TV groteska Pata Bardosa, 17.15 Panonska kronika, Studio Pecs, 18.00 Okno, reportažni spored, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Piknik, angleški TV film, 20.30 Vnuki več ne bodo videli; varstvo mest, 21.00 EP v umetnostnem drsanju, ženske, posnetek iz Göteborga, 21.50 Poročila, nato himna.	13.05 Kuharska knjiga, 13.20 Smučanje iz Bormia, 14.20 Kralji hazarda, 10. del, 15.15 Rokomet za deklice, 15.55 Kviz iz madžarske književnosti, 17.35 EP v umetnostnem drsanju, ples, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Starsky in Hutch, kriminalna, naslov epizode: Talcit, 20.55 Narodna glasba, 21.05 Podij, spored T. Szilagyiya, 21.50 TV dnevnik.	13.00 Risanke, 13.20 Telesport: 1. Slalom za žene iz Bormia, 2. Gala evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju, prenos iz Göteborga, 16.35 Spored prihodnjega tedna, 17.05 Glasbeni butiki, 18.00 Delta, znanstveni poročevalci, 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 20.00 Poročila, 20.05 Bojzljivi zapeljivec, franc. filmska komedija.	14.00 TV — novice, 14.05 YU Made music — glasbena oddaja, 14.50 Oče in sin, posebna detektivna — TV film, pon. 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, Igrajo: G. Pambieri, F. Valeri, G. Dettori, Režija: D. Montemurri, tretji del, 17.00 Zdravnik in otrok — oddaja v živo v sodelovanju z gledalci, vodi Prof. F. Panzoni, dir. Zavoda za ped. v Trstu, 17.55 TV — novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja: Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.15 Videomix, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Rezervirano za znanost — Rubrika, 20.25 Baileyeve dogodivščine — TV film, pon. Ljubitelji živali, 21.00 Tedenska športna oddaja, 22.00 TVD — vse danes, 22.10 Tedenska športna oddaja, 23.00 Blišč in beda kurtizan — TV nadaljevanke.	14.00 TV — novice, 14.05 Za uho in oko — glasbena oddaja, 14.50 Blišč in beda kurtizan — TV nadaljevanke, pon. 15.50 Baron in sluga — TV nadaljevanke, Igrajo: G. Pambieri, F. Valeri, G. Dettori, Režija: D. Montemurri, četrti del, 17.00 Modrost telesa — slovesni stroj, dok. prvi del, 17.30 Baileyeve dogodivščine — TV film, Ashanova velika priložnost, 17.55 TV — novice, 18.00 Vaterpolo — športni prenos, 19.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videotelex, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Otrok in psihoanaliza, 20.25 Življenje na zemlji, dok. deveti del, 21.25 Poja uspeha — Intervju, 22.00 TVD — danes, 22.10 Skag — TV film, 23.00 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 23.45 Yu Made music — glasbena oddaja, pon.	8.05 Šolska TV, 16.55 Otok Montague, avstralski kratki film, 17.30 Spletla šopek: madžarske narodne pje Jozsef Simandy, 18.05 Živeti, živeti, živeti... neposredni prenos, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Praznični gala večer, posnetek iz Ope-retnega gledališča, 21.40 Zgodovina živi z nami, 2. del: Po poteh ljudske demokracije, 22.50 TV dnevnik.	8.10 Šolska TV, 16.35 Kratki filmi: 1. Izpovedi o grafiki, 2. Sirakuški norec, 3. Živel sem tukaj, 17.30 Perpetuum mobile, 18.10 Sto mojstrov, 18.20 TV borza, 18.30 Omamno tveganje; o sodelovanju, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Sedmi dan miru, TV film, 21.05 Ozadje vesti; pogledi, mnjenja o javnih zadevah, 21.55 TV-dnevnik, nato himna.
TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER
14.00 TV — novice, 14.05 Za uho in oko — glasbena oddaja, 14.50 Delta — medic. oddaja, 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, II. del, 16.50 Baileyeve dogodivščine (1 v filmu), »Ljubitelji živali«, 17.15 Risanke, 17.30 Dober dan Čuk — risanke, 17.55 TV novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Z nami... pred kamero, 20.25 Drsanje — evropsko prvenstvo — Göteborg: moški (v premoru), 22.40 Baileyeve dogodivščine — TV film, 23.15 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja.	14.00 TV — novice, 14.05 Visoki prišli — glasba, vesti, novosti iz glasbenega sveta, Ponovitev, 15.00 Risanke, 15.30 Smučanje — Svetovno prvenstvo, Bormio: Slalom (2), 17.00 Košarka — YU prvenstvo, Beograd: Crvena zvezda—Cibona, med odmorom TV novice, 18.30 Manjšine, bogastvo Evrope, 19.00 Rezervirano za znanost — rubrika, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Helzacomic — zabavna oddaja za mlade, 20.25 Drsanje, evropsko prvenstvo — ples, 22.00 TVD — danes, 22.10 Mo-gočni mikro — inteligentni stroj, 22.40 Baileyeve dogodivščine — TV film, 23.15 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja.	14.00 TV — novice, 14.05 YU Made music — glasbena oddaja, 14.50 Oče in sin, posebna detektivna — TV film, pon. 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, Igrajo: G. Pambieri, F. Valeri, G. Dettori, Režija: D. Montemurri, tretji del, 17.00 Zdravnik in otrok — oddaja v živo v sodelovanju z gledalci, vodi Prof. F. Panzoni, dir. Zavoda za ped. v Trstu, 17.55 TV — novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja: Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.15 Videomix, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Rezervirano za znanost — Rubrika, 20.25 Baileyeve dogodivščine — TV film, pon. Ljubitelji živali, 21.00 Tedenska športna oddaja, 22.00 TVD — vse danes, 22.10 Tedenska športna oddaja, 23.00 Blišč in beda kurtizan — TV nadaljevanke.	14.00 TV — novice, 14.05 YU Made music — glasbena oddaja, 14.50 Oče in sin, posebna detektivna — TV film, pon. 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, Igrajo: G. Pambieri, F. Valeri, G. Dettori, Režija: D. Montemurri, tretji del, 17.00 Zdravnik in otrok — oddaja v živo v sodelovanju z gledalci, vodi Prof. F. Panzoni, dir. Zavoda za ped. v Trstu, 17.55 TV — novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja: Informativna oddaja v slovenskem jeziku, 19.15 Videomix, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Otrok in psihoanaliza, 20.25 Življenje na zemlji, dok. deveti del, 21.25 Poja uspeha — Intervju, 22.00 TVD — danes, 22.10 Skag — TV film, 23.00 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 23.45 Yu Made music — glasbena oddaja, pon.	14.00 TV — novice, 14.05 Za uho in oko — glasbena oddaja, 14.50 Skag — TV film, pon. — Delovno dekle, 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, prvi del, Igrajo: G. Pambieri, F. Valeri, G. Dettori, Režija: D. Montemurri, 16.55 Živali v gibanju — skrb za potomstvo, dok. 17.30 Pazite se otrok — Divji čar narave, TV film, 17.55 TV — novice, 18.00 Rugby Time — športni prenos, 19.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videotelex, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Otrok in psihoanaliza, 20.25 Življenje na zemlji, dok. deveti del, 21.25 Poja uspeha — Intervju, 22.00 TVD — danes, 22.10 Skag — TV film, 23.00 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 23.45 Yu Made music — glasbena oddaja, pon.	14.00 TV — novice, 14.05 Za uho in oko — glasbena oddaja, 14.50 Derby Thrilling — TV film, 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, zadnji del, 17.00 Baileyeve dogodivščine — Ljubitelji živali, TV — film, 17.30 Risanke, 17.55 TV — novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videotelex, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Otrok in psihoanaliza, 20.25 Kultura na panorami, 20.25 Košarka — kvalifikacija za svet. prvenstvo, Budimpešta: Madžarska—Jugoslavija, 22.00 TVD — vse danes, 22.10 Videomix — glasbena oddaja z glasbenimi željami, v živo.	14.00 TV — novice, 14.05 Za uho in oko — glasbena oddaja, 14.50 Derby Thrilling — TV film, 15.45 Baron in sluga — TV nadaljevanke, zadnji del, 17.00 Baileyeve dogodivščine — Ljubitelji živali, TV — film, 17.30 Risanke, 17.55 TV — novice, 18.00 Športna oddaja, 19.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videotelex, 19.30 TVD — stičišče, 19.50 Otrok in psihoanaliza, 20.25 Kultura na panorami, 20.25 Košarka — kvalifikacija za svet. prvenstvo, Budimpešta: Madžarska—Jugoslavija, 22.00 TVD — vse danes, 22.10 Videomix — glasbena oddaja z glasbenimi željami, v živo.

tedenski koledar

PETEK, 8. februar — Janez SOBOTA, 9. februar — Polona NEDELJA, 10. februar — Silvan PONEDELJEK, 11. februar — Zvezdana TOREK, 12. februar — Damjan SREDA, 13. februar — Katarina ČETRTEK, 14. februar — Valentin

kino

PARK MURSKA SOBOTA

8. februarja ob 17. uri italijanski film: BANANA JOE in ob 19. uri jugoslovanski film: UGRIZ ANGELA; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
10. februarja ob 15. in 17. uri italijanski film: BANANA JOE in ob 19. uri jugoslovanski film: UGRIZ ANGELA; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
11. in 12. februarja ob 17. in 19. uri francoski film: TUDI BAKIRJI IMAJO DUŠO;
13. in 14. februarja ob 17. in 19. uri hongkongski film: ENOROKI BOKSAR.

prodam

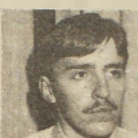
MLADO KRAVO S TELETOM PRODAM. Cven 28, p. Ljutomer. M-361
126 P. letnik 1981, prevoženih 32.000 km, prodam. Telefon 22-074. M-362
KRAVO IN SKROPILNICO METALNA, 440 l, prodam. Alojz Felkar, Strehovci 23, p. Dobrovnik. M-370
KMEČKI VOZ z gumijastimi kolesi in slamoreznicno, v dobrem stanju, ter osipalnik prodam. Licitacija bo v nedeljo, 10. februarja, ob 13. uri v Črenšovcih 15. M-372
DVE KRAVI, zaradi starosti lastnika, prodam. Dobrovnik 37. M-374
TELEVIZOR črno-beli prodam. Cigut, Lemerje 1, p. Puconci. M-376
ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, 200 l, prodam. Telefon 76-589. M-377
POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO z mizico, kavčem in foteljema, orehov furnir, moped avtomatik 3 in mizarsko stiskalnico prodam. Marjan Skuhala, Ključarovi 30. M-379
FISCHEROV HI-FI STOLP PRODAM. Vidmar, Logarovci 3 a, p. Križevci pri Ljutomeru. M-380
DVA SADOVNJAKA, velikost 19 arov, v KO Gederovci, prodam. Cena 250.000 din. Telefon 23-408. M-382
TELICO, brejo osem mesecev, prodam. Renkovi 143. M-383
TRAVNIK V KO KRAJNA, 54 arov, prodam za 260.000 din. Telefon 23-408. M-382
BMW 1602, letnik 1975, prodam. Ogled po 15. uri. Zlatko Devetak, Černelavci, Avnojska 16. M-385
ŠKODO 100 PRODAM. Zadravec, Odranci 38. M-386
BREJO SVINJO PRODAM. Trnje 132, p. Črenšovci. M-387
FIAT 1300, letnik 1974, v voznem stanju, prodam. Cena po dogovoru. Horvat, Gornja Radgona, Mladinska 8. M-388
DVIŽNA GARAŽNA VRATA PRODAM. Odranci 168, p. Črenšovci. M-389
ZETOR 4712 s kabino prodam. Bagota, Topolovci 7, p. Cankova. M-390
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Franc Grah, Černelavci, Zadrzna 8, telefon 23-109. M-391
MALE PUJSKE, dobre pasme, prodam. Anica Horvat, Hotiza 12. M-392
TRAKTORSKE GUME (900 x 24), nove, prodam. Kutoš, Križevci 55 v Prekmurju. M-394
GOLF, prevoženih 8.000 km, prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 9. M-395
BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Franc Kovač, Dokležovje 68, p. Beltinci. M-396

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Stefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunc, Gontier Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor) Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarskopropagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 1.200 din, polletna 600 din. Letna naročnina za tujino 275 ASd, 40 DM, 17,00 Can dol, 13,00 USA dol. SFR 32. letna naročnina za delovne organizacije 1.600 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke je 35 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljne davka od prometa proizvodov.

ELEVATOR, dolžina 8 m, za kurozo in seno, plinski bojler in kombi peč za kopalnico prodam. Andrejci 13, p. Martjanci. M-397
DIATONIČNO HARMONIKO HOHNER, 3 vrstno, prodam za 30.000,00 din. Stavešinski vrh 49, p. Spodnji Ivanjci. M-398
TELICO, brejo šest mesecev, kontrola A, prodam. Salamenci 65. M-399
ZASTAVO 750, letnik 1977, v dobrem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-400
ZASTAVO 750, letnik 1972, v dobrem stanju, ugodno prodam. Vidonci 128, p. Grad. M-401
VISOKOTLAČNO STISKALNICO ZA BALIRANJE (POLJSKO), prodam. Ropoča 64. M-402
SENO, večjo količino, prodam. Pečarovi 111, p. Mačkovci. M-403
BELO REPO IN SEMENSKI KROMPIR (DEZIRE) prodam. Franc Gjerkeš, Nedelica 77. M-404
TRAKTOR STEYR, 18 KS, s koso, prodam. Mačkovci 10, telefon 77-129. M-405
RENAULT 4, letnik 1977, prodam. Ogled po 15. uri. Krog, Trubarjeva 26. M-406
SIMCO HORIZONT GLS, letnik 1979, prodam. Telefon 74-412. M-409
GOSJE PERJE PRODAM. Murski Petrovci 23, p. Tišina. M-410
ŽELEZNE NOSILCE (5 kosov, 20 x 600 cm) prodam. Evgen Balog, Pordašinci 12, p. Prosenjakovci. M-411
FORD ESCORT 1100 prodam ali zamenjam za manjši avto. Ficko, Motovilci 66, p. Grad. M-413
TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, ugodno prodam. Stanko Bezec, Dankovci 40. M-414
ŽETVENO NAPRAVO, SNOPOVEZALKO, za kosilnico BCS, prodam. Trnje 139, p. Črenšovci. M-415
ZA CISTERNO 100/75-15, skoraj nove, prodam. Naslov v upravi lista. M-419
CITROENS v odličnem stanju, generalno obnovljen, nujno prodam za 180.000 din. Informacije: telefon 75 659 ali dopoldne 75 289. M-427
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 200 l, prodam. Papič, Sebeborci 89. M-420
TRAKTOR IMT 542 prodam ali zamenjam za večjega. Naslov v upravi lista. M-421
KORUZO, 1500 kg, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-423
LADO 1300, letnik 1974, v dobrem stanju, prodam. Telefon 24 355, od 18. do 20. ure. M-424
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE PRODAM. Fokovci 1. M-425
GLOBOK OTROSKI VOZIČEK in MOTOKULTIVATOR MUTA GORENJE, star dve leti, prodam. Ogled in prodaja v soboto ali v nedeljo. Kobilje 9a. M-416
NOVA BLATNIKA — vezna, prage in pode za zastavo 750 prodam. Murski Petrovci 2. M-417
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK (4 plošče), širina 60 cm, nov, prodam. Gomboč, Murska Sobota, Miklošičeva 75. M-518
BRANE TEHNOSTROJ ZA TRAKTOR, prednje in zadnje steklo za ŠKODO MB IN GUME

BOJANU KUZMI iz PUŽE-VEC želita ob odhodu k vojakom vse lepo in veliko prijetnih trenutkov v novem okolju, ter da bi se rad spominjal vseh svojih dragih v domačem kraju — boter in botra Maričeva iz Beznovec. Lepim željam se pridružuje bratranec Milan, ki služi vojaški rok v Varaždinu.

Dragemu sinu DRAGU FORJANIČU iz Dolnjih Slaveč, ki je na odsluženju vojaškega roka v Bihacu, želijo ob praznovanju 20. rojstnega dne vse najlepše, dobro počutje in vojaški suknji, predvsem pa, da bi se zdrav vrnil v domači kraj — mama, brat in vsi ostali domači.

TRAKTOR ZETOR 5945, ŽETVENI KOMBajn GLASS EVROPA in tri parcele bukovega gozda (40,24, 22 arov) prodam. Franc Rituper, Kuštanovci 11, 69202 Mačkovci, telefon 77-131. M-428
FOTOAPARAT CANON Z BLISKAVICO, kompjuter, stojali in kombiniran bojler PRLEK, nov, ugodno prodam. Anton Lutar, Črenševci 28, p. Gornja Radgona. M-430
PUJSKE PRODAM. Gornji Petrovci 70. M-431
MALE PUJSKE PRODAM. Krog, Trubarjeva 19 — hiša pri trgovini. M-433
TRAKTOR FERGUSON, 35 KS, prodam. Žižki 95 a. M-435
KRAVO, staro štiri leta, brejo, in hrastove plohe, 5 cm, prodam. Alojz Kerec, Grad 55. M-439
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Panonska 66. M-440
KRAVO (privesnico) s teletom prodam. Krog, Trubarjeva 16. M-441
KRAVO, staro štiri leta, brejo devet mesecev, kontrola A, prodam. Mačkovci 25. M-442
LADA 1200, letnik 1976, nevozna, napredaj. Logarovci 66 a. M-443
OSEBNI AVTO ZASTAVA 101, letnik 1978, in LADA 1500, letnik 1982, napredaj. Moravske Toplice, Dolga ulica 65. M-444
OPEL COMODORE 2.55 AVTOMATIK, v zelo dobrem stanju, nujno prodam. Drago Kaučič, V. Vlahoviča 2, M. Sobota. M-373
OBNOVLJENO HIŠO NA LEPEM IN DOSTOPNEM KRAJU, z gospodarskim poslopjem (centralno ogrevano, elektrika, lasten vodovod) z 1,5 ha zemlje prodam. Alojz Zorčič, Zg. Porčič 112, 62235 Gradišče v Slov. gorici. M-OP
TRAKTOR STEYR, 15 KS, s koso, prodam. Rakičan, Zvezna 3. M-446
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Martjanci 45 a. M-447
TRAKTOR ZETOR 4911 s kabino, letnik 1979, prodam. Feliks Kramberger, Negova 52. GR-33
PRENOSNO MANJŠO TRACNO ŽAGO PRODAM. Vilko Ferenc, Veržej 265, telefon 82 570. In-67

OTROŠKO POSTELJO Z JOGIJEM PRODAM. Telefon popoldan: 74 545. GR-31
ŽREBIČKO, staro osem mesecev, prodam. Kaučič, Radvenici 31, p. Spodnji Ivanjci. GR-32
NOVO GUMO ZA TRAKTOR FERGUSON (10 x 28) prodam. Ignac Sobočan, Žiberce 53, p. Apače. GR-38
VINOGRAD V LENDAVSKIH GORICAH (Müvölgy, na brajdah), 13 arov, star devet let, prodam. G. Lakoš 22. Le-61
KOSILNICO BCS v zelo dobrem stanju prodam. Jože Toplak, Nedelica 73. Le-67
TRAKTOR IMT 542, nov, mehanizem za 539. Tomo Majsan, Vratinec 14, Medžimurje. Le-76
ŽELEZNO OGRAJO ZA BALIKON, 10 m, prodam. Gostilna Benko, Gornji Črnci 29. M-448
POHIŠTVO ZA SPALNICO, rjave barve, nizko, poceni prodam. Rengeo, Šalovci 3, telefon 78 408. M-450
PLEMENSKE PRAŠICE (od 80 do 90 kg), za nadaljnjo rejo, prodam. Lovro Janežič, Mali Brebarnik, 2, 62259 Ivanjci — Svetinje. In-66
KOMBajn EPPLE MOBIL 211 H, v dobrem stanju, prodam. Ladislav Gunc, Petišovci, Poljska 5, p. Lendava. Le-57
NOVE TRAKTORSKE GUME 600-16 prodam. Brezovci 68/a. p. Puconci. M-AK
ENOSOBNO STANOVANJE PRODAM. Branko Horvat, Murska Sobota, Staneta Rozmana 15. M-451
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 220 l, prodam. Tadjan, Stara 10. M-453
ŽETVENO NAPRAVO BCS in 14-redno sejalnico PLT, novo, prodam. Nedelica 72, p. Turnišče. M-454
SENO PRODAM. Vidonci 84 pri gasilskem domu. M-456
KOMBajn ZMAJ 780 RPM, dobro ohranjen, prodam. Jože Hari, Sodišinci 27, p. Tišina. M-457
ŠKODO 100 L PRODAM PO DELIH. Motor je v voznem stanju. Cigut, M. Sobota, Arh. Novaka 19. M-458
RENAULT 4 TL, letnik 1978, in avtoradio prodam. Telefon 26 139. M-460
ŠKODO 100 L, letnik 1971, obnovljeno, prodam. Telefon 26 155 od 15. do 16. ure. M-461
OSEBNI AVTO RENAULT 4 NAPRODAJ. Mirko Zver, Velika Polana 85. M-467
MOTOR ZA TRAKTOR FERGUSON, 35 KS, prodam. Velika Polana 11. M-467 a
VINOGRAD V LENDAVSKIH GORICAH, 12 arov, prodam. Mala Polana 16. M-467 b
POHIŠTVO ZA SPALNICO, šivalni stroj BAGAT z motorjem in vinograd v bližini Ljutomera, približno 20 arov, prodam. Naslov v upravljalni listi. In-72
KRAVO s teletom, kravo, brejo sedem mesecev, in telico, brejo pet mesecev, zaradi bolezn lastnika prodam. Anton Zemljčič, Rihtarovi 21. M-ZF

kupim

SLAMOREZNICO S PUHALNIKOM IN VERIGOZNAMKE EPLLE ali ALFA kupim. Viljem Sukič, Vidonci 39, p. Grad. M-368
STAREJŠO ROČNO KOSILNICO TIPA RM 158 z motorjem znamke ROTAX kupim. Jože Grah, 69264 Grad 132. M-369
NOVEJŠO, MANJŠO HIŠO V MURSKI SOBOTO KUPI ZDO-MEC. Telefon 24-750. M-407
PLETILNI STROJ KUPIM. Naslov v upravi lista. M-408
VODOVODNO ČRPALKO, 3 KW, kupimo. Naslov v upravi lista. M-429
KOTEL ZA ŽGANJEKUHO (na dve cevi) kupim. Naslov v upravi lista. M-445

zaposlitve

ZAPOSIM DVA ZIDARJA, PEČARJA, SOBOSLIKARJA IN DVA GRADBENA DELAVCA. Delo je pretežno v Ljubljani, stanovanje zagotovljeno. Informacije po telefonu 318-246 od 7. do 10. ure. M-320
ČISTILKO ZA 2-STANOVANJSKI BLOK TAKOJ SPREJMEMO. HIŠNI SVET, Stara 12, Murska Sobota. M-367
STROKOVNJAKA METALNE STROKEZ VIŠJO ALI VISOKO IZOBRAZBO VABIM K SO-DELOVANJU. Naslov v upravi lista. M-443 a
KV AVTOKLEPARJA Z ODSLUŽENIM VOJAŠKOM ROKOM TAKOJ ZAPOSIMMO. FORD AVTOSERVIS, Veščica, telefon 23-507. M-449
TRAKTORISTA OZIROMA KOMBajnISTA ZAPOSIM. Telefon 48-092. M-432
STAREJŠA UPOKOJENKA IŠČE PRIMERNO, RESNO UPOKOJENKO, po možnosti zdravstvene stroke, za strežbo in pomoč. Stanovanje in hrana v hiši, ostalo po dogovoru. M-436
ZIDARJA IN DELAVCA ZA DELO V LJUBLJANI IN NAMORJU ZAPOSIM, TAKOJ ALI PO DOGOVORU. Stanovanje zagotovljeno. Avsečeva 21, telefon popoldne ali v večernih urah: (061) 447-155. M-MM
REZKALCA IN KOVINOSTRUGARJA z večletno prakso zaposlim. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-442

sobe

DEKLE SPREJMEM NA STANOVANJE. Ostalo po dogovoru. Telefon 24-750. M-407

MANJŠO OPREMLJENO SOBO ODDAM V NAJEM s 15. H. Trstenjakova 38. M-437

razno

PREKLIC!

Preključujem veljavnost spričevala 3. letnika CPS MURSKA SOBOTA, tehniško-konfekcijske smeri, za šolsko leto 1979/1980. Ljubica Kuhar, Rankovci 36, p. Tišina. M-426
PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 03228-4, izdane pri HKS G. Radgona. Jože Hel, Kunova 24, p. Spodnji Ivanjci. M-434
PREKLIC! Preključujem veljavnost delavske knjižice št. 54/18, izdane 21. nov. 1976 pri SO Gornja Radgona. Ivan Muhič, Lutverci 51, p. Apače. GR-34
Ali želite postati član Kinološkega društva Murska Sobota, ki ima svoja oddelka v Ljutomeru in Gornji Radgoni? To lahko naredite vsak četrtek od 17. do 18. ure v klubskih prostorih društva v TVD Partizan v Murski Soboti, Mladinska 3.
Vsem zainteresiranim nudimo informacije o šolanju psov (tečaji z izpiti), nakupu, prehrani, vzrejni pregledih in tekmovanjih športnih pasemskih psov. Kinološko društvo M. Sobota. M-MM
PREKLIC! Preključujem veljavnost spričevala za 1., 2. in 3. letnik CPS M. Sobota, kovinarske stroke. Jože Kocjan, Krog 69, p. M. Sobota. M-452
V VARSTVO SPREJMEM OTROKA, starega nad dve leti. Telefon 21-908. M-455
NJIVO V KS Cezanjevci, Stara cesta, Branoslavci ali Radoslavci vzamem v najem. Viktor Novak, Stara cesta 3, Ljutomer. In-60

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Ivan Pisanec

upok. fin. uradnik iz Korovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili k poslednjemu počitku, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred in oktetu tovarne Alpina Žiri za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Korovci, Žiri, M. Sobota, 26. 1. 1985

VSJ NJEGOVI

Zdaj bivaš vrh višave jasne, kjer ni mraku, kjer ni noči, tam sonce sreče ti ne vgasne, resnice solnce ne stemni.

(S. G.)

V SPOMIN

12. februarja bodo minila štiri leta, polna žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat, stric in boter

Janez Török

Iskrena hvala vsem, ki se ga še spominjate, njegov poslednji dom krasite s cvetjem in na preranem grobu prižigate svečke.

VSJ NJEGOVI

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša draga žena in mama

Katarina Tratnjek

roj. Šernek iz Male Polane

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom, posebno pa patronažni sestri Micki Mjudrica in družini Denša iz Nedelice, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebna hvala osebu internega oddelka v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem, kolektivu Deloze ter vsem, ki so darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žaljujoči: mož Ivan in Tončka z družino

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, prababica in sestra

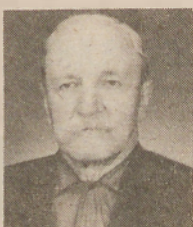
Marija Gider

iz Tropovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ji poklonili vence in cvetje ter jo pospremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Iskrena hvala domačim gasilcem, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS, dr. Lojzetu Štefanecu, zdravstvenemu osebju internega oddelka ter kolektivom ABC Pomurka TOZD Mešalnica, DO Mura, Zdravstvenega doma, Alojza Kerčmarja, Temeljnega sodišča v M. Soboti in Veletekstil iz Ljubljane. Tropovci, 20. januarja 1985

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*Ne boš več v zvezdnatih nočeh bedel,
ne boš več sanjal in ne boš več pel,
ne boš nemiren čakal več spomladi,
ko breskve v cvetejo in trta obrodi.*

ZAHVALA

Zdaj, ko smo ostali brez našega dragega

Karla Smodiša

iz G. Bistrice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu prišli pospremit k njegovemu tihemu domu in ga zasuli s prelepim cvetjem.

Posebej smo dolžni zahvalo osebju internega oddelka za lajšanje bolečin v zadnjih dneh življenja. Iskrena hvala tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Štefanu Žižku za poslovilne besede, osebju kolektiva TD Ruše, Zavodu za statistiko iz Ljubljane, Komunalnemu podjetju Ljubljana ter vsem, ki ste nam ob bridki izgubi lajšali globoko žalost.

Vsem še enkrat — HVALA!

G. Bistrica, 23. 1. 1985

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je v 80. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče in stari oče

Anton Križanič

upokojeni mizar
iz Lendave

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala medicinskemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v M. Soboti za lajšanje bolečin med boleznijo.

Prisrčna hvala Združenju obrtnikov in KS Lendava za poslovilne besede pri odprtem grobu, g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena, sin z družino, vnukinja z družino, sorodniki in vsi, ki smo ga imeli radi

*Končano tvoje je življenje,
verovala v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas?*

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa, 24. januarja 1985 v 62. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, hčerka, tašča, stara mama, sestra in sorodnica

Zita Kerčmar

iz Peskovec

Ob tej težki in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in šopke cvetja in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Lepa zahvala zdravniškemu osebju kirurškega oddelka M. Soboti, Kliničnega centra Ljubljana, dr. Jelencu ter sestram Silvi in Leji, dr. Kuršnerju, dr. Peričevi in sestri Maruši za nesebično pomoč.

Posebna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, petrovskim pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Kerčmarju za poslovilne besede.

Iskrena hvala kolektivu Jeklotehna M. Soboti, kolektivu ter lovcem Gojitvenega lovišča Kompas.

Žalujoči: NEUTOLAŽLJIVI VSI, KI SMO JO IMELI NEIZMERNO RADI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in skrbnega očeta

Mirka Hiršla

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ali na njegovo željo prispevali h gradnji soboške bolnišnice.

Za pogrebni obred se zahvaljujemo župnikoma g. Vargi in g. Režonji, cerkvenim pevcem, godbi na pihala in predstavniku KS za poslovilne besede. Posebna hvala zdravnikoma dr. Perkiču in dr. Neradu ter osebju pljučnega oddelka bolnišnice za pomoč v času bolezni. Hvala dobrim sosedom, njegovim prijateljem in nekdanjim sodelavcem.

Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje in z nami sočustvovali.

M. Soboti, 28. januarja 1985

NJEGOVI: žena Nevenka, hčerka Vera in sin Marjan z družinama

*Težko je živeti,
če težko je bolan,
še težje je umreti,
če si z ljubeznijo obdan.*

ZAHVALA

Tiho in mirno, kakor je živel, nas je nepričakovano v 60. letu starosti zapustil naš dragi brat

Rudolf Gjergjek

invalid
iz Pečarovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, šopke in za maše, nam pa izrekli sožalje.

Hvala č. g. župniku Gumilarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Horvatu in predstavniku invalidov za poslovilne besede ter društvu paraplegikov.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Pečarovci, 25. januarja 1985

Žalujoči: hčerki Marija in Regina ter brat Janez z družinami in ostalo sorodstvo

*Eno leto te zemlja krije,
v gomili tih mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

20. februarja bo minilo žalostno leto, odkar je prenehalo biti srce, komaj 29-letnemu

Matiji Lebarju

šoferju
iz Žižkov

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta tih in prazen dom ter boleč spomin nate.

Žena Anica, hčerki Matejka in Natalija ter ostalo sorodstvo

*Težko je živeti,
če težko si bolan,
še težje je umreti,
če si z ljubeznijo obdan.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

Ana Pozvek

iz Košarovec

V teh težkih trenutkih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam priskočili na pomoč, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS.

Žalujoči: mož Jože, sin Ludvik z ženo Emo, vnukinja Zlatka z možem Aleksandrom in pravnuk Valter

*Ljubezen, delo in trpljenje,
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.*

ZAHVALA

Boleča je resnica, da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa v 57. letu starosti zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in sestra

Barbara Breskoč

iz Domanjševce

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našo pokojnico pospremili v tako velikem številu k njenemu poslednjemu domu, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede in zdravstvenemu osebju internega oddelka za vso pomoč.

Žalujoči: hčerka Šarika z možem Vendlom, hčerka Marta z možem Karlom, vnuki Andreja, Bojan, Petra in Markus ter sestra Etelka z družino

Koristen obisk na Madžarskem

Pedagoški delavci osnovne šole Jože Kramar-Juš iz Lendave že nekaj let uspešno sodelujejo s sorodno šolo za duševno prizadete otroke V Lentiju na Madžarskem. Učitelji lendavske šole so pred nedavnim obiskali šolo v Lentiju in bili pri pouku, nato pa so s tamkajšnjimi učitelji izmenjali izkušnje pri delu z duševno prizadetimi. Tako tam kot pri nas je največji problem v tem, da se mladi težko vključujejo v delo, čeprav uspešno končajo šolo. Osnovna šola v Lentiju je ob obisku podarila lendavski šoli didaktične pripomočke: knjige, plošče in druga učila. Učitelji obeh šol ocenjujejo, da so takšni delovni obiski koristni za vse. V prihodnjem letu bodo lendavsko šolo obiskali učitelji iz Lentija, dogovarjajo pa se tudi o tem, da bi lendavsko šolo in nekatere druge kraje obiskali tudi učenci iz Lentija. **Jani D.**

BELTINCI

Se smejeje naprej

Nedavno so se v Beltincih sestali člani osnovne organizacije ZK v krajevni skupnosti na svoji letni programski konferenci. Razpravljali so o delu v preteklem letu in sprejeli program za letošnje leto. Iz poročila sekretarja in bogate razprave je moč povzeti, da je delo sicer maloštevilne osnovne organizacije v preteklem letu bilo uspešno in vsebinsko bogato. Prvičsem je potrebno omeniti reševanje ekonomsko-stabilizacijskih nalog v krajevni skupnosti. Tudi občani kažejo vedno več zanimanja za zbor občanov in za obravnavo razvojnih programov krajevnih skupnosti, ni jim pa še uspelo vključiti v delo vseh članov ZK, ki stanujejo v krajevni skupnosti.

Vsebinsko bogato in uspešno povezovalno in usklajevalno delo pa opravlja KO SZDL, uspešno pa je tudi delo mladinske organizacije. Precejšnja skrb je bila namenjena nalogam na področju DS in SLO, delu komiteja za SLO in večji varnosti. Vsebinsko bogato je tudi delo društev in organizacij z namenom, da bi v prihodnje delo vseh čim bolj usklajeno. KO SZDL pripravlja o tem problematiko konferenco. Ob ugotovitvi, da je iz neupravičenih razlogov prenehalo izhajati glasilo občanov v krajevni skupnosti, je bil sprejet predlog, da bo od naslednjega leta pod okriljem KO SZDL. Sklenili pa so, da bodo v prihodnje namenili več skrbi družbeno-ekonomskemu razvoju krajevnih skupnosti, socialni in varnostni politiki, delegatskemu sistemu, kadrovske krepitvi osnovne organizacije ter izobraževanju. **A. H.**

PO DVAJSETIH LETIH JE SPET PADEL BOR

TRDKOVA

Se en bor je minulo nedeljo padel brez sečnega dovoljenja. Tokrat v Trdkovi na Goričkem, kjer se v predpustnem času ni nihče poročil. Da bi rešili čast, so se domala vsi vaščani skrbno lotili priprav na „borovo gostovanje“. Skrbno posebno zato, ker bi radi v najkrajšem času dokončno uredili vaški gasilski dom. Precej so pri-

DROBNO GOSPODARSTVO

V Pomurju 17 skupnih obratovalnic

Več samostojnih obrtnikov, ki opravljajo iste ali sorodne dejavnosti, lahko združi svoje delo in sredstva ter ustanovi skupno obratovalnico. Obrtnik mora vložiti v skupno obratovalnico najmanj 10-odstotni delež od skupnih sredstev. Medsebojna razmerja za skupno obratovalnico obrtniki uredijo s pogodbo, ki jo potrdi občinski komitej za družbeno planiranje in gospodarstvo. Skupne obratovalnice pa ni moč ustanoviti za opravljanje prodaje na drobno in za avtoprevozniško dejavnost.

Tak je kratek povzetek določil obrtnega zakona, ki se nanašajo na ustanavljanje skupnih obratovalnic. Ker je vsako združevanje sredstev koristno tako za posameznega obrtnika, kot za kupce izdelkov, saj so ti iz take obratovalnice praviloma cenejši (pač posledica boljše izrabe proizvodnih sredstev), smo povprašali v pomurskih občinah, kako je s skupnimi obratovalnicami.

V občini Murska Sobota je 10 skupnih obratovalnic: po ena za fasadstvo in soboslikarstvo, za predelavo plastičnih mas, za kovinoplastiko, za izdelavo drobnih kovinskih predmetov in pet za gostinstvo. V dveh primerih so sredstva združili oče in sin oziroma hči, v osmih ostalih primerih pa so medsebojna razmerja za skupno obratovalnico uredili zakonci, torej mož in žena.

V radgonski občini so do nedavna imeli dve skupni obratovalnici, zdaj pa je samo ena. Ustanovila sta jo brat in sestra, ki opravljata urarsko dejavnost.

Tudi v Ljutomeri občini je malo skupnih obratovalnic. Trenutno samo dve. Kot ustanovitelja sta v obeh primerih mož in žena, ki opravljata ključavničarsko dejavnost.

V občini Lendava imajo 4 skupne obratovalnice. V eni opravljajo kovinoplastično dejavnost, v drugi

čevljarstvo-galanterijsko, v tretji elektroinstalatersko, v četrti pa izdelujejo športno opremo. V vseh štirih primerih sta obratovalnico ustanovila mož in žena.

V soboški občini je v desetih skupnih obratovalnicah poleg 20 ustanoviteljev zaposlenih še 41 delavcev. V radgonski občini delata ustanovitelja sama. V Ljutomeri je ob 4 ustanoviteljih še 13 delavcev. V lendavski občini pa je poleg 8 ustanoviteljev zaposlenih še 22 delavcev. V štirih pomurskih občinah je v skupnih obratovalnicah zaposlenih torej 34 ustanoviteljev in 76 delavcev. Na skupno obratovalnico (vseh je 17) pride potemtakem v povprečju 6,8 delavca. Veliko ali malo? Vsekakor več kot pa je v povprečju zaposlenih tam, kjer so individualne obratovalnice.

Kaj je motiviralo pomurske obrtnike pri odločanju za skupne obratovalnice? Glede na to, da sta v večini primerov obratovalnico ustanovila mož in žena, bi morda kdo očital, da je bil v ospredju povsem osebni interes — čim višji osebni dohodek. Obrtniki pa pravijo, da temu ni tako. Dejavnost, organizirana v skupni obratovalnici, poteka z mnogo manj težav kot sicer. Tako se ceden izmed nosilcev obrtnega dovoljenja lahko posveti komercialnim poslom, drugi pa

bdi nad proizvodnjo oziroma opravljanjem storitev. Po drugi strani so tudi osnovna sredstva bolj izkoriščena. Žal pa se ustanoviteljem skupnih obratovalnic niso uresničile želje, da bi lahko zaposlovali večje število delavcev. To pa je vrzel, ki jo je treba prejši ko slej odpraviti. Če se bo to zgodilo, bodo v skoraj vseh skupnih obratovalnicah povečali število zaposlenih.

Za marsikatero obrtnika je bodočnost v skupni obratovalnici z drugim. V prihodnje bo skupnih obratovalnic še več. Pa ne le takih, ki jih bosta ustanovila zakonca, ampak tudi drugi zainteresirani. Ta hip se še najbolj ujemajo interesi že delujočih obrtnikov (tako v individualnih kot skupnih obratovalnicah) in naših delavcev, ki se za stalno vračajo z dela v tujini. Slednji namreč lahko uvozijo stroje v večji vrednosti. Tudi zdornici imajo interes, saj ni enostavno začeti z obrtjo. Izkušnje (in tržišče) že delujočih obrtnikov pridejo zelo prav.

Trenutno pa v Pomurju nimamo nobene pogodbene organizacije združenega dela, medtem ko so se na nekaterih območjih Slovenije te zelo uveljavile. Nekatere so pozneje celo prešle v organizacije združenega dela. Morda bo bomo tudi pri nas dobili iz kake skupne obratovalnice POZD?

Š. SOBOČAN

LOGAROVCI-BERKOVCI

40 let spominov

Krajani krajevnih skupnosti Logarovci-Berkovci so v nedeljo počastili spomin na 40-letnico boja pri Žalikovi domačiji v Logarovcih. 3. februarja 1945 so pri tej domačiji bili bitko partizani z vlasovci. Sturje, Branko Bernot-Aljaž, Joško Berden-Rastko, Ivan Žalik in žena Katarina so izgubili življenje med bojem. Marija Petje-Vida in Ciril Jureš pa pozneje po mučenju v zaporu.

Na spominski slovesnosti, udeležili so se je krajani in predstavniki DPO in SO Ljutomer in krajevnih skupnosti Logarovci-Berkovci. Je zbranim spregovoril Mitja Žunič, predsednik krajevnih organizacij ZZB Križevci pri Ljutomeru, učenci in kolektiv OŠ Branko Bernot-Aljaž iz Križevca pa so poslali RK ZZB pismo, v katerem sporočajo, da bodo ohranili sporočila te bitke pri svojem delu in učenju.

Proslave so se udeležili tudi krajani Križevca pri Ljutomeru. TVD Partizan je namreč organiziral pohod k Žalikovi domačiji, v kulturnem programu pa so sodelovali učenci osnovne šole iz Križevca in člani prosvetnega društva.

D. L.

Mitja Žunič, predsednik KK ZZB Križevci pri Ljutomeru je zbrane spomnil na dogodke pri Žalikovi domačiji.

BOROVO GOSTUVANJE TUDI V ODRANCIH

Poznanovcem in Trdkovi, kjer so letos že priredili borovo gostovanje, se pridružuje največja pomurska vas — Odranci.

Kljub temu, da naselje šteje 425 gospodinjstev, se v pustnem času ni, oziroma ne bo poročil nobeden od fantov, zato so za zagovornike samskega stanu našli v bližnjem gozdu borovo nevesto. Svečan poročni obred bo v nedeljo, 17. februarja, od 9. ure dalje. Seveda pa za vse, ki bodo ta dan prišli v Odrance, pripravljajo veliko gostovanje.

Pozvačini so že na obhodu po bližnjih vaseh.

Organizatorja borovega gostovanja v Odrancih sta gasilsko društvo in nogometni klub. Glede na to, da so se za prireditve odločili tik pred zdajci, vlada zdaj v vasi neke vrste izredno stanje, saj je treba v kratkem času urediti veliko reči, da bo prireditve potekala brezhibno. Odranci z borovim gostovanjem se nimajo izkušnje, kakor tudi ne v ostalih vaseh na Ravenskem, razen Trnja, kjer so

pred leti prvi v dolnjem koncu Prekmurja priredili to folklorno prireditev. Veliko več izkušenj pa imajo v Odrancih s praviimi gostovanji, saj se je v prejšnjih letih v predpustnem času poročilo tudi po dvajset in več parov.

Letos torej za odranske fante borova nevesta! Ali pa tudi ne?

Morda si bo pa katero od deklet na prireditvi le premislilo in stopilo »pred oltar«.

Š. S.

V Dolini dobro delajo

V tej obmejni vasi je dokaj dobro razvita kulturna dejavnost pa tudi športna, ob njej pa tudi delovanje gasilskega društva, v katerem je tudi več žena. Na kulturnem področju so predvsem uspešni: recitatorska skupnina in dramska sekcija, pa tudi lepo in uhrano znajo peti. V društvu se pripravljajo tudi na praznovanje slovenskega kulturnega praznika. Aktivnost na športnem področju pa se v glavnem suče okoli nogometa. Društvo je pred nedavnim organiziralo tudi turnir za ženske ekipe v malem nogometu. Na njem je bilo veliko gledalcev. **Jani D.**

LENDAVA

Pobuda za problemsko konferenco

Občinski komitej Ljubljane Šiška je naslovil na komitej ZKS Lendava pobudo za sklic problemske konference o samoupravnosti organiziranosti v delovni organizaciji Tvorini promet Viator Ljubljana, v okvir katerega spada tudi temeljna organizacija Promet in Delavnice Lendava. Pobuda je bila sprejeta, vendar pa bo potrebno problemsko konferenco dobro pripraviti z dokumenti, ki bodo lahko sprejeli k boljšemu poslovanju in krepitvi temeljnih orga-

nizacij združenega dela. Po do sedaj znanih pisnih aktih je lahko sklepati, da gre po eni strani za željo po krepitvi delovne organizacije, po drugi pa po krepitvi temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije. Občinski komitej bo skupaj s člani ZK lendavske temeljne organizacije v tesni povezavi, da bi lahko čim boljše opravili problemsko konferenco in sprejeli ustrezne zaključke.

Jani D.

BRALCI VESTNIKA!

Te vrstice so namenjene predvsem tistim, ki niso malodušni in naveličani vsega, in tistim, ki še nimajo vsega — v krajevni skupnosti, delovni organizaciji, na domačem dvorišču, v šoli ... Skratka, vsi ki še niso naročniki Vestnika, pa želijo biti obveščeni, želijo vplivati na velike in majhne odločitve v našem Pomurju, skratka, hočejo v korak s časom, to lahko zdaj postanejo. Potrebno je le izrezati, izpolniti in poslati to naročilnico. Vestnik je storil prvi korak — prišel je k vam domov — vi naredite drugega, pošljite naročilnico! Vestnik vas bo tudi nagradil: vsem, ki bodo postali naročniki v februarju, prvi mesec ne bo treba plačati naročnine. Torej, smo se dogovorili?

NAROČILNICA

Podpisani

Kraj

ulica

hišna številka

naročam VESTNIK.

Letno naročnino v znesku 1.200,00 din bom plačal po splošni položnici, pri pismonoši ali na upravi lista na Titovi 29/1.

V

dne 1985.

Lastnoročni podpis

Svoji vlogi pa sta kljub temu resno odigrala in pozneje, skupaj z drugimi, veselo zaplesala v dvorani vaškega gasilskega doma. „Veseli Prekmurci“ so se pohvalili, da so legli k „jutranjemu“ počitku zelo zgodaj, prizadevni organizatorji pa nekaj ur pozneje. Tako je pač po gostovanjih ...

Na sliki: pop si je na „borovem gostovanju“ v Trdkovi moral pokrivalo krepko potisniti na glavo. Vreme je bilo lepo, le veter je mnoge spravljal v slabo voljo.

Janko Stolnik